

સુંદ - મહિમા

માણસને ખોતાવામાં નથી હોતો એટલો વિચાર સુંદોમાં હોય છે, તેથી સુંદો વિશેષે કરીને સુંદોમાં પ્રીતિ થયું છે.

પ્રાણીમાત્ર પ્રત્યે સુહૃદ્દ લાવને લીધે વિચાર પેદા થાય છે, તેથી માણસ વિશેષે કરીને સુંદોમાં વિચાર રાખે છે.

સુંદોમાં હંમેશાં શાશ્વતી ધર્મવૃત્તિ હોય છે, સુંદો કદી સ્ત્રીધતા નથી કે કુખી ચતા નથી, સુંદોની સુશોભો સુમાગમ કદી નિષ્કળ જતો નથી, અને સુંદોથી સુંદોને કંઈ લાય ચતો નથી.

સુંદો જ સુલ્યથી સૂર્યને ગતિ આપે છે, સુંદો જ તપ વડે ધરતીને ધારણ કરે છે, ભૂતલાવિષ્યની ગતિ પણ સુંદો છે, સુંદોની સુલામાં સુંદોને સુંકોચ ચતો નથી.

સુંદોનો પ્રસાદ (ફળ) કદી નિષ્કળ જતો નથી, સુંદોથી કોઈના ધર્મનો નાશ ચતો નથી કે કોઈનો માનલંગ ચતો નથી.

શ્રી બાલાસિનોર નવયુવક સંઘ

અમને જણાવતાં ગર્વ થાય છે કે આપણા ઉમદા અને ઉદારદિલ દાતાઓ

સ્વ. શ્રી રસિકલાલ રમણલાલ કડકીઆ (આર. આર.)

ના સ્મરણાર્થે તેમના સુપુત્રો તરફ થી સંઘને Treatment for Cancer Scheme માટે રૂપિયા ૧૧,૦૦,૦૦૦/- (રૂ. અગિયાર લાખ) નું માતબર દાન પ્રાપ્ત થયું છે. હવે થી આ યોજના નું નામ નીચે પ્રમાણે રહેશે.

"શ્રી રસિકલાલ રમણલાલ કડકીઆ Treatment for Cancer Scheme"

સ્વ. શ્રીમતી મૃદુલાબેન રમેશચંદ્ર ધારીઆ (શહેરાવાળા)

હસ્તે તેમની પુત્રવધૂઓ, પ્રીતીબેન, નીતાબેન, અમીબેન તરફથી સંઘ ને રૂપિયા ૧૧,૦૦,૦૦૦/- (રૂ. અગિયાર લાખ) નું માતબર દાન મહિલા વિભાગ માટે પ્રાપ્ત થયું છે. હવે થી આ યોજના નું નામ નીચે પ્રમાણે રહેશે.

**"શ્રીમતી શાંતાબેન કાંતિલાલ લાલચંદ દોશી અને
શ્રીમતી મૃદુલાબેન રમેશચંદ્ર ધારીઆ (શહેરાવાળા)
પુરસ્કૃત મહિલા વિભાગ"**

શ્રી બાલાસિનોર નવયુવક સંઘ ઉપરોક્ત બંને સખાવતી દાતાઓ અને તેમના કુટુંબીજનો નો હૃદય પૂર્વક આભાર માને છે.

મંત્રી—શ્રી ભાવેશ બીપીન મોદી

પ્રમુખ—શ્રી સૌમિલ જીતેન્દ્ર મોદી

આ એપનું ઈમેજ છે જે એપ ડાઉનલોડ કરો ત્યારે મોબાઈલની સ્ક્રીનમાં દેખાશે.

અંગ્રેજી મિડિયમવાળા આપણાં નવયુવાનો, બાળકો હવે 'જ્યોતિપુંજ' વાંચી શકશે ગુગલ ટ્રાન્સલેટ એપ દ્વારા.

સમય સાથે કદમ મિલાવવા 'શ્રી બાલાસિનોર નવયુવક સંઘ' હંમેશા તૈયાર હોય છે. જ્યોતિપુંજ ગુજરાતી સાથે અંગ્રેજી માં છપાય અથવા વર્તમાન જ્યોતિપુંજ માં અમુક પાના અંગ્રેજી માં છાપી શકાય તે માટે અમારા ભગીરથ પ્રયત્ન ચાલુ જ છે.

અમારા ધ્યાન માં છે કે ગુજરાતી વાંચતા ન આવડતું હોવાને લીધે મોટાભાગના યુવાનો, બાળકો જ્યોતિપુંજ વાંચવાથી વંચિત રહી જાય છે. સમગ્ર સમાજ અને

સમાજની સર્વ સંસ્થાઓને ઘબકતી રાખવાનું કાર્ય આપણા યુવાનો જ કરી શકે.

આપણા સમાજ અને સર્વ સંસ્થાઓની પ્રવૃત્તિઓથી નવયુવકો પણ વાકેફ થાય તે સમયની માંગ છે. દર મહિને બહાર પડતું આપણું મુખપત્ર જ્યોતિપુંજ સર્વ બાબતોનો ચિતાર સમાજ સમક્ષ રજૂ કરે છે.

હવે થી જ્યોતિપુંજ અંગ્રેજી ભાષામાં અનુવાદ કરી વાંચી શકાશે, ગુગલ ટ્રાન્સલેટ એપ દ્વારા. તમારા મોબાઈલ માં 'પ્લે સ્ટોર' માં જઈ ગુગલ ટ્રાન્સલેટ નામની એપ ડાઉનલોડ કરો. આ એપનો ઉપયોગ કરીને આપણી સંસ્થાનું દર મહિને પ્રકાશિત થતું જ્યોતિપુંજ તમારા ઘરમાં નવયુવાનો, નવયુવતીઓ, બાળકોને અચૂક વંચાવો.

આપણી જ્ઞાતિની સર્વ માહિતી ગુજરાતી અથવા અંગ્રેજી માં વાંચી લાભ લેવા વિનંતી.

મંત્રી - ભાવેશ મોદી

તંત્રી - બંકિમ પરીખ

જ્યોતિપુંજ

વર્ષ ૧૪ અંક ૫ તારીખ ૨૧-૦૮-૨૦૨૦

છૂટક કિંમત : ₹ ૧/- વાર્ષિક લવાજમ : ₹ ૧૦/-
બંકિમ રજનીકાંત પરીખ (તંત્રી)(જુનાગઢવાળા)

જતીન દેસાઈ / પ્રશાંત પરીખ
તુષાર કડકીઆ / નિમીષા જી. કડકીઆ
પત્રવ્યવહારનું સરનામું

બંકિમ પરીખ (ફોન : ૨૨૦૫૯૬૦૧)

ડાયમંડ ઈલેક્ટ્રીક કંપની, ઈ/૨૧ બી,
નીરવ મેન્શન, બીજે માળે, ભાંગવાડી
કાલબાદેવી રોડ, મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૦૨.
ફોન : ૯૮૨૦૪૩૪૩૨૨

મંત્રી : ભાવેશ બીપીન મોદી (ઠાસરાવાલા)
એ. કે. એન્ટરપ્રાઈઝ

૫૪ - બી, ગૌરક્ષક ચાલ, ૧ લે માળે, રુમ નંબર - ૧૩,
ફાસવાડી, મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૦૨.
ટે. (ઓ.) : ૨૨૦૬૦૦૦૯ (મો.) : ૯૮૬૯૦૮૦૨૮૭

કાર્યાલય

૧૧૮/૧૨૦, અર્દેશર દાદી સ્ટ્રીટ, વી. પી. રોડ,
મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૦૪. ટે. નં. : ૨૩૮૮૭૦૦૬

સમય

સોમવાર થી શનિવાર ૨ થી ૭ (સાંજે)
રવિવાર ૯:૩૦ થી ૧૧:૩૦ (સવારે)
દર બુધવારે સંસ્થાની ઓફિસ બંધ રહેશે.

Visit us www.balasinor.org

bnssangh@gmail.com

શ્રી બાલાસિનોર નવચુક સંઘ - જ્યોતિપુંજ

તંત્રી સ્થાનેથી
MAHAPURUSH

બંકિમ રજનીકાંત પરીખ (જુનાગઢવાળા)

મહાપુરુષો સાગર જેવા હોય છે

શ્રાવણ ની પૂર્ણિમા રૂમઝુમ પગલે આવી અને આંનદોત્સવ કરાવતી ગઈ. શ્રાવણ સુદ પૂનમ એટલે ફક્ત રક્ષાબંધન, બળેવ જ નહીં પરંતુ આદિકાળથી આ દિવસ નું માહાત્મ્ય રહ્યું છે. આ દિવસે વરુણદેવની વિશિષ્ટ પૂજા-અર્ચના થાય છે, સાગરની પૂજા થાય છે. ખારવા, નાવિકો વગેરે વરુણદેવની આરાધના કરે છે.

આ દિવસ એટલે વહાણવટા દ્વારા ઈજિપ્ત, ગ્રીસ, લંકા, બર્મા, ચીન, જાવાં વગેરે દેશોમાં જઈ ભારત દેશની સંપત્તિ વધારનારા વેપારી પૂર્વજો તેમજ કલા-કૌશલ્ય, તત્ત્વજ્ઞાન, ધર્મ, દેવતાઓ વગેરે પ્રચાર વિદેશમાં કરનાર સંસ્કૃતિવીરોની પવિત્ર, પ્રેરણાદાયી, સ્મૃતિ, સાગરમાં નાળિયેર ચઢાવતાં તાજી કરવાની હોય છે. ધાર્મિક-વિજય, હૃદય-પરિવર્તનો, પ્રેમશાસ્ત્ર, ધર્મનો પ્રચાર અને સંસ્કૃતિનો પ્રચાર છેક મુનિ અગત્યના કાળથી ચાલ્યો આવે છે. ભગવાન મનુ એ કહ્યું છે કે, આ દેશમાં જન્મેલા સંસ્કૃતિ-વીરો પાસેથી વિશ્વના સમગ્ર માણસોએ પોત-પોતાના ચરિત્રો શીખવાં જોઈએ. સંસ્કૃતિ મશાલ લઈ દુનિયામાં ફરી વળનાર ધર્મવીરો અને યાત્રિકોનું સ્મરણ કરવાનો દિવસ એટલે શ્રાવણ-પૂર્ણિમા છે. ઋષિમુનિએ કહ્યું છે કે 'સાગરે સર્વ તીર્થોનિ.....' સરિતા કરતાં સંગમ અને સંગમ કરતાં સાગર વધુ પવિત્ર છે!

જેમ પોતાના સર્વ પ્રકારની અસ્વચ્છતા સાથે નદીઓ સાગરને આવી મળે છે તો પણ અચલ સમુદ્ર પોતાની પ્રતિષ્ઠામાંથી ચલિત થતો નથી તેમ સ્થિતપ્રજ્ઞ પણ સર્વ કામનાઓ પોતાનામાં પ્રવેશ થવા છતાં પોતાની શાંતિ અને સ્થિરતા ગુમાવતો નથી. દુનિયાના લોકો જેમની પાસે આવી પોતાના પાપ, દોષો ઠાલવી નાંખે છે તેવા મહાપુરુષો નું પેટ સાગર જેવું વિશાળ છે. સર્વપ્રકારની સંપત્તિ મળવા છતાં તે છકી જતો નથી, તે ઉન્મત્ત બનતો નથી, પૈસા આવતાં ઉન્મત્ત બનીને કુટુંબ, સમાજ, રાષ્ટ્ર કે ધર્મની અને સંસ્કૃતિની મર્યાદા ઉડાવી દેવા ઉન્મત્ત થનાર છીછરા માણસોને માટે સાગરની આ નમ્રતા એક મોટું ઉદાહરણ પૂરું પાડે છે.

જે જેમી મોડવેશુ

મહાપુરુષો સાગર જેવા હોય છે

મુશ્કેલીમાં મિત્રનું પારખું થાય છે. યુદ્ધ માં પરાક્રમી નું પારખું થાય છે. વિનયમાં વિદ્યાર્થીની પરીક્ષા થાય છે. દુકાળમાં દાનનું પારખું થાય છે. તેજ રીતે વેપારીની પરીક્ષા સંપત્તિમાં થાય છે. વૈભવ વધે પણ જે દુનિયાથી વિમુખ ન થાય તે વેપારી સંપત્તિની પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ થાય છે. દરિયો ભરતી તેમજ ઓટમાં એક સરખી રીતે જ પ્રસન્ન થાય છે. નિરાશા, વ્યથા અનુભવતો માણસ સાગર કિનારે ફરવા જાય તો તે શાંતિ પ્રાપ્ત કરે છે. એક કવિએ કહ્યું છે કે, "પોતાની વ્યથાને અંતરમાં છુપાવીને મહાપુરુષો ચહેરા પર પ્રસન્ન સ્મિત ધારણ કરે છે ને તેમની પાસે આવનારના દુઃખો દૂર કરે છે. આવા મહાપુરુષો ના જીવનગીત ને કોઈ સમજે કે ના સમજે તે તો સાગરની જેમ મસ્ત બનીને ગીત ગાતા જાય છે."

સાગર તો મૂંગો દાની છે એનું ગુપ્ત દાન ઝટ કોઈના ધ્યાનમાં આવતું નથી. સાગરનું પાણી ખારું છે એમ કહીને એને ઉતારી પાડ્યો છે. સાગર તો રત્નોને છુપાવી રાખે છે. સમુદ્રમાં ઘણાં બધાં જીવજંતુઓ વસે છે જેમનું અસ્તિત્વ ખારા પાણીને આભારી છે. જો સમુદ્રનું પાણી ખારું ન હોત તો આપણને નમક ક્યાંથી પ્રાપ્ત થાય? નમક તો સબરસ છે તે ખારું છે છતાં લોકો તેને મીઠું કહે છે. મહાસાગરમાંથી મોતી કે રત્નો મળે છે. તે જ રીતે મહાપુરુષોનું જ્ઞાન મેળવવું હોય તો તેમની પાસે બેસવું જોઈએ.

ભગવાન યોગેશ્વર સ્વમુખે કહે છે : 'સાગર નદીને શોધવા જતો નથી. નદીઓ પોતે આવીને સાગરને મળે છે તે જ રીતે સ્થિતપ્રજ્ઞ કામનાઓ પાછળ દોડતો નથી. કામનાઓ જાતે એને શોધીને આવે છે. દરેક સંપત્તિ ઈશ્વરાપર્ણ કરવાનું સૂચવતો, સાગર પૂજન થી દરેક જીવનની મહાનતાના શીખરોનું દર્શન કરાવતો, મહાપુરુષો ના રક્ષણ ની પ્રતિક્ષા ની યાદ આપતો શ્રાવણ-પૂનમ નો તહેવાર ગૌરવ લેવા જેવો દિન છે. આ ઉત્સવ ખરેખર ધન્ય છે. ધન્ય છે રત્નાકર, ધન્ય છે આપણા મહાપુરુષો.

નાંધ

અન્ય રજૂઆત જુઓ

**નવયુવાનો આ 'રોગ' નો શિકાર બની રહ્યા છે!!! પાના નં. ૨૨
હથેળીના પર્વતો ના ફળો પાના નં. ૨૭**

જે જે બી મોડવેશ

જીત

આપણામાં એમ કહેવાય છે કે તુંડે તુંડે મતિ ભિન્ના. પણ જીતવા માટે બધાંની જ મતિ એક સરખી જ છે. માણસને મન જીતવું એટલે બીજાની હાર. જો સામે પક્ષે માણસ જીતતો હોય, તો એ ક્યારે ને કેવી રીતે હારે છે, બસ એ જ એનું એક લક્ષ્ય બની જાય છે. બીજાને હારતા જોવાની કોશિશમાં એ પોતાની જીત માણી નથી શકતો. પોતાની જીતનો એ પૂરેપૂરો આનંદ ઉઠાવી નથી શકતો.

બીજાની હાર એ જ પોતાની જીત એમ આ ભગવાન દ્વારા બનાવવામાં આવેલ, એની ઉત્તમ રચના, એટલે કે ઘરતીપરનું બુદ્ધિશાળી પ્રાણી મનુષ્ય સમજે છે. મનુષ્ય માત્ર પોતાને જીતતો જ જોવા માંગે છે. અને એ એમ પણ સાથે સાથે વિચારે છે કે બીજું કોઈ પણ જીતવું નહીં જોઈએ. પોતાને એકલા ને જ જીતતો જોવા આ માનવ બીજાને નુકસાન પહોંચાડવામાં પણ કોઈ જ કસર છોડતો નથી. જીતની સીડી એ એકલો જ ચઢવા માંગે છે. એને એમ જ લાગે છે કે એ પોતે જ ફક્ત જીતને લાયક છે. એ બીજાને પોતાની સાથે રાખીને પણ જીતી શકે. પણ ના, એ એની સમજણ શક્તિ ની બધી જ તાકાત બીજાને હારતા જોવામાં લગાવી દે છે. આ જીતની સીડી સર કરવા માટે એ પોતાની સૂઝબૂઝ, સામ, દામ, દંડ, ભેદ, પોતાના સંબંધો, બધું જ દાવ પર લગાવી દે છે.

આ જીતની સીડી, આ કાળા માથાનો માનવી સર કરીને ટોચ પર તો પહોંચી જાય છે, પણ ત્યાં પહોંચીને તે એકલો પડી જાય છે. એની સાથે, એની સફળતામાં ખુશ થનાર કોઈ જ નથી રહેતું.

નિમીષા જીજ્ઞેશ કડકીઆ (મરઘા)

સંકલન - પ્રશાંત પરીખ

(ગતાંકથી ચાલુ)

પ્રક્રિયા સમજો

આમ, અરુચિકર રુચિકર ભાસવા લાગે છે અને રુચિકર અરુચિકર ભાસવા લાગે છે. આજે એક વસ્તુ ઈન્દ્રિયને સુખદ લાગે છે, અનુકૂળ લાગે છે તેથી પ્રીતિકર લાગે છે પણ કાલે તે અપ્રીતિકર પણ ભાસે. સુખ દુઃખમાં અને દુઃખ સુખમાં બદલાતું રહે છે. આ પ્રક્રિયા બરાબર સમજી લઈશું તો પ્રાપ્ત પરિસ્થિતિમાં ફરિયાદ કે ફેરફાર કર્યા વિના, દુઃખથી છૂટવાની મથામણ કે સુખની માંગ કર્યા વિના શાંત ભાવે રહી શકાશે. પરિણામે સુખ-દુઃખની પાર થઈ જવાશે. આ સમજ શરીરની ભીતર રહેલા એ અનુપમ તત્ત્વ સુધી પહોંચવામાં મદદરૂપ બને છે.

તેથી સુખની આકાંક્ષા અને દુઃખને હટાવવાના ખ્યાલ ન કરો. સુખને માંગો નહીં, દુઃખને દૂર કરો નહીં. સુખને જે માંગશે અને દુઃખથી જે ભાગશે તે જીવ શરીર સાથે બંધાયેલો રહેશે. સુખની માંગ જે નહીં કરે અને દુઃખ મળે તો એનો સ્વાગત-સ્વીકાર કરે તે સાધક શરીરથી છૂટી જાય છે.

બંધનના કારણનો બોધ

સુખની અપેક્ષા અને દુઃખનો ભય ઉપયોગને શરીરની બહાર લઈ જાય છે. દુઃખમાં નિર્ભયતા અને સુખમાં નિર્મમતા શરીરની ભીતર લઈ જવામાં મદદરૂપ બને છે. જે સુખ માંગે તે બહાર સંઘર્ષ કર્યા કરે છે, તેને ભીતર પ્રવેશ મળતો નથી. તેને સદા બહાર ભટકવું પડે છે - મકાનમાં, ઘનમાં, પદમાં, વ્યક્તિમાં, બીજામાં! તપનો અર્થ છે વિવિધ પરિસ્થિતિઓમાં પોતાની જાતને મૂકી ઈચ્છાનિરોધપણું ઉત્પન્ન કરવું, વધારવું, ટાકાવવું. કાયકલેશ વગેરે તપનું પ્રયોજન એ જ છે કે વિવિધ પરિસ્થિતિમાં પોતાને મૂકી એ જોવું કે પ્રતિકૂળતામાં દીનતા કે અનુકૂળતામાં લીનતા થાય છે કે નહીં. ઈચ્છાનું રોધન થાય છે કે નહીં. હવે દુઃખ પડે તો પણ ફેરફાર કરીને એને બદલવાની ઈચ્છા થતી નથી. ઘણાં સુખને દુઃખમાં પલટાતાં જોયાં છે તેથી હવે પ્રતિકૂળ પરિસ્થિતિમાં સુખની માંગણી કે દુઃખને હટાવવાની વૃત્તિ થતી નથી. અનેક વાર દુઃખને હટાવી હટાવીને જોયું પરંતુ તે હટતું નથી. તો દુઃખને હટાવવાની ઈચ્છા ન થવી અને સુખની માંગ ન થવી એ મોક્ષનો માર્ગ છે.

સ્વીકારભાવમાં રહેતાં યાત્રા ભીતરની તરફ શરૂ થઈ જાય છે, બહાર કોઈ સંઘર્ષ રહેતો નથી. આવી અંતર્યાત્રા શરીરથી છુટકારો અપાવી શકે છે.

કર્તા-અકર્તા

સુખ-દુઃખ માટે જે વ્યક્તિ ખૂબ પ્રયત્ન કરે છે, ફેરફાર કરવાની ખૂબ ચેષ્ટા કરે છે તે કર્તા બની જાય છે. જે સુખ-દુઃખ માટે ક્રિયાઓ કરે છે, જે માંગે છે કે સુખ મને મળે અને દુઃખ ન મળે તે કર્તા છે. અને જે એમ કહે છે કે જે થયું તે ઠીક, સુખ-દુઃખમાં જે ભેદ કરતો નથી, જે બન્યું તે ન્યાય સમજે છે એ અકર્તા બની જાય છે.

અને જ્યારે વ્યક્તિ અકર્તા હોય છે ત્યારે પરમાત્મા કર્તા થઈ જાય છે. પછી પોતાના હાથની રેખાઓ સાથે તે વ્યક્તિને કોઈ લેવા-દેવા રહેતી નથી. તેને ભવિષ્ય સાથે કોઈ સંબંધ રહેતો નથી. કુશળ જ્યોતિષીઓ પણ હવે તેનું ભાગ્ય ભાખી શકતા નથી. અકર્તા થવાથી તેને સુખ-દુઃખમાં કોઈ ભેદ ભાસતો નથી. બંનેમાં તે નિર્લેપ રહે છે, બંનેમાં તે અસંગ રહે છે, બન્નેથી તે અપ્રભાવિત રહે છે. એવી નિર્લેપતા કે હવે જાણે કંઈ કારવાપણું રહેતું નથી!

નિયતિનો સ્વીકાર

નિયતિનો તે સહર્ષ સ્વીકાર કરે છે. ગરદન પણ કપાઈ જાય તો તે એમ વિચારે છે કે આ સમયે આ ઘટના ઘટવાની હતી, એમાં કંઈ પણ ખોટું થયું નથી. જે થાય છે તેનાથી અન્યથા થાય એવી કોઈ ઈચ્છા તેને થતી નથી. પ્રતિકૂળતામાં પણ ન તે અન્ય સામેવાળાને દોષનો કર્તા માને છે, ન પોતે કર્તાભાવમાં સરી પડે છે. તેને પરમ સ્વીકારભાવ વર્તે છે. કર્તા વિલીન થઈ જાય છે. જો તેને ઝેર આપવામાં આવે તો પણ તે એમ સમજે છે કે આ સમયે આ ઘટના ઘટવાનું અવશ્ય નિયત હતું અને તેથી તેને અન્ય પ્રત્યે વિષમ ભાવ ઉત્પન્ન થતો નથી અને પરમ સ્વીકારભાવ વર્તે છે. દોષારોપણનો ભાવ પણ સમાપ્ત થઈ જાય છે અને કર્તા-ભોક્તાભાવ પણ મટી જાય છે. જે કંઈ બને છે તે પરમ નિયતિ છે એમ સમજી તે પરમ શાંતિ અને પરમ સંતોષને ઉપલબ્ધ થઈ જાય છે.

પરમ સ્વીકૃતિ - total acceptance! જે બને છે તેનાથી અન્યથા હોવાનું કોઈ કારણ જ નથી, તેનાથી અન્યથા થઈ શકે પણ નહીં, તેથી અન્યથા થાય એવી કોઈ ઈચ્છા ઉત્પન્ન થતી નથી! આ સ્વીકારભાવથી ભીતર બધી લહેરો શાંત થઈ જાય છે.

- ક્રમશઃ

આજનો સત્સંગ

પુષ્ટિ ચિંતન

- (૧) શ્રી મહાપ્રભુજીના ઠાકોરજી શ્રીનાથજી અને આપણાં ઠાકોરજી શ્રી મહાપ્રભુજી, આપણે સેવા કરીને શ્રી મહાપ્રભુજીને રીઝવીએ તો જ આપણા ઠાકોરજી શ્રીનાથજી આપણી સાથે વાતો કરે. સીધા શ્રીનાથજીને આપણે કદાપિ રીઝવી ના શકીએ.
- (૨) જ્યારે શ્રી સ્વામિનીજી અલગ ન બિરાજતાં હોય, એટલે શ્રી ઠાકોરજીના સ્વરૂપમાં જ બિરાજતાં હોય ત્યારે “શ્રીજી” અને જ્યારે અલગ બિરાજતાં હોય

ત્યારે “શ્રીનાથજી”

- (૩) પુષ્ટિમાર્ગમાં શ્રી ઠાકોરજી દ્વિભુજ છે. જે સ્વરૂપો ચતુર્ભુજ છે તેમાં બે ભુજાઓ સ્વામિનીજીની છે. સહસ્ત્ર ભુજ પ્રસારી આપશ્રીએ જે અત્રકુટ આરાગ્યો છે, ત્યાં પણ આપશ્રી તો દ્વિભુજ છે, બાકીની ભુજાઓ ભક્તોની છે.
- (૪) ચતુર્ભુજ સ્વરૂપમાં સ્વામિનીજીની બે ભૂજા માત્ર પ્રકટ દર્શન આપે છે, બાકીનું શ્રીચંગ તિરોહીત રહે છે.
- (૫) સ્વરૂપાસક્તિ એ પુષ્ટિ માર્ગનો સિદ્ધાંત છે. માહાત્મ્ય વધારવું એ પુષ્ટિમાર્ગનો સિદ્ધાંત નથી.
- (૬) આપણા માથે જે સ્વરૂપ બિરાજતુ હોય તે સ્વરૂપમાં જો ન્યૂનતા જોઈ, તો આપણું બધું ઘૂળમાં મળી ગયું એમ સમજવું.
- (૭) શ્રી મહાપ્રભુજી સેવક ઉપર સ્વરૂપ પધરાવી આપતી વેળાએ પંચામૃત કરાવી, આરી ભરી ભોગ ઘરી પોતે પ્રસાદ લેતા આ પુરાવો પ્રત્યક્ષ છે કે શ્રી ઠાકોરજી સાક્ષાત છે, નહિતર આપશ્રી પ્રસાદ કેમ લે ? ફક્ત ત્યારે જ પ્રસાદ ન લેવાય કે જ્યારે અનાચાર દેખાતો હોય, અને જ્યાં અનાચાર હોય ત્યાં શ્રી ઠાકોરજી આરોગે નહિ, અને શ્રી ઠાકોરજી ના આરોગે તો પછી આપણાથી કેમ લેવાય ?
- (૮) શ્રી ઠાકોરજીની બે શક્તિઓ છે, એક ઈચ્છાશક્તિ અને બીજી કૃપાશક્તિ. ઈચ્છાશક્તિથી સૌ જીવોમાં ભાગ્યનું નિર્માણ થાય છે જ્યારે કૃપાશક્તિથી જે ભોગ ભોગવવાના હોય છે તે અત્ય સમયમાં ભોગવાવી દે છે અને જીવને પોતાના તરફ ખેંચે છે.
- (૯) એક જીવનો ઉદ્ધાર કરવા માટે તે જીવ જ્યાં હોય ત્યાં શ્રી ઠાકોરજી પધારે છે અને તેની સાથે તેવા થઈને રહે છે. જીવને બે જન્મનો અંતરાય હોય તો આપ પણ બે જન્મનો અંતરાય અંગીકાર કરે છે અને આપણી વચ્ચે તેટલા સમય સુધી આપણા જેવા થઈને બિરાજે છે અને આપણા થકી સેવા લે છે.
- (૧૦) ઈન્દ્રએ જે વૃષ્ટિ કરી તેને શ્રી ઠાકોરજીએ સેવા માની, કેમ કે આટલું બધું આરોગ્યું, તો જલ પણ એટલું બધું જોઈએ ને ?
- (૧૧) પ્રભુ તો જીવનું હિત જ કરી રહ્યા છે પણ દુર્ભાગ્યની વાત એટલી જ છે કે જીવને આ વાતની ગમ નથી.
- (૧૨) આટલો આટલો પરિશ્રમ શ્રી ઠાકોરજીને પડે છે છતાંય આપ કરું ચિત્તમાં લાવતા નથી એ બધુ નિભાવી જાય છે તે શ્રી મહાપ્રભુજીની કાનીથી.
- (૧૩) શ્રી મહાપ્રભુજીની કૃપા વગર ક્રિયા વધે, પણ ભાવ તો ના જ વધે. ઠાકોરજી ભલે સાનુભાવ હોય પરંતુ શ્રી મહાપ્રભુજીની કૃપા વગર પ્રજલીતાનો અનુભવ તો ના જ થાય.
- (૧૪) જીવ પાસે ઠાકોરજીને બીજું શું નિવેદન કરવાનું હોય ? તે તો પોતાના પાપનો ભારો અને અપરાધો જ આગળ લાવીને ઘરે છે અને અગ્નિસ્વરૂપે શ્રી મહાપ્રભુજી આ બધાં પાપોને તથા અપરાધોને ભસ્મ કરી નાખીને તે જીવને કંચન જેવો બનાવી શ્રી ઠાકોરજી સન્મુખ કરે છે.
- (૧૫) શ્રી ઠાકોરજીના શ્રીચંગ ઉપર શ્રી રામચંદ્રજી કૌસ્તુભ સ્વરૂપે બિરાજે છે. શ્રી વામનજી ક્ષુદ્ર ઘંટિકા સ્વરૂપે બિરાજે છે અને શ્રી નૃસિંહજી વાઘ નખ સ્વરૂપે બિરાજે છે.
- (૧૬) શ્રી રણછોડલાલજી મહારાજે એક વાર એક માજીને પુછ્યું કે “તમારા પગ આટલા જાડા હાથીના પગ જેવા કેમ થઈ ગયા ? તો માજીએ કહ્યું, હું વારંવાર મારા લાલજીની સેવા છોડીને મનોરથમાં દોડતી એ એમને સોહાતુ નહિ તેથી તેમણે આ લીલા કરી છે તેથી હવે મારાથી ચલાતું નથી, પણ લાલજીની સેવા થાય છે.”

વલ્લભજી વલ્લભ જે કહે, ઠગ ઠાકોર ઓર ચોર,
કૃપાદ્રષ્ટિ વલ્લભ કરે, તો હો જાય બેડો પાર,
નિર્મળ મનના ભાવથી, રસના રટે યહ નામ,
તે પર સદા પ્રસન્ન રહે, શ્રી વલ્લભ પરમ કૃપાળ!

જે જે બી મોડવેસુ

નાથદ્વારામાં જે સ્વરૂપ બિરાજમાન છે એ પ્રગટ પુરુષોત્તમ

છે. કોઈ મૂર્તિ નથી. શ્રીજી પ્રગટ સ્વરૂપે બિરાજમાન છે. દ્વાપરયુગમાં કરેલી લીલાઓ જેમકે માખણ ચોરી વગેરે કળિયુગમાં પણ કરી છે. શ્રીમદાપ્રભુજી, શ્રીગુંસાઈજીના સમયમાં શ્રીજી આપણી જેમ જ હરતાં કરતાં સૌ જોડે વાતો કરતાં. નાથદ્વારામાં શ્રીજીની મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા નથી થઈ. પોતાનાં ભક્ત એવા મેવાડનાં રાજકુમારી અજબકુંવર બાઈનું વચન પાડવા શ્રીજી સ્વયં પ્રજથી નાથદ્વારા પધાર્યાં છે. માટે "શ્રીનાથજીની મૂર્તિ" એમ ક્યારેય ન બોલાતું, આ વાતની સાવચેતી જરૂર રાખવી.

"ગર્ગ સંહિતા" જે આચાર્ય ગર્ગ દ્વારા રચિત ગ્રંથ છે. ગર્ગાચાર્યજી ગોલોકધામનાં દિવ્યાત્મા અને યદુકુળનાં રાજ પુરોહિત હતાં, એમણે ભગવાને કરેલી લીલાઓ, ગોલોકધામનું વર્ણન વગેરે જેવી ઘણા ઉલ્લેખો ગર્ગ સંહિતામાં કર્યાં છે. શ્રીજીનું પ્રાગટ્ય આજથી લગભગ ૬૦૦ વર્ષ પહેલાં છે અને એમની ભવિષ્યવાણી હજારો વર્ષ પહેલાં દ્વાપરયુગમાં રચિત ગર્ગ સંહિતામાં જોવા મળે છે.

ગુઢ લીલા એ છે કે...

જ્યારે અકૂરજી ભગવાને મથુરા લઈ જવાં માટે આવે છે. ત્યારે નંદબાવા તો હૃદય પર ભાર મુકીને પ્રભુને મથુરા જવાની પરવાનગી આપે છે, પરંતુ માતા યશોદા કોઈ વાતે માનતા નથી. પ્રભુ મનાવવાના ઘણાં પ્રયત્નો કરે છે. છેવટે જ્યારે યશોદાજી નથી માનતા ત્યારે ભગવાન એમની સામે ઠાડા (ઊભા) રહ્યાં.

ભગવાન કહે, "માં, અત્યાર સુધી મેં કેટલીયે લીલાઓ કરી. એમાંથી આપને કઈ લીલાં સૌથી વધું પસંદ છે?"

યશોદાજી કહે, "લાલા, જ્યારે ઈન્દ્રયાગ ના બદલે ગોવર્ધનયાગ કર્યો હતો અને ઈન્દ્રએ વર્ષા વૃષ્ટિ કરી ત્યારે તે ગિરિરાજ બાવાને પોતાનાં શ્રીહસ્તમાં ઉંચકી પ્રજવાસીઓની રક્ષા કરી હતી એ લીલાં મને અત્યંત પ્રિય છે. ત્યારે તું ગોવર્ધનનાથ કહેવાયો."

પ્રભુ એ જ રીતે યશોદા માં સામે ઠાડા થયા. ડાબો શ્રીહસ્ત ઉંચો કર્યો. જમણો શ્રીહસ્ત કમર પર ધર્યો અને ભગવાને પોતાના શ્રીઅંગમાંથી જ પોતાનું એ ગોવર્ધનનાથનું સ્વરૂપ પ્રગટ કર્યું. માતા યશોદાને કહ્યું, માં, હું આ સ્વરૂપે તારી સાથે રહીશ. આ હું જ છું. જેમ મને લાડ લડાવતી એમ મારા આ સ્વરૂપને પણ લાડ લડાવજે.

જ્યાં સુધી યશોદાજી અને નંદબાવા ભૂતલ પર હતાં ત્યાં સુધી એ સ્વરૂપ એમની સાથે જ રહ્યું અને જ્યારે આપ બંને એ ભૂતલનો ત્યાગ કર્યો ત્યાર બાદ એ શ્રીગોવર્ધનનાથજીનું સ્વરૂપ

ગિરિરાજ પર્વત (ગિરિરાજ બાવા) ની અંદર ગુપ્ત રીતે સમાઈ ગયું.

આ રીતે શ્રીગોવર્ધનનાથજી (શ્રીનાથજી) નું સ્વરૂપ ખરેખર દ્વાપરયુગમાં પ્રગટ થયું છે, અને એ જ સ્વરૂપ આજે નાથદ્વારામાં બિરાજમાન છે.

એ કોઈ મૂર્તિકારે સિદ્ધ કરેલું સ્વરૂપ નથી.

અજબ કુંવરનું કાંડુ પકડી ચાલ્યો મારો શ્રીનાથજી ! આ કાવ્ય ઈન્દીરા બેટીજીનું પ્રસિદ્ધ છે.

નાથદ્વારાના હાલના શ્રીનાથજીને લાવનાર અજબકુંવરી પરમ વૈષ્ણવ થઈ ગયા. અજબકુંવરી મૂળ સિંદાડ ગામના હતા. શ્રી નાથજીનું પ્રાકટ્ય શ્રી ગોવર્ધનગિરિની કંદરામાંથી થયેલું છે. અજબકુંવર બાઈની ત્યાં પ્રેમ વશથી શ્રીનાથજી ચોપાટ રમવા આવતા હતા. એકવાર શરત મુકી કે જે ચોપટમાં હારે તે બીજાની શરત પાળે. ચોપાટમાં શ્રીનાથજી હારી ગયા. શરત મુજબ શ્રીનાથજી એ અજબકુંવર બાઈને વરદાન માંગવાનું કહ્યું ત્યારે અજબ કુંવરબાઈએ કહ્યું કે પ્રભુ ! હવે આપ પ્રજમાંથી મારે ઘેર પધારો. શ્રીનાથજીએ કહ્યું કે હું પ્રજ છોડી મેવાડમાં કેવી રીતે આવું ?

અજબકુંવર બાઈએ કહ્યું કે તમો મેવાડમાં આવો તો માડ મેવાડ પ્રજ બને શ્રી નાથજીએ કહ્યું કે હું ચોપાટમાં તમોને વચન આપી ચૂક્યો છું તેથી ૧૫૦ વર્ષ પછી મેવાડ આવીશ. પ્રભુ પ્રજ છોડીને નાથદ્વારા ૧૮૫૮-૧૮૬૪ માં આવ્યા. શ્રીનાથજી પ્રથમ શ્રી ગોવર્ધન પર બિરાજ્યાં હતા તે બધા સ્થાન શ્રીગોવર્ધનનાથજી શ્રીનાથજી ચરણ ચોકી તરીકે જાણીતાં છે. સં. ૧૬૨૩ના માઘ વદી સપ્તમીને દિવસે. શ્રી ગુંસાઈજીને ત્યાં મથુરામાં શ્રી ગિરધરજી ત્યાં બિરાજ્યા. જુના ગ્વાલિયર રાજ્ય (માળવા)માં ચંબલ ઉપર દંડોતધારમાં શ્રીજીનો રથ અટક્યો હતો. ત્યાંથી કૃષ્ણપુરી (આગ્રા) ત્યાંથી કિશનગઢ જોધપુર (મારવાડ) ચાંપાસે માં ત્યાંથી મહારાણા રાયસિંહના સમયમાં ઉદેપુર શ્રીજી બિરાજ્યા હતા ત્યાંથી સિંદાડમાં ઈ.સ.૧૭૨૮ માઘ વદીમાં બિરાજ્યા હતા. શ્રીનાથજીને મેવાડ (નાથદ્વારા) માં પધારતા ૨૯ માસ અને સાત દિવસ થયા હતા. આજે જ્યાં શ્રીનાથજી બિરાજે છે તે અજબ કુંવર બાઈની કોટડી (ઘર) છે. અજબકુંવરે શ્રી ગુંસાઈજીના પરમ ભગવદીય સેવક હતા. આ મંદિરે રાયસીંહજીએ બનાવી સં.૧૭૨૮ના મહાવદી ૭ ને શનિવારે ૧૦-૨-૭૨ ના રોજ પાટ ઉપર બેસાડ્યા. આ દિવસ પુષ્ટિમાર્ગમાં 'શ્રી નાથજી પાટોત્સવ' તરીકે ઓળખાય છે. રંગે ચંગે આ ઉત્સવ ઉજવવામાં આવે છે. શ્રીનાથજી બાવા જ્યારે પ્રજ માંથી મેવાડ પધારતા હતા ત્યારે એમની સાથે ગંગાબાઈ હતા અને જે રથ માં આવતા હતા એ રથ ની આગળ ભોળાનાથ મસાલ લઈ ચાલે છે. દુર્લભ તસવીર પણ જોય શકાય છે ઠાકોરજી ની સુખ માટે ભોળાનાથ પણ ચાલે છે.

- તુષાર મહેન્દ્રકુમાર કસડીઆ (બન્સી)

દુનિયાનું સૌથી સારું ઘરેણું સંસ્કાર છે.

દુનિયાનું સૌથી સારું કર્મ પ્રામાણિકતા છે.

દુનિયા નો સૌથી સારો સાથી તમારો નિર્હાય છે.

તમારો સ્વભાવ એ જ તમારું ભવિષ્ય છે.

જે જે બી ગોવંદુ

નિમીષા જીરેશ કક્કીઆ (મરઘા)

શિવ પુરાણ પ્રમાણે મહાદેવજી સતીના મૃત્યુની વેદના સાથે રડતા રડતા હિમાલયની સૌથી ઉંચી અને ઊંડી ગુફામાં હજારો વર્ષોની સમાધિ માટે ચાલતા ગયા. ત્યારે જે જે જગ્યાએ મહાદેવજીના અશ્રુ પડ્યા, ત્યાં ત્યાં રુદ્રાક્ષનું ઝાડ પ્રગટ થયું. જેમાં રુદ્રાક્ષના અલગ અલગ ફળકથન બતાવેલ છે.

એક મુખી રુદ્રાક્ષ: આ રુદ્રાક્ષ ધ્યાન - યોગ કરનાર, સતત કાર્યશીલ રહેતા લોકો માટે ખૂબ જ ફળદાયી છે. આ ઉપરાંત સૂર્યનાં દુષ્ક્રભાવોને દૂર કરવા માટે આ રુદ્રાક્ષ પહેરી શકાય છે. આ રુદ્રાક્ષ યશ અને કિર્તી અપાવે છે.

બે મુખી રુદ્રાક્ષ: આ રુદ્રાક્ષ અર્ધનારીશ્વર નું પ્રતીક છે. સ્ત્રી-પુરુષના સંબંધમાં પ્રેમ અને લાગણી વધારે છે. પારિવારિક સુખ વધારે છે અને ચંદ્રના દુષ્ક્રભાવોને દૂર કરે છે.

ત્રણ મુખી રુદ્રાક્ષ: આ રુદ્રાક્ષ ધારણ કરવાથી સ્વભાવ નિર્ભય બને છે અને સાહસમાં વધારો થાય છે. હીન ભાવનાઓથી મુક્તિ મળે છે. મંગળદોષ દૂર કરવા, સારા સ્વાસ્થ્ય માટે અને પાપનું શમન કરવા આ રુદ્રાક્ષ પહેરવો જોઈએ.

ચાર મુખી રુદ્રાક્ષ: આ રુદ્રાક્ષ વિદ્યાર્થીઓ માટે સર્વ શ્રેષ્ઠ છે. બુદ્ધિ અને સ્મરણ શક્તિમાં વધારો થાય છે. વૈજ્ઞાનિક, કલાકાર અને લેખકો તેને ધારણ કરે તો લાભ થાય છે. આ રુદ્રાક્ષ બુદ્ધના દોષોને દૂર કરે છે.

પંચ મુખી રુદ્રાક્ષ: તે પ્રકૃતિમાં સૌથી વધુ જોવા મળે છે. તેના સ્વામી ગુરુ છે. માનસિક સ્વાસ્થ્ય સારું રાખવાની સાથે જ અકાળ મૃત્યુથી બચાવે છે. જપ-તપ માં સૌથી વધુ આ રુદ્રાક્ષનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

છ મુખી રુદ્રાક્ષ: આ જ મુખી રુદ્રાક્ષને વિદ્યા અને જ્ઞાનનું પ્રદાતા માનવામાં આવે છે. તે બાળકોમાં ધ્યાન અને હોશિયારી વધારે છે. તે માનસિક કાર્ય કરનારા લોકો માટે ખૂબ જ સારું માનવામાં આવે છે. જેમકે શિક્ષક વર્ગ, વેપારી, પત્રકાર, લેખક અને સંપાદક.

આ રુદ્રાક્ષ નું સંચાલક ગ્રહ શુક્ર છે.

સાત મુખી રુદ્રાક્ષ: જો તમે ધનને વધારવા માંગતા હોવ તો તેને પહેરો. તે શનિ દોષને શાંત કરે છે. જો તમને વાત, વ્યાધિ, જોડોનું દર્દ સંબંધિત પરેશાની હોય, તો પણ તે કારગર રહે છે. આ રુદ્રાક્ષને રોકડા રૂપિયાની પેટીમાં રાખવામાં આવે છે.

આઠ મુખી રુદ્રાક્ષ: ગણેશજીની કૃપાવાળુ આ રુદ્રાક્ષ કોઈ પણ પ્રકારના નવા કામ માટે સારું રહે છે. તે રાહુના દુષ્ક્રભાવો સામે રક્ષા કરે છે. ફેફસાં સંબંધિત વિકાર, ત્વચા રોગ, કાળસર્પ દોષ અને ઈર્ષાના દુષ્ક્રભાવોથી મુક્ત કરે છે.

નવ મુખી રુદ્રાક્ષ: આ રુદ્રાક્ષ પહેરવાથી આત્મબળ વધે છે. સહનશક્તિ, શૌર્ય અને સાહસ વધે છે. નામ અને યશ ચારેય તરફ ફેલાય છે. ભક્તિભાવ વધે છે. પેટ સંબંધી રોગ અને શારીરિક પીડાને દૂર કરે છે. કાળસર્પ દોષને દૂર કરવામાં સહાયક છે.

દસ મુખી રુદ્રાક્ષ: આ રુદ્રાક્ષ નવગ્રહ શાંતિ માટે સારું છે. વાસ્તુ દોષ તથા વ્યક્તિની કુંડળીમાં સ્થિત બધા દોષોનું નિવારણ આ રુદ્રાક્ષથી થાય છે. ઉચ્ચ પદાધિકારીઓ અને ઉદ્યોગપતિઓ માટે લાભદાયી છે.

અગિયાર મુખી રુદ્રાક્ષ: હનુમાનજીની શક્તિનું પ્રતીક છે આ રુદ્રાક્ષ. વ્યક્તિમાં બળ અને સાહસ વધારે છે. વ્યક્તિમાં વાકકુશળતા અને આત્મવિશ્વાસ વધારીને પ્રસિદ્ધિ અપાવે છે. બધા પ્રકારના ભયથી મુક્તિ અપાવે છે. નેત્ર અને હૃદય રોગ માટે તે લાભદાયી છે.

આમ રુદ્રાક્ષનું ફળકથન અને વર્ણન શિવપુરાણમાં જોવા મળે છે. જે ગુફામાં મહાદેવે તપસ્યા માટે આસન જમાવ્યું, એ ગુફાનું અમરનાથ તરીકે વર્ણન છે. આજે પણ હજારો ભક્તો ત્યાં જાય છે અને ધન્યતા અનુભવે છે.

દરિયાએ ઝરણાં ને પૂછ્યું,

તારે સાગર નથી બનવું કે શું...?

ઝરણાં એ ખૂબ નમ્રતા થી કહ્યું,

મોટા થઈને ખારું બનવા કરતાં સારું છે,

નાનો રહીને મીઠો જ રહું...!

જે જે મીઠાં વેચે

રાફેલ યુદ્ધ વિમાન વાયુસેનાની નવી તકત

ભારતીય વાયુસેનાનું જૂનું થઈ ગયેલ મિગ - ૨૧ યુદ્ધ વિમાનની જગ્યા હવે રાફેલ લડાકુ વિમાન લેશે. તાજેતરમાં જ ભારત - ફ્રાંસ વચ્ચે થયેલા કરાર મુજબ ફ્રાંસે ભારતને ૩૬ રાફેલ લડાકુ વિમાનમાંથી ૫ આપવાને આપી દીધા છે. ત્યારે આવો, રાફેલ વિમાન વિશે થોડું જાણીએ...

રાફેલ લડાકુ વિમાનનો ઇતિહાસ

રાફેલને ફ્રાંસની ડેસોલ્ટ કંપનીએ બનાવ્યું છે. ૧૯૭૦ માં ફ્રાંસની સેનાએ પોતાના જૂના થઈ ગયેલાં લડાયક વિમાનોને બદલવાની માંગ સરકાર સમક્ષ જાહેર કરી. આથી ફ્રાંસ અને બીજા ચાર જેટલા યુરોપીયન દેશોએ એક મલ્ટી રોલ ફાઈટર ક્રાફ્ટ બનાવવા માટે યોજના ઘડી, પણ સમય જતાં અન્ય દેશો ફ્રાંસથી અલગ થઈ ગયા અને ફ્રાંસે જ આ યોજના પર આગળ કામ શરૂ કર્યું. ડેસોલ્ટ કંપનીએ રાફેલની ડિઝાઈન બનાવીને તેને તૈયાર કર્યું. રાફેલે પોતાની પહેલી ઉડાન ૪ જુલાઈ ૧૯૮૬ ના રોજ ભરી.

ઉલ્લેખનીય છે કે ડેસોલ્ટ કંપની ઓક્ટોબર ૨૦૧૪ સુધીમાં ૧૩૩ રાફેલ વિમાનોનું નિર્માણ કરી ચૂકી હતી. વર્ષ ૧૯૯૬ માં રાફેલ વિમાન ફ્રાંસની વાયુ સેનામાં સામેલ કરવાનું હતું પરંતુ તેને વર્ષ ૨૦૦૧ માં વાયુ સેનામાં સામેલ કરવામાં આવ્યું હતું.

રાફેલ વિમાનનો ઉપયોગ અત્યાર સુધીમાં અફઘાનિસ્તાન, લીબિયા, માલી અને ઈરાકના યુદ્ધમાં થઈ ચૂક્યો છે.

ભારતને આ લડાકુ વિમાનની જરૂરત કેમ પડી?

ભારતીય વાયુ સેના પાસે હાલ મિગ-૨૧, મિગ-૨૭, મિરાજ અને જગુઆર જેવાં યુદ્ધ વિમાનો છે જે જૂનાં થઈ ગયા છે. વાયુ સેના આ વિમાનોને અપગ્રેડ (સમારકામ) કરાવી ને તેનો ઉપયોગ કરી રહી છે. વર્ષ ૧૯૯૬ માં સુખોઈ - ૩૦ નામનું યુદ્ધ વિમાન ભારતે ખરીદ્યું જે છેલ્લી ખરીદી હતી. ત્યાર પછી કોઈ યુદ્ધ વિમાન ખરીદાયું નથી. આ માટે ૨૦૦૭ માં નવા લડાકુ યુદ્ધ વિમાનો ખરીદવા માટે સરકાર દ્વારા ટેન્ડર બહાર પાડવામાં આવ્યું. આમાં અમેરિકા એ પોતાનું એફ - ૧૬, એફએ - ૧૮, રશિયા એ મિગ - ૩૫, સ્વીડને ગ્રિપિન વિમાન ભારત સમક્ષ રજૂ કર્યાં. આમજ ફ્રાંસે રાફેલ વિમાન અને યુરોપીયન સમૂહે યુરો ફાઈટર ટાઈફૂન વિમાન રજૂ કર્યાં હતા. જેમાંથી ભારતીય વાયુ સેનાને રાફેલ વધુ પસંદ પડ્યું.

આગળની સરકારના સંરક્ષણ વિભાગે ૩૧ જાન્યુઆરી ૨૦૧૨ ના રોજ રાફેલની પસંદગીની જાહેરાત પણ કરી દીધી હતી. હવે ભારતના વડાપ્રધાન અને ફ્રાંસના રાષ્ટ્રપતિ સાથે રાફેલ લડાકુ વિમાનનો સોદો તૈયાર થઈ ગયો અને આજે આપણી વાયુ સેનાના હાથમાં રાફેલ લડાકુ વિમાનોની પહેલી ખેપ પાંચ વિમાનોની મળી પણ ગઈ ને ભારતીય વાયુ સેનાનો હિસ્સો પણ બની ગઈ છે.

જે જે સી મોડર્ન

રાફેલ યુદ્ધ વિમાન વાયુસેનાની નવી તાકાત

રાફેલ વિમાનની ખાસિયતો

રાફેલ એક બહુ ઉપયોગી યુદ્ધ વિમાન છે.	રાફેલ એક મિનિટમાં ૬૦,૦૦૦ ફૂટની ઊંચાઈ સુધી જઈ શકે છે.	રાફેલ યુદ્ધવિમાન પોતાની સાથે છ જેટલી મિસાઈલ લઈ જઈ શકે છે.
૨૩૯૦ કિલોમીટર પ્રતિ કલાકની ઝડપે ઊડી શકે છે.	ફ્રેંચ ભાષામાં રાફેલનો અર્થ 'તૂફાન' થાય છે.	તે લદાખથી કન્યાકુમારી માત્ર એક કલાકમાં પહોંચી શકે છે.
૪૦થી ૬૦ હજાર ફૂટની ઊંચાઈ સુધી જઈ શકે છે.	૧૩૧૨ ફૂટ સુધીના નાના રન-વે પરથી પણ ઊડી શકે છે.	આ વિમાન કોઈ પણ ઋતુમાં ઊડવાની ક્ષમતા ધરાવે છે.
રાફેલ માત્ર ૨૮ કિલોમીટર પ્રતિકલાકની ધીમી ઝડપે પણ ઊડી શકે છે. આ ધીમી ગતિમાંથી માત્ર એક પલમાં તે ૨૧૦૦ કિલોમીટરની ગતિ	હવાથી હવામાં અને જમીન પરથી હવામાં હુમલો કરી શકે તેવી મિસાઈલથી સજ્જ આ વિમાન પરમાણુ હુમલો કરવામાં પણ સક્ષમ	આ વિમાન પર લાગેલી 'ગન' એક મિનિટમાં ૧૨૫ ફાયર કરી શકે છે. આ ગન એક સાથે અનેક લક્ષ્યો પર નજર પણ રાખી શકે છે.
રાફેલ વિમાન પોતાની સાથે લગભગ ૨૬૦૦૦ કિલોગ્રામનું વજન લઈ જવાની ક્ષમતા ધરાવે છે.	રાફેલ પાકિસ્તાનના કરાચી પર હુમલો કરી માત્ર એક કલાકમાં પાછું આવી શકે છે.	આ બે એન્જિન ધરાવતું વિમાન છે. આ વિમાન વાયુસેના અને નૌસેના બંને માટે ઉપયોગી છે.
તે ૩૭૦૦ કિલોમીટરના રેડિયસમાં (વ્યાસમાં) ગમે ત્યાં હુમલો કરી શકે છે.	એકવાર તેમાં પૂરતું બળતણ પુરાવ્યાં બાદ તે ૧૦ કલાક સતત આકાશમાં ઊડી શકે છે.	આ વિમાન ભારતની વાયુસેનામાં સામેલ થવાથી તેની શક્તિમાં અનેકગણો વધારો થશે.

તેનું વજન - ખાલી હોય ત્યારે : ૯૫૦૦ કિલોગ્રામ

ભાર ઊંચકવાની ક્ષમતા : ૨૪૫૦૦ કિલોગ્રામ

લંબાઈ : ૧૫.૨૫ મીટર

ઝડપ : ૨૩૯૦ કિ.મી. પ્રતિ કલાક

ક્ષમતા : ૪૦ થી ૬૦ હજાર ફૂટ ઊંચે ઊડવાની ક્ષમતા ૩૭૦૦૦ કિ.મી. વ્યાસમાં ગમે ત્યાં હુમલો કરી શકે

જે જે સી મોડવેલ

રાફેલ યુદ્ધ વિમાન વાયુસેનાની નવી તાકાત

ભારતના દુશ્મનનો કાળ બનશે રાફેલ લડાકુ વિમાન

હેમર મિસાઈલ સહિત આ છે ખાસ ફીચર્સ કે રાફેલનું કોમ્બેટ રેડિયસ ૩૭૦૦ કિમી, આ મિસાઈલ આકાશમાંથી જમીન પર વાર કરવા માટે અસરકારક સાબિત થશે.

રાફેલની ગણતરી આધુનિક સમયના સૌથી શ્રેષ્ઠ લડાકુ વિમાનોમાં થાય છે ત્યારે આ સંજોગોમાં તે ભારતીય વાયુસેનાના કાફલામાં સામેલ થાય તે ખૂબ મહત્વનું કહી શકાય. તેને ભારતની જરૂરિયાત પ્રમાણે તૈયાર કરાવવામાં આવ્યા છે અને ભારતીય વાયુસેનાના અધિકારીઓ એ તેના માટે ટ્રેનિંગ પણ લીધી છે.

નોંધ:- તમારા હાથમાં જ્યોતિપુંજ નો આ લેખ જ્યારે આવશે ત્યારે ભારતને ૫ રાફેલ મળી ચૂક્યા હશે.

આ લેખ ને વાંચવાની, સમજવાની સરળતા રહે તે માટે હવે પછી થી આપેલી રાફેલ વિશે ની માહિતીનું વ્યાકરણ, સ્થિતિ, કાળ વગેરે સુધાર્યા વગર જ મૂક્યું છે, તેની ખાસ નોંધ લેશો.

ભારતને આજે જે ૫ રાફેલ લડાકુ વિમાન મળી રહ્યાં છે તેના અંગે આટલું જરૂર જાણો.

★ ભારતને જે પાંચ રાફેલ લડાકુ વિમાન મળશે તેમાંથી ત્રણ સિંગલ સીટર છે અને બે ડબલ સીટર છે. તેમને વાયુસેનાની ગોલ્ડન એરો ૧૭ સ્ક્વોડ્રનમાં સામેલ કરવામાં આવશે.

★ રાફેલનું કોમ્બેટ રેડિયસ ૩૭૦૦ કિમી છે. કોમ્બેટ રેડિયસ એટલે પોતાના ઉડાન સ્થળેથી દૂર જઈને સફળતાપૂર્વક હુમલો કરીને વિમાન પાછું આવી શકે તે.

★ ભારતને મળનારા રાફેલમાં ત્રણ જાતની મિસાઈલ લાગી શકે છે. હવાથી હવામાં માર કરનારી મીટિયોર, હવાથી જમીન પર વાર કરી શકે તેવી સ્કેલ્પ અને હેમર મિસાઈલ. આ મિસાઈલો વડે સજ્જ થયા બાદ રાફેલ કાળ બનીને દુશ્મનો પર તૂટી પડશે.

★ ભારતે પોતાની જરૂરિયાત પ્રમાણે તેમાં હેમર મિસાઈલ લગાવડાવી છે. HAMMER એટલે Highly Agile Modular Munition Extended Range. તે એક એવી મિસાઈલ છે જેનો ઉપયોગ ઓછા અંતર માટે કરવામાં આવે છે. આ મિસાઈલ આકાશમાંથી જમીન પર વાર કરવા માટે અસરકારક સાબિત થઈ શકે છે.

★ HAMMERનો ઉપયોગ મુખ્યત્વે બંકર કે કેટલાક ગુપ્ત સ્થાનો તબાહ કરવા માટે થાય છે. ઈસ્ટર્ન લદાખની પહાડીઓમાં આ મિસાઈલ ખૂબ ઉપયોગી સાબિત થશે.

★ રાફેલ એક મિનિટમાં ૧૮૦૦૦ મીટરની ઉંચાઈએ જઈ શકે છે. જે પાકિસ્તાનના એફ - ૧૬ કે ચીનના જે - ૨૦ કરતા સારો આંકડો છે.

★ ચીન સાથે ચાલી રહેલા તણાવના કારણે રાફેલને અંબાલા એરબેઝ પર ઉતારવામાં આવ્યા હતા. ઉલ્લેખનીય છે કે અંબાલા એરબેઝ ઉત્તર ભારતમાં વાયુસેનાના સૌથી મહત્વપૂર્ણ એરબેઝમાંથી એક છે. આ કારણે જરૂરત પડે તો તરત જ તેનો ઉપયોગ થઈ શકે છે.

★ ભારતને અન્ય પાંચ વિમાનો બહુજ જલ્દી એટલે કે થોડાક જ મહીનાઓમાં મળી જશે. વર્ષ ૨૦૨૧ -૨૦૨૨ સુધીમાં ભારતને તમામ ૩૬ વિમાન મળી શકે તેમ લાગે છે.

સંકલન-નિલેશ નવીનચંદ્ર દેસાઈ (તેલવાળા)

જે જે મી મોડર્ન

નવો અભ્યાસક્રમ ૫+૩+૩+૪ શું છે? તેના વિશે માહિતી

“પ્રાચીન જ્ઞાન પરંપરાને એક કિનારે મૂકીને ભારત એક રાષ્ટ્રના રૂપમાં સબળ નથી થઈ શકતું.”

શિક્ષણ મંત્રાલયએ વૈદિક ગણિત, ફિલોસોફી અને પ્રાચીન ભારતીય પરંપરા સાથે જોડાયેલાં વિષયોને માન આપવાનું નવી શિક્ષણનીતિમાં કહેવામાં આવ્યું છે. નવી શિક્ષણનીતિ મુજબ “આને તાર્કિક અને વૈજ્ઞાનિક આધાર તપાસ્યા પછી જ્યાં પ્રાસંગિક હશે, ત્યાં પાઠ્યક્રમમાં સમાવવામાં આવશે.”

ભારત સરકાર દ્વારા એવું જાહેર કરવામાં આવ્યું છે કે જે રાજ્યની જે ભાષા હોય, તેજ ભાષામાં તેમને ભણાવવામાં આવવી જોઈએ અમુક ક્લાસ સુધી એમ કહી ને તેનો સમાવેશ કરાવવામાં આવ્યો.

નવો અભ્યાસક્રમ ૫+૩+૩+૪ શું છે?

સૌથી પહેલી શરૂઆત સ્કૂલના શિક્ષણથી કરીએ છીએ. નવી શિક્ષણનીતિમાં પહેલાં જે ૧૦+૨ ની વાત હતી, હવે તેની જગ્યાએ સરકાર દ્વારા ૫+૩+૩+૪ ની વાત કરવામાં આવી છે.

૫+૩+૩+૪ માં પનો અર્થ છે - ત્રણ વર્ષ પ્રી-સ્કૂલના અને પછી ક્લાસ ૧ અને ૨, પછીના ૩ નો અર્થ છે ક્લાસ ૩, ૪ અને ૫, પછીના ૩ નો અર્થ છે ક્લાસ ૬, ૭ અને ૮, અને છેલ્લા ચારનો અર્થ છે કે ક્લાસ ૯, ૧૦, ૧૧ અને ૧૨.

એટલે હવે બાળકો ૬ વર્ષની જગ્યાએ ૩ વર્ષની ઉંમરમાં ફોર્મલ શાળામાં જશે, હાલ બાળકો ૬ વર્ષ પહેલા ધોરણમાં જાય છે. નવી શિક્ષણનીતિ લાગુ થયાં પછી ૬ વર્ષ બાળક પહેલા ધોરણમાં આવશે, પરંતુ પહેલાંના ૩ વર્ષ પણ ફોર્મલ એજ્યુકેશનવાળા હશે. પ્લે-સ્કૂલના શરૂઆતનાં વર્ષો પણ હવે સ્કૂલના શિક્ષણમાં જોડાશે.

આ સિવાય સ્કૂલના શિક્ષણમાં એક બીજો મહત્વપૂર્ણ બદલાવ છે ભાષાનો. નવી શિક્ષણનીતિમાં ૩ ભાષાની ફોર્મ્યુલાની વાત કરવામાં આવી છે, જેમાં ધોરણ પાંચ સુધી માતૃભાષા/સ્થાનિક ભાષામાં શિક્ષણની વાત કરવામાં આવી છે.

સાથે એમ પણ કહેવામાં આવ્યું છે કે જ્યાં સંભવ હોય, તો ધોરણ ૮ સુધી આ પ્રક્રિયાને અપનાવવામાં આવે. સંસ્કૃતની સાથે તમિલ, તેલુગુ અને કન્નડ ભાષામાં ભણાવા પર જોર આપ્યું છે.

સેકન્ડરી સેક્શનમાં સ્કૂલ ઈચ્છશે તો વિદેશી ભાષાનો પણ વિકલ્પ આપી શકશે.

શાળાઓનાં શિક્ષણમાં ત્રીજી વાત બોર્ડની પરીક્ષામાં ફેરફારની છે. ગત ૧૦ વર્ષોમાં બોર્ડની પરીક્ષામાં અનેક પ્રકારના પરિવર્તન કરવામાં આવ્યા છે. ક્યાંક ૧૦માની પરીક્ષાને વૈકલ્પિક બનાવવામાં આવી, ક્યારેક નંબરની જગ્યાએ ગ્રેડની વાત કરવામાં આવી. પરંતુ હવે પરીક્ષાની રીતમાં ફેરફારની વાત નવી શિક્ષણનીતિમાં કરવામાં આવી છે. બોર્ડ પરીક્ષા થશે, અને હવે બે વાર થશે. પરંતુ આને પાસ કરવા માટે કોચિંગની જરૂરિયાત નહીં પડે.

પરીક્ષાનું સ્વરૂપ બદલીને હવે વિદ્યાર્થીઓની ‘ક્ષમતાઓનું પરીક્ષણ’ કરવામાં આવશે, ના તેમની યાદશક્તિનું. કેન્દ્રની દલીલ છે કે માક્સનું દબાણ ઘટશે. ૨૦૨૨-૨૩ ના સત્રથી આ બદલાવને લાગુ કરવાની સરકારની આશા છે.

આ બોર્ડ પરીક્ષાઓ ઉપરાંત રાજ્ય સરકાર ધોરણ ૩, ૫ અને ૮માં પણ પરીક્ષા લેશે. આ પરીક્ષાઓને કરાવવા માટે ગાઈડ લાઈન બનાવવાનું કામ નવી એજન્સીને સોંપવામાં આવશે, જે શિક્ષણ મંત્રાલય હેઠળ કામ કરશે.

આ પ્રકારના ફેરફાર ઉચ્ચ શિક્ષણમાં પણ કરવામાં આવ્યા છે. હવે ગ્રેજ્યુએશન (અંડર ગ્રેજ્યુએટ) માં વિદ્યાર્થીઓ ચાર વર્ષનો કોર્સ ભણશે, જેમાં વચ્ચે કોર્સ છોડવાની તક પણ આપવામાં આવશે.

પહેલાં વર્ષમાં કોર્સ છોડશે તો સર્ટિફિકેટ પણ મળશે, બીજા વર્ષ પછી એડવાન્સ સર્ટિફિકેટ મળશે અને ત્રીજા વર્ષ પછી ડિગ્રી, અને ચાર વર્ષ પછી ડિગ્રી હશે સંશોધનની સાથે.

આ પ્રકારે પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટમાં ત્રણ પ્રકારના વિકલ્પ હશે.

NATIONAL EDUCATION POLICY 2020

COMMENTS FROM EXPERTS

પહેલો હશે બે વર્ષનો માસ્ટર્સ, તેમના માટે જેમણે ત્રણ વર્ષનો ડિગ્રી કોર્સ કર્યો છે. બીજો વિકલ્પ હશે ચાર વર્ષનો ડિગ્રી કોર્સ સંશોધનની સાથે કરવાવાળા માટે. આ વિદ્યાર્થીઓ એક વર્ષનું માસ્ટર્સ અલગથી કરી શકે છે. અને ત્રીજો વિકલ્પ હશે, ૫ વર્ષનો ઈન્ટિગ્રેટેડ પ્રોગ્રામ, જેમાં ગ્રેજ્યુએશન અને પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએશન બંને એક જ સાથે જઈ જશે. સંશોધનની સાથેની ચાર વર્ષની ડિગ્રી પીએચડી માટે જરૂરી હશે.

ઉચ્ચ શિક્ષણમાં સ્કોલરશિપ માટે નવી શિક્ષણનીતિમાં પ્રસ્તાવ છે. આના માટે નેશનલ સ્કોલરશિપ પોર્ટલને વિસ્તારવાની વાત છે.

ખાનગી સંસ્થાઓ, જે ઉચ્ચ શિક્ષણ આપશે તેમણે ૨૫ ટકાથી લઈને ૧૦૦ ટકા સુધીની સ્કોલરશિપ ૫૦ ટકા વિદ્યાર્થીઓને આપવાની રહેશે એવી જોગવાઈ શિક્ષણનીતિમાં કરવામાં આવી છે.

ઉચ્ચ શિક્ષણ સંસ્થાઓને ગ્રાન્ટ આપવાનું કામ હાયર એજ્યુકેશન ગ્રાન્ટ કમિશન કરશે. એ ઉપરાંત તે આ સંસ્થાના અલગ-અલગ વિભાગોના નિયમ, કાયદા અને ગાઈડલાઈન બનાવશે

- તંત્રી મંડળ

મુક્તક

શ્રીજીની અનહદ કૃપાથી
સ્વસ્થ છું
કોરોનાના કાળમાં પણ
વ્યસ્ત છું
કોઈ પણ વાતે નથી હું
ત્રસ્ત ને
શ્રીજીના સાનિધ્યમાં
હું મસ્ત છું

સંસારથી વિમુખ થવાની
તક મળી
આત્માભિમુખ થવાની
તક મળી
વાચન શ્રવણ મન થયું
શાષતરો તણું
પરભવનું ભાથુ બાંધવાની
તક મળી

આપદાને અવસરમાં
બદલવાની તક મળી
પુરુષાર્થ ચારે સાધવાની
તક અનાયાસે મળી
કોરોનાના કાળમાં
અર્થ સાધવો
મુશ્કેલ છે પણ
ધર્મ કામ ને મોક્ષ સાધવા
સુંદર તક મળી

સતિષભાઈ પરીખ (વકીલ)

ક્યારેક તમે આવો

તમે આમ કરો તો જ સારા

ક્યારેક અમે આવીએ

અમે આમ કરીએ તો જ સારા

ક્યારેક તમે કંઈક મોકલાવો

આવા સ્વભાવને હવે

ક્યારેક અમે કંઈક મોકલાવીએ

ગંગામાં પધરાવીએ

ચાલોને ચાર સ્વાર્થ વગર

નફો નુકસાન હવે જવા દો

આપણે મનથી સબંધ નીભાવિએ.

પહેલા શું થયું? રહેવા દો

હવે કેટલા વરસ જીવશું?

જીવનના અંતીમ પડાવને

ને કેટલું સાથે લઈ જશું?

સુખદ સુમનથી સજાવીએ

ઈર્ષ્યા અહંકાર મુકિને

ચાલોને "આપણા સ્વભાવને"

હૃદયથી એકમેકને સ્વિકારીએ

હવે શાંત સરળ બનાવીએ

જે જે બી ગોડવંચ

વલદળ

ત્રણ અક્ષરનાં આકાશ, આ બે અક્ષર વીજ,
વાદળ થઈ ઘેરાવું તુજને ગમે ને, બે અક્ષરનો મોર છેડતો,
સાત અક્ષરની ચીજ, ત્રણ અક્ષરનું માવઠું,
મુજ સંગ, અટકળ અટકળ રમે.

આકાશ : આકાશ આજે મન ભરીને વરસ્યું, ને ભીંજાયું, ઘરતીનું રોમરોમ.

રોમાંચિત થઈ ઘરતીની કોર-કોર, નાયી રહ્યાં મનનાં મોરમોર.

વાદળા : કાળી ભમ્મર વાદળીએ પણ રૂપાળી કોર છે. વાદળાં કાળા ડિબાંગ થઈ જાય ને વર્ષાનાં આગમનનાં સમાચાર સાંભળતા જ, આકાશ તરફ મીટ માંડતા, ખેડૂતોનાં મોઢે હરખ દેખાય. રોજ જેની રાહ જોતાં તાં, જેનાં પર ખેડૂતોનું તકદીર છે એ વાદળાં આજ તો જરૂર વરસશે. વાદળની ઘન્યતા વરસવામાં છે.

વાદળા જ્યાં સુધી જળસંગ્રહ કરે છે. ત્યાં સુધી જ કાળા છે, જળ વરસતાં જ ઉજળા બને છે. પ્રકાશ પાથરે છે. આપણે બોલીએ છીએ, એ કાળા ડિબાંગ વાદળા બરાબર છે, ઓળખવામાં થાપ ખાઈ જઈએ છીએ. વરસ્યા પછી ઊજળા બને છે એ કામ બોલે છે.

વાદળા : મનમૂકીને વરસીને, ઘરતીને લીલીછમ બનાવી દેવા બદલ ચારેય બાજુથી ઘન્યવાદ પામતાં વાદળોને, કદાચ ખબર પણ નથી હોતી કે આ ઘન્યવાદનો સાચો યશભાગી તો સૂરજ છે કે જેનાં કારણે અમારું અસ્તિત્વ સંભવિત બન્યું છે.

-સંકલન

આંધળી માનો કાગળ

અમૃત ભરેલું અંતર જેનું, સાગર જેવડું સત્
પૂનમચંદના પાનિયા આગળ ડોરશી લખાવતી ખત,
ગગો એનો મુંબઈ કામે; ગીગુભાઈ નાગજી નામે. ૧
લખ્ય કે, માડી ! પાંચ વરસમાં પ્હોંચી નથી એક પાઈ,
કાગળની એક ચબરખી પણ, મને મળી નથી, ભાઈ !
સમાચાર સાંભળી તારા; રોવું મારે કેટલા દા'ડા ? ૨
ભાણાનો ભાણિયો લખે છે કે, ગગુ રોજ મને ભેળો થાય,
દન આખો જાય દાડિયું ખેંચવા, રાતે હોટલમાં ખાય,
નિત નવાં લૂગડાં પેરે, પાણી જેમ પૈસા વેરે. ૩
હોટલનું ઝાઝું ખાઈશ મા, રાખજે ખરચીખૂટનું માપ,

દવાદાઝના દોકડા આપણે કાઢશું ક્યાંથી, બાપ !
કાયા તારી રાખજે ડડી; ગરીબની ઈજ છે મૂડી. ૪
ખોરડું વેચ્યું ને ખેતર વેચ્યું, કૂબામાં કર્યો છે વાસ,
જારનો રોટલો જડે નહિ તે દિ' પીઉં છું એકલી છાશ,
તારે પકવાનનું ભાણું; મારે નિત જારનું ખાણું. ૫
દેખતી તે દિ' દળણાં - પાણી કરતી ઠામેઠામ,
આંખ વિનાનાં આંધળાંને હવે કોઈ ન આપે કામ,
તારે ગામ વીજળીદીવા, મારે આંહી અંધારાં પીવાં. ૬
સિખિતંગ તારી આંધળી માના વાંચજે ઝાઝા જુદાર,
એકે રહ્યું નથી અંગનું ઢાંકણ, ખૂટી છે કોઠીએ જાર,
હવે નથી જીવવા આરો, આવ્યો ભીખ માંગવા વારો. ૭

ઈંદુલાલ ગાંધી - સંકલન

જે જે બી મોડવેચ

આટલો પ્રેમ ઈશ્વરને કર્યો હોત તો?

સંત તુલસીદાસના જીવનનો આ પ્રસંગ છે.

તુલસીદાસનાં નવાં નવાં લગ્ન થયેલા. એમની પત્ની રત્નાવલી થોડા દિવસ માટે પિયર ગયેલી. તુલસીદાસથી પત્નીનો વિરહ સહન ન થયો ને રાતે જ રત્નાવલીને મળવા નીકળી પડ્યા.

હવે એ ચોમાસાના દિવસો હતા. ધોધમાર વરસાદ વરસતો હતો. નદીમાં પૂર આવેલું. તુલસીદાસે એમાં ઝંપલાવ્યું ને નદી તરીને સામે પાર ગયા. સસરાના ઘરે રાત્રે બારણું ન ખખડાવતાં ઝાડ પર ચડીને રત્નાવલીના ખંડમાં જવાનો નિશ્ચય કર્યો. સાપને દોરડું માનીને એ પકડી તુલસીદાસ રત્નાવલીના ખંડમાં ગયા.

રત્નાવલીને નવાઈ લાગી કે આટલી રાતે વરસતા વરસાદે કેવી રીતે આવ્યા? ને શું કામ આવ્યા? તુલસીદાસે બધી વાત કરી.

રત્નાવલી કહે "મને મળવા આટલી મહેનત કરી એનાથી અડધી મહેનત કરી હોત તોયે ભગવાન મળી ગયા હોત."

તુલસીદાસની આંખો ઊઘડી. તેમને સાંસારિક પ્રેમની વ્યર્થતા અને નશ્વરતા સમજાઈ. તાત્કાલિક ત્યાંથી ચાલી નીકળ્યા અને સંસાર ત્યાગ કરી સંન્યાસની દીક્ષા લીધી.

પગાર કેટલો હોવો જોઈએ?

જાણીતા અણુવિજ્ઞાની આઈન્સ્ટાઈનના જીવનની શરૂઆતનો આ પ્રસંગ છે.

આઈન્સ્ટાઈનને પ્રિન્સટન યુનિવર્સિટીમાં જોડાવાનું આમંત્રણ મળ્યું. સંશોધન માટેની પૂરતી સગવડ મળે એ માટે આઈન્સ્ટાઈને ત્યાં જોડાવાનું સ્વીકાર્યું. એ વખતે પણ આઈન્સ્ટાઈન વિજ્ઞાની તરીકે જાણીતા હતા. યુનિવર્સિટીના અધ્યક્ષે કહ્યું કે, "તમારે જેટલો પગાર જોઈએ તેટલો અહીં લખો. યુનિવર્સિટી તે આપવા તૈયાર છે."

આઈન્સ્ટાઈને એક રકમ લખી એટલે અધ્યક્ષે કહ્યું કે, "આટલો પગાર તે લખાતો હશે?"

આઈન્સ્ટાઈન કહે, "લાવો તેમાંથીય થોડીક રકમ ઓછી કરી નાખું."

અધ્યક્ષ કહે, "હું રકમ ઘટાડવાનું નથી કહેતો. તમે જે રકમ લખી છે એટલી તો અમે યુનિવર્સિટીના મામુલી કારકૂનને આપીએ છીએ.

પછી અધ્યક્ષે એ રકમની આગળ એક મીડું વધારીને રકમ દસ ગણી કરી નાખી અને એટલો પગાર આઈન્સ્ટાઈન માટે નિયત થયો.

સુખ-સગવડો અમુક હદે જરૂરી છે. પણ એના કરતાં વધારે હોય તો સર્જક-સંશોધકના કામમાં વિઘ્નો ઊભા કરે છે.

એક રાતની વાત

વરસમાં એક જ વાર એક રાત માટે ખીલતા બ્રહ્મકમળ નામના ફૂલને જોવા હું ગયો. મને થયું, કેવું કહેવાય? વરસમાં એક જ વાર ખીલે, એ પણ થોડા કલાકો માટે?

બ્રહ્મકમળ કહે, "મને તો આનંદ છે ભલેને થોડા સમય માટે, પણ દુનિયા તો જોવા મળે છે ને!"

મેં કહ્યું, "પણ આટલા સમયમાં શું ખીલવું ને શું જોવું? એમાંય તારું કોઈ ખાસ રૂપ નહીં."

"તોય બધા મને જોવા આવે છે ને!" બ્રહ્મકમળે કહ્યું "આખું વર્ષ ખીલતાં ફૂલો જોવા ખાસ કોણ જાય છે?"

"એ વાત સાચી, પણ તને ટૂંકી આવરદાનો અફસોસ થતો નથી?" - મેં પૂછ્યું.

"ઉપરથી હું તો ખુશ છું કે આટલા થોડા સમય માટે પણ હું વાતાવરણને મારી સુગંધથી મહેકાવી શકું છું." બ્રહ્મકમળ કહે, "તમે અફસોસ કરવામાં સમય વેડફવાને બદલે જે મળ્યું છે તે માણો ને? નહીં તો એટલુંય નહીં થઈ શકે."

મને થયું કે એની વાત સાચી છે ને મેં ધ્યાનથી એનું નિરીક્ષણ કરવા માંડ્યું. એને જેમ ધ્યાનથી જોતો ગયો એમ હું મુગ્ધ બનતો ગયો. સફેદ રંગના જ વિવિધ 'શેડ' બ્રહ્મકમળમાં જોવા મળ્યા. એની વાત સાચી હતી. આપણે સામે જે છે એને માણવાનું જ ભૂલી જઈએ છીએ ને નકામી વાતોમાં અટવાયા કરીએ છીએ.

.....* * *.....

સંગીતના સાધનો

સંગીતનાં વાજિંત્રોની સુરીલી સરવાણી

ગુગલ ઉપરથી સંકલન

હસ્તે - નિલેશ નવીનચંદ્ર દેસાઈ (તેલવાળા)

(ગતાંકથી ચાલુ)

રાજ કપૂરના પિતા પૃથ્વીરાજ કપૂર અચ્છા સિતારવાદક હતા તેમ દિલીપકુમાર પણ સિતાર વગાડી જાણે છે. ૧૯૬૦માં રજૂ થયેલી ફિલ્મ 'કોહિનૂર'માં શાસ્ત્રીય રાગ હમીર પર આધારિત 'મધુબન મેં રાધિકા નાચે રે' ગીતમાં ઉસ્તાદ અબ્દુલ હલીમ જાફરખાંએ સિતાર વગાડેલી એટલે નિર્દેશકે શૂટિંગમાં એ સંગીતકારના હાથ સિતાર વગાડતા હોય એવા ક્લોઝઅપ દૃશ્યો લેવાનું નક્કી કર્યું, પરંતુ દિલીપકુમારે જાતે સિતાર વગાડવાનું બીડું ઝડપી લીધું. ત્રણેક અઠવાડિયાં પછી ગીતના શૂટિંગ માટે દિલીપકુમાર આવ્યા ત્યારે હાથની આંગળી પર પાટા બાંધેલા હતા. અબ્દુલ હલીમ જાફરખાં પાસે સિતારના એ મુશ્કેલ ટુકડાની રોજના દસ દસ કલાકની પ્રેક્ટિસ કરવા જતાં એની આંગળીઓ ચિરાઈ ગઈ હતી. એના પરથી ખ્યાલ આવશે કે સિતાર-સરોદ જેવાં વાજિંત્રો કેટલી મહેનત માગી લે છે !

ઉસ્તાદ વિલાયત ખાંએ તો પોતાની સિતાર અને ઉસ્તાદ બિસ્મીલ્લા ખાંની શરણાઈની ખાસ જુગલબંદી યોજીને અદ્ભુત કાર્યક્રમ રજૂ કરેલો. એ જમાનામાં એચ.એમ.વી. કંપનીએ એ જુગલબંદીની ખાસ રેકર્ડ બહાર પાડી હતી. ઉસ્તાદ બિસ્મીલ્લા ખાં રિયાઝને તપસ્યા ગણી કાશી વિશ્વનાથ મંદિરમાં રોજ મધરાત પછી શરણાઈ વગાડવા જતા.

મંદિરો અને યોધડિયાં તરીકે શ્રેષ્ઠીઓને ત્યાં વાગતી શરણાઈને બિસ્મીલ્લા ખાને શાસ્ત્રીય સંગીતની મહેફિલોમાં ગૌરવભર્યું સ્થાન અપાવ્યું. ખાંસાહેબ પહેલીવાર યુરોપના પ્રવાસે ગયા ત્યારે ત્યાંના સેંકડો લોકોએ કાર્યક્રમ પછી સ્ટેજ પર આવીને ખાંસાહેબની શરણાઈની ફેરવી ફેરવીને તપાસી જોયેલી - આમાંથી આવું મધુર સંગીત શી રીતે સર્જાય છે? થોડા વર્ષો પહેલા રોજ સવારે છ વાગ્યે આકાશવાણી (રેડિયો) પર 'મંગલ ધ્વનિ' માં બિસ્મીલ્લા ખાંની શરણાઈ સાંભળવા મળતી હતી. ખાંસાહેબ દમના વ્યાધિનો ભોગ બન્યા છે. પરંતુ એકવાર શરણાઈ વગાડવા બેસે ત્યારે વ્યાધિ-ઉપાધિ બધું ભૂલી જાય છે. તેમના ભત્રીજા અલી અબ્બાસે વાતવાતમાં કહ્યું : 'ઘતૂરાના ઝાડની લાકડીમાંથી બનતી શરણાઈ કેટલા મધુર સ્વરો છેડે છે! ઘતૂરો સ્વાદમાં કડવો અને તીખી વાસ ધરાવતો હોવા છતાં

કર્ણપ્રિય સંગીત ઉત્પન્ન કરે છે.'

બિસ્મીલ્લા ખાન બનારસના હોવાથી બનારસમાં બનતી શરણાઈ સારી ગણાય છે. જો કે આસામ બામ્બુ તરીકે ઓળખાતા વાંસમાંતી પણ શરણાઈ બને છે. અલ્હાબાદ તરફ જંગલી લાકડાની અને હવે તો સાગની પણ શરણાઈ બને છે. અલબત્ત, શરણાઈનું વેચાણ વધુ થતું નથી કારણ કે બિસ્મીલ્લા ખાન તો એકાદ સદીમાં એક જ પેઢા થાય. આટલી સિદ્ધિ છતાં બિસ્મીલ્લા ખાન ઘણીવાર કહે છે : 'રસોઈ, રાગ ઓર પાઘ (પાઘડી) કભી કભી બન જાત હૈ.'

રોજ ઘરમાં દાળ બનતી હોવા છતાં રોજેરોજ તેનો સ્વાદ સરખો હોતો નથી. તેમ કુશળ કલાકાર પણ કાયમ એક સરખું સંગીત પીરસી શકતો નથી. સંગીતનો ઉદય તો માનવીના હૃદયમાં થાય છે એ મહામૂલું સત્ય સમજાવતાં બિસ્મીલ્લા ખાને કહ્યું છે - 'અંતરમેં હો તો જંતરમેં આતા હૈ! માણસ ઉદાસ હોય તો તેને ગંભીર રાગની અસર વધુ થાય. જોગિયા નામના રાગની 'પિયા મિલન કી આશ' ઠુમરીમાં વિરહિણી સ્ત્રીની મનોવેદના વ્યક્ત કરતા ઘણીવાર ટોચના ગાયક પંડિત ભીમસેન જોશી પોતે રડી પડે છે.

સિતાર અને વીણા વચ્ચેનું ગણી શકાય એવું એક વાજિંત્ર સરોદ છે. આ વાદ્ય આરબ રાષ્ટ્રોમાંથી આપણે ત્યાં આવ્યાનું મનાય છે. અરબી પ્રજા તેને રબાબ કહે છે. રબાબમાં તારી તરીકે બકરીના આંતરડાની નસો વપરાય છે. એમાંથી ઊપજતાં સ્વરોમાં સિતારનું માધુર્ય અને વીણાનું ગાંભીર્ય બંને અનુભવી શકાય છે. કેટલાકના મત મુજબ એ વગાડવાનું મુશ્કેલ છે કારણ કે સિતારમાં સ્વરોનું સ્થાન દર્શાવતા પિત્તળના પડતા હોય છે. સરોદમાં સખત મહેનત કરીને વાગડનારે અંદાજથી સ્વર પકડવાના હોય છે. એટલે 'કાન પાકા હોય' તો જ સરોદ વગાડી શકાય. રવિશંકરના સાળા એટલે કે ઉસ્તાદ અલ્લાઉદ્દીન ખાંના પુત્ર અલી અકબર ખાં ટોચના સરોદવાદક ગણાય છે. ઉપરાંત ઉસ્તાદ અમજદ અલી ખાં પણ મોખરાના સરોદવાદક છે.

'અમેરિકી ટેલિવિઝન સંસ્થાએ જે ચાર ભારતીય સંગીતકારોના જીવન અને સંગીત વિશે ખાસ દસ્તાવેજી ફિલ્મ ઉતારી છે તેમાં ઉસ્તાદ બિસ્મીલ્લા ખાં અને ઉસ્તાદ અલી અકબર ખાંનો સમાવેશ છે.'

લગભગ દરેક મરાઠી તથા દક્ષિણીના ઘરમાં હોય છે એ વાદ્ય એટલે હાર્મોનિયમ. મૂળ પરદેશના એવા આ વાદ્યની આજે કદાચ

૨૨૨ મી ગોડવેલ

સંગીત ના સુધનો

સૌથી વધુ બોલબાલા છે. રામલીલા હોય, ભવાઈ હોય, નાટક હોય, ભજન-ગઝલ કે કીર્તન હોય યા શાસ્ત્રીય સંગીતની મહેફિલ હોય હાર્મોનિયમ વિના કોઈનું કામ થતું નથી.

જો કે ૧૯૫૮ સુધી આકાશવાણી પર શાસ્ત્રીય ગાયનના કાર્યક્રમમાં હાર્મોનિયમના ઉપયોગ પર પ્રતિબંધ હતો. સંગીતના ઉસ્તાદો પોતાના શિષ્યોને કહેતા : 'હાર્મોનિયમ સે દૂર રહેના. હાર્મોનિયમ સંગીતદ્રોહી છે.' હાર્મોનિયમ શા માટે સંગીતદ્રોહી ગણાયું છે એ સમજવા તેની રચના સમજવી જોઈએ. હાર્મોનિયમનું મૂળ છે શૅંગ તરીકે ઓળખાતું ચીની વાદ્ય. એ શૅંગ મોઢેથી વાગતા માઉથ ઓર્ગન જેવું એક ટ્યૂકડું વાદ્ય હતું. એમાં એક બાય છ ઈંચની લાકડાની ખોલી વચ્ચે 'રીડ' તરીકે ઓળખાતા પિત્તળના સૂરની પતરી ઘૂંજે અને એ ઘૂંજારી થી સ્વર પ્રગટે.

માઉથ ઓર્ગન વગાડનારને લાંબો સમય શ્વાસ રોકવાની પ્રેક્ટિસ કરવી પડતી એટલે ઈ.સ. ૧૮૧૮માં વિયેનાના એક કલાકાર એન્ટન હેકીલે વિચાર આવ્યો કે હાથ કે પગની ધમણથી હવા પૂરીને વગાડી શકાય એવું વાજિંત્ર કેમ ન બનાવવું? એમાંથી હાર્મોનિયમનો જન્મ થયો. (હાર્મની એટલે સ્વર-સંવાદ). હેકીલના રીડ ઓર્ગનમાં સુધારાવધારા કરીને ૧૮૪૦માં પેરિસના વિક્ટર મુસ્તેલે બનાવેલું વાજિંત્ર વધુ લોકપ્રિય થયું.

એક ફૂટ બાય દોઢ ફૂટની સાગની પેટીના તળિયે એક મજબૂત સ્પ્રિંગ ગોઠવવામાં આવે જે ધમણ દ્વારા અંદર આવતી હવાને દબાણપૂર્વક ઉપરની તરફ ધકેલે. વગાડનાર જે સફેદ-કાળી પટ્ટી દબાવે તે સ્વિચની નીચે પિત્તળનું રીડ બોર્ડ હોય. ધમણ ખેંચીને હવા ભરે એ હવા રીડની પતરીને ઘૂંજારી આપે અને એ સૂર સ્વિચના છિદ્રમાં થઈને મધુર અવાજ તરીકે બહાર આવે.

આપણે ત્યાં પેરિસ-અમેરિકાથી હાર્મોનિયમ ક્યારે આવ્યું તેનો ચોક્કસ ઇતિહાસ મળતો નથી પણ ફિલ્મ સંગીતના ભીષ્મપિતામહ જેવા સંગીતકાર 'નૌશાદ'ના કહેવા પ્રમાણે ગ્રામોફોન કંપની (એચ.એમ.વી.) એ પોતાની રેકોર્ડિંગ વેયાણ વધારવા ભારતના સ્થાનિક કલાકારોનું રેકોર્ડિંગ શરુ કર્યું ત્યારથી એટલે કે ૧૯૮૫-૯૦ની આસપાસ કે વધુમાં વધુ ૧૯૦૦માં હાર્મોનિયમ અહીં આવ્યું. ૧૯૧૨-૧૩માં દાદાસાહેબ ફાળકેએ મુંગી ફિલ્મો બનાવવા માંડી તેની સાથે વાજપેટી કે પગપેટી તરીકે ઓળખાતું હાર્મોનિયમ જાણીતું થયું. હાર્મોનિયમ બનાવવામાં મોટી કાન્તિ મુંબઈમાં ડી.એસ. રામસિંઘ કંપનીવાળા

માસ્ટર દયાસિંઘે કરી. જ્યારે તમે મહંમદ રફી, મુકેશ, મત્રા ડે, હેમંતકુમાર, મહેંદી હસન, ગુલામ અલી કે લેસ્ટરના ચંદુભાઈ મટાણીના કોઈ કાર્યક્રમનો ફોટો જુઓ તો હાર્મોનિયમ પર ડી.એસ. રામસિંઘની કંપનીનું નામ જોવા મળશે.

મુળ અમૃતસરના દયાસિંઘ કોઈ વાજિંત્રની દુકાનમાં નોકરી કરતા ત્યાંથી હાર્મોનિયમ બનાવવા શીખ્યા અને તેમણે કરેલી ક્રાંતિની નકલ દેશમાં બંધે થવા લાગી. ૧૯૩૯-૪૦ની આસપાસ તેમણે 'સ્કેલ ચેંજર' નામે ઓળખાતું હાર્મોનિયમ બનાવ્યું. એમાં ગોઠવેલું રીડ બોર્ડ ગાયકની અનુકૂળતા મુજબ ડાબે જમણે સરકી શકે એટલે કે સૂરો ઊંચાનીચા થઈ શકે છે. એથી કોઈ પણ ગાયકના ગાળાને એ ફિટ થઈ શકે છે.

હાલ દયાસિંઘ તો હયાત નથી પરંતુ તેમના વારસદારો કિસનસિંઘ, પરમજિતસિંઘ અને પવનસિંઘ એ પ્રકારનાં હાર્મોનિયમ બનાવે છે. ત્યાર પછી સૂટકેશ જેવી ફોલ્ડિંગ બેગ જેવું હાર્મોનિયમ બનાવવાનો યશ કલકત્તાની પોલ એન્ડ કંપનીને ઘટે છે. આવાં હાર્મોનિયમ કોઈ પણ કલાકાર એકલપંડે બીજાની મદદ વિના ગમે ત્યાં લઈ જઈ શકે છે.

હાર્મોનિયમમાં વપરાતાં રીડ બોર્ડ આખા હિન્દુસ્તાનમાં સર્વશ્રેષ્ઠ ક્વોલિટીના પાલિતાણામાં બનતા હતા કે હજી બને છે, એ જાણીને ગુજરાતીઓ જરુર ગૌરવ અનુભવશે. જૈનોના તીર્થધામ સમા પાલિતાણામાં રીડ બોર્ડ બનાવવાનો કુટિર ઉદ્યોગ છે. આમાં પૂરેપૂરી હાથની કારીગરી છે. મશીનથી કંઈ પણ બનતું નથી. રીડ બોર્ડ બની જાય તો કોઈ પણ કારીગર હાર્મોનિયમ બનાવી શકે કારણ કે બાકીનું કામ તો મિસ્ત્રી કે સુધાર જેવું હોય છે.

હાર્મોનિયમમાં વપરાતા આ પિત્તળના રીડ બોર્ડને સંગીતના વિદ્વાનો ટેમ્પર્ડ સ્કેલ (વિકૃત સપ્તક) કહે છે. એની ગમે તે સફેદ-કાળી ચાવીને 'સા' ગણીને માણસ ગાઈ શકતો હોવાથી કે એનો ષડ્જ સ્થિર હોતો નથી એવા કારણસર સંગીતકારો તેને સંગીતદ્રોહી કહે છે.

તો પછી ગાયક બનવા ઈચ્છનારે શું કરવું? 'તાનપુરા સાથે ગાઓ' એમ વિદ્વાનો કહે છે.

તાનપૂરો નારદીય વિણાનું આધુનિક સ્વરૂપ છે. એ ચાર તારવાળી વીણા છે. એમાં પણ તાર ષડ્જના અને એક (રાગ અનુસાર) મધ્યમ (મ) કે પંચક (પ)નો હોય છે. બે પિત્તળના અને બે લોઢાના તાર એમાં વપરાય છે. મુંબઈમાં તો માત્ર બી.ડી વૈદ્ય નામની કંપની આ વાજિંત્રોના તાર બનાવે છે. તંબુર નામના દેવ હતા તેમના નામ પરથી નારદીય વીણાને તંબૂર અથવા તાનપૂરો કહે છે. પાશ્ચાત્ય

સંગીત ના સુધનો

સંગીતજ્ઞો જેને વોઈસ કલ્ચર કહે છે એ ગળાનો સ્વર પાકો કરવા તાનપૂરો અનિવાર્ય ગણાય છે. ગાનારના ગળાની તાનમાં સાથ આપે તે તાનપૂરો. અગાઉના ગાયકોએ તાનપૂરાથી જ પોતાના કંઠને બુલંદ બનાવેલા. સંગીતમાર્તઠ પંડિત ઓમકારનાથ ઠાકુરના અવાજમાં તો એટલું ઓજ (તેજ) પ્રગટેલું કે એક સાથે ચાર તાનપૂરા છેડાતા હોય અને પંડિતજી ફક્ત પ્રથમ સ્વર સા ગાવાની શરુઆત કરે એ સાથે બધા તાનપૂરાનો અવાજ દબાઈ જાય. એ જ રીતે પંડિતા ગુરુ વિષ્ણુ દિગંબર પળુસ્કરજીનો અવાજ એવો બુલંદ કે ૧૯૨૯માં કોંગ્રેસના લાહોર અધિવેશન વખતે ૨૫૦૦૦ની મેદની સમક્ષ તેમણે માઈક વિના 'વંદે માતરમ્' ગાયેલું જે છેલ્લી હરોળમાં બેઠેલા માણસને પણ સંભળાયું. વોઈસ કલ્ચર (કંઠ-સંસ્કાર)ની ભારતીય પદ્ધતિ એટલી સચોટ છે કે બૈજુ બાવરા ફેમ ઉસ્તાદ અમીર ખાં અને મુગલે આઝમ ફેમ ઉસ્તાદ બડે ગુલામ અલી ખાં અગાઉ સંગીતવાદક હતા તે તાનપૂરા પર રિયાઝ કરીને ટોચના ગાયકો બની શક્યા.

હાર્મોનિયમ પછી સૌથી વધુ વેચાણ દેશમાં તાનપૂરાનું થાય છે. એટલું જ નહીં, હાર્મોનિયમ કરતાં તાનપૂરો સસ્તો છે. મુંબઈ, પૂના તથા બેંગલોરમાં હવે ૮ થી ૧૦ ઈંચના ઈલેક્ટ્રોનિક તાનપૂરા પણ મળે છે. પ્લગમાં ભરાવી બટન દબાવી તેને રણઝણતો કરી શકાય છે. હિન્દી ફિલ્મોના ટોચના સંગીતકાર સી. રામચંદ્રના આસિસ્ટન્ટ રહી ચુકેલા દત્તા ડાવજેકરના દીકરાએ મુંબઈમાં આવા ઈલેક્ટ્રોનિક તાનપૂરા બનાવ્યા હતા.

શાસ્ત્રીય સંગીત અને લોકસંગીત બંનેના ગાયન-નર્તનમાં અનિવાર્ય ગણાતું વાજિંત્ર છે સારંગી. કેટલાક વિદ્વાનો એને રુદ્ર વીણાનું હાલનું સ્વરુપ ગણાવે છે. કદમાં આ વાદ્ય વીણા કે સિતાર કરતાં નાનકડું છે. પરંતુ એ કોઈ પણ ગાયકના કંઠની ઢૂબઢૂ નકલ કરી શકે છે. સારંગીનું સંસ્કૃત નામ કિન્નરી છે. નાનકડી તુંબી પર ચામડું મઢેલું હોય તેના પર હાથીદાંતની ઘોડીને આધારે તાર બાંધવામાં આવે છે. તેના ઉપરના તાર બકરાના આંતરડાની નસમાંથી બને છે.

તમામ ભારતીય વાદ્યોમાં વીણા પછી આ વાદ્ય વગાડવાનું સૌથી મુશ્કેલ કામ છે. તેની દાંડી ટૂંકી-બેઠી દડીની પણ પહોળી હોય છે. ઘોડાના વાળમાંથી બનતા ગજ દ્વારા તેને છેડવામાં આવે છે. જમણો હાથ જ છેડે છે અને ડાબો હાથ પરદા વગરની દાંડીમાં છુપાયેલાં સ્વરસ્થાનો પર આંગળીનાં ટેરવાં તથા નખની વચ્ચેનો હિસ્સો દબાવીને સ્વર ઉત્પન્ન કરે છે. તારને નખનો સ્પર્શ થતાં મધુર સ્વર નીકળે છે.

અગાઉ રાજદરબારોમાં થતા નૃત્યના કાર્યક્રમમાં સારંગીની સંગત થતી. જો કે એ વાદકોનું બહુ માન નહોતું એ કારણસર કેટલાક નામી વાદકોએ સારંગી વગાડવાનું છોડી દીધું. મૂળ રાજસ્થાનના પંડિત રામ નારાયણ આજે દેશના ટોચના સંગીતવાદક છે જેઓ કોઠાનું સાજ ગણાતી સારંગીને સંગીત મહેફિલમાં લઈ આવ્યા. જો કે તેમનો પુત્ર બ્રિજનારાયણ સારંગીને બદલે સરોદ વગાડે છે. બીજી બાજુ તેમનાં પુત્રી ઈન્દ્રા પિતાના પગલે સારંગી વગાડે છે. આજકાલ સંગીતનું બહુ વેચાણ નથી કારણ કે ખૂબ ધીરજ અને મહેનત માગી લેતું એ સાજ છે.

ઉસ્તાદ બડે ગુલામઅલી ખાં એક જમાનામાં બેગમ અપ્તર સાથે સારંગી વગાડતા. એકવાર અપ્તરીબાઈ તેમને ગાતાં સાંભળી ગયા અને સલાહ આપી કે તમારું ગળું સારું છે માટે સારંગી છોડીને ગાવા માંડો. બડે ગુલામઅલીએ તપશ્ચર્યા આદરી અને આપણને ઉત્તમ ગવૈયો મલ્યો. એ જ રીતે અમીરખાં પોતાના પિતા શાહમીર ખાં પાસે સારંગી શીખતા. એકવાર શાહમીર ખાંના કોઈ શિષ્યે મેણું માર્યું કે સારંગી તો કોઠા પર બેસીને વગાડવાનું સાજ છે. શાહમીર ખાંને બહુ ખરાબ લાગ્યું. તેમણે કંઈક કરી બતાવવા બીડું ઝડપ્યું. સારંગી પોતાના ખાનદાનનું પેઢીઓ જૂનું સાજ હોવા છતાં તેમણે પુત્ર અમીર ખાંને ગાયનની તાલીમ આપી. પાછળથી અમીરખાં યુગસર્જક ગાયક બન્યાં.

અને છેલ્લે મૃદંગ, તબલાં તથા પખવાજ. પુરાણ કથા પ્રમાણે ભગવાન શંકરના ડમરુ પરથી ગણપતિએ પહેલીવાર મૃદંગ બનાવેલો. એક લંબગોળ નળી જેવા સાગના લાકડાની બે બાજુ જનાવરનું ચામડું મઢીને આ વાદ્ય બને છે. એક તરફ સાંકડા મોઢાવાળી બાજુએ ચામડું તંગ-ઢીલું કરીને એને ગાયક વાદનના સ્વર સાથે મેળવી શકાય છે. જેને માદા ગણવામાં આવે છે. બીજી બાજુ પહોળા મોઢાવાળા ચામડા પર ચોખા કે ઘઉંના લોટની લુગદી મૂકી ત્યાંથી ગંભીર ધ્વનિ પેદા કરાય છે, જે બાયું કહેવાય છે. મૃદંગ સૌથી પ્રાચીન ગણાતા વાદ્યોમાં છે. બંગાળ અને ઈશાન ભારત તરફ એનું અંગ લાકડાને બદલે માટીનું બનાવે છે. રામાયણ, મહાભારત અને કાલિદાસનાં નાટકો સુદ્ધામાં મૃદંગના ઉલ્લેખ છે.

સિતાર શોધક મનાતા અમીર ખુસરોને કેટલાક વિદ્વાનો તબલાં બનાવવાનો યશ આપે છે. તેણે મૃદંગના બે ભાગ કરીને તબલાં બનાવ્યાની વાત છે. એક લોકકથા પ્રમાણે અકબરના દરબારમાં બે મૃદંગવાદકો વચ્ચે સ્પર્ધા થતાં જે હારી ગયો તેણે ગુસ્સામાં

સંગીત ના સુધનો

પોતાનું વાદ્ય ઉપાડીને ફેંક્યું. એ વાદ્ય જમીન પર પછડાતાં ભાંગીને બે ટુકડા થયા. એમાંથી તબલાં બન્યાં. બંને કથાઓનું કોઈ પ્રમાણ મળતું નથી પરંતુ આટલું સ્પષ્ટ છે કે તબલાં ૧૦૦૦ વરસથી વધુ જૂના નથી. ઢોલ, ઢોલકી, નાળ, ખોળ, નગારા, ડફ, ખંજરી વગેરે નામે ઓળખાતી લયવાદ્યમાં કોઈ હાથેથી વગાડયા છે તો કોઈ લાકડીના પ્રહારથી વાગે છે. તબલાં-મૃદંગ ગાયન, વાદન અને નર્તન ત્રણેયમાં અનિવાર્ય છે. દેશભરમાં તબલાંનો વપરાશ વધુ હોવા ઉપરાંત તેની પરદેશોમાં નિકાસ પણ વધુ થાય છે.

તબલાંને સ્વતંત્ર સોલો આઈટમ તરીકે લોકપ્રિય બનાવનારા કલાકારોમાં ઉસ્તાદ અહમદ જાન થિરકવા, ઉસ્તાદ અલ્લારખ્ડા, પંડિત ચતુરલાલ અને પંડિત કંઠે મહારાજના નામ લઈ શકાય. અલ્લારખ્ખાએ પણ પોતાની વ્યવસાયિક કારકિર્દીની શરુઆત ફિલ્મોમાં સંગીતકાર તરીકે કરેલી. એ સમયે એમનું નામ એ.આર. કુરેશી તરીકે જાણીતું હતું અને આશા ભોંસલેને ૧૯૫૦માં ફિલ્મ 'સબક'માં સર્વપ્રથમ ગીત ગવડાવવાનો યશ અલ્લારખ્ખાને ઘટે છે.

ઉપર જણાવેલા તબલાના ચારેયાર કલાકાર તેમની હયાતીમાં જ દંતકથા સમાન બની ગયેલા. તેમાંથી ઉસ્તાદ થિરકવા અને કંઠે મહારાજ આજે હયાત નથી. કંઠે મહારાજ પાસે તબલાં-શાસ્ત્ર પાણી ભરતું એમ કહેવાય છે. પાછલી ઉંમરે તેમને અવસ્થા થવાથી એકવાર સાડા ત્રણ ડિગ્રી તાવ હતો. લગભગ અર્ધબેઠોશીમાં પડેલા. ડોક્ટરોના અનેક પ્રયત્નો છતાં તાવ ઊતરતો નહોતો ત્યારે તેમના ભત્રીજા પંડિત કિસન મહારાજે કંઠે મહારાજને પ્રિય તબલાંની જોડ લાવીને તેમના બિછાના પાસે મૂકી. મહારાજશ્રીએ ઊઠીને ઈશ્વર સ્મરણ કરી તબલાં વગાડવા માંડયા. સમયનું ભાન રહ્યું નહીં. સતત ચાર-છ કલાક તબલાં વગાડતા રહ્યા. પછી ઊઠીને હરતાફરતા થઈ ગયા. ડોક્ટરે થર્મોમિટર વડે ટેમ્પરેચર તપાસ્યું તો તાવ જ નહોતો. આવા કંઠે મહારાજે એકી બેઠકે કલાકો સુધી આંખનું મટકું ય માર્યા વિના તબલાં વગાડયાની નોંધ દેશભરમાં છાપાઓએ લીધી હતી. જો કે એ જ કંઠે મહારાજની છેલ્લે તબિયત બગડી ત્યારે ત્યારના વડા પ્રધાન ઈન્દિરાજીએ સારવાર કરવા માટે મદદ કરવાની ખાતરી આપેલી. પરંતુ નવી દિલ્હીની એક હોસ્પિટલના બાંકડા પર જ કંઠે મહારાજે દેહ છોડ્યો કારણ કે હોસ્પિટલમાં દાખલ થવાના તેમની પાસે પૈસા નહોતા.

દક્ષિણ ભારતમાં મૃદંગ તરીકે જાણીતું વાદ્ય ઉત્તરમાં મોગલ

અસર હેઠળ પખવાજ તરીકે જાણીતું છે. બડે રામદાસજી, પાગલદાસજી અને છેલ્લે છેલ્લે મુંબઈમાં વસાત અર્જુન સેજવલ પખવાજના નામી કલાકાર છે. સામાન્ય રીતે સમાજમાં એવી છાપ છે કે માણસ બીમાર હોય ત્યાં ઘોંઘાટ થવો ન જોઈએ પણ તે વખતે લેંકેસ્ટર (અમેરિકા) માં મહર્ષિ હોસ્પિટલ ચલાવતા મૂળ ભારતીય ડોક્ટર દીપક ચોપડા મ્યુઝિક થેરાપી વોર્ડમાં રોગીને પખવાજ કે મૃદંગ સંભળાવીને સાજા કરવાનો પ્રયોગ કરી રહ્યા હતા. તેમના કહેવા પ્રમાણે પખવાજ પર આડા ચોંતાલ, ઘમાર તાલ અને સુલ તાલ સંભળાવવાથી અનિદ્રા, ટેન્શન તથા હિસ્ટીરિયાના રોગીને આરામ થાય છે. કબજિયાત અને તાવના રોગીને રાગ ભૈરવ સંભળાવવાથી રાહત થાય છે. હાઈ બ્લડપ્રેશરના દર્દીને સવારનો રાગ તોડી અથવા બપોર પછીનો રાગ મુલતાની સંભળાવતાં બ્લડપ્રેશર નોર્મલ થાય છે.

પિત્તની બીમારીમાં ગુજરાતનો રાગ સારંગ અને શ્વાસની તકલીફ કે દમ જેવા રોગોમાં માલકૌંસ તથા બાગેશ્રી નામના રાગો મહત્વના છે. ડોક્ટર દીપક ચોપડાની આ મ્યુઝિક થેરાપીને અગાઉ કહ્યું તેમ ડોક્ટર દયિન્સન તથા ડોક્ટર પોડોલાન્સ્કીનું પણ પીઠબળ સાંપડ્યું છે. આ ડોક્ટરોએ 'રેકોર્ડિંગ ફોર રિલેક્શન, રિફ્લેક્સન, રિસ્પોન્સ અને રિકવરી' નામે ખાસ સારવાર પદ્ધતિ વિકસાવી હતી. એક ડોક્ટરે દરદીને બેભાન કર્યા વિના તેના માનીતા કલાકારનું વાયોલિનવાદન સંભળાવીને ઓપરેશન કરેલું એવા સમાચાર ન્યુયોર્ક ટાઈમ્સ તથા વોશિંગ્ટન પોસ્ટે ત્યારે પ્રગટ થયેલા.

વાજિંત્રો વિશે લખવા બેસવું એ એક મહાગ્રંથ તૈયાર કરવા જેવું છે - લોકસંગીત, શાસ્ત્રીય સંગીત અને ધાર્મિક સંગીત ત્રણેમાં એક યા બીજા પ્રકારનું વાજિંત્ર અનિવાર્ય થઈ પડ્યું છે. એ વિષયનો વ્યાપ આકાશ જેવો છે. પંડિત ઓમકારનાથ ઠાકુરને ટાંકીએ તો -

નાદ સાગર હૈ અપાર,

કિન્હીં કો પાયો ન પાર,

સરસ્વતી દેખો તૈર રહી,

લેઈ તુંબીકો આધાર,

આ આધાર લઈને આપણે પણ અહીં જ અટકીએ.

ચિંતા ની યુગ્મ ને શ્રેષ્ઠ શિખામણ

- ★ જીવનમાં કંઈ પણ કરે ત્યારે સંપૂર્ણતા માટે નહીં, શ્રેષ્ઠતા માટે કોશિશ કરજે.
- ★ પોતાના ગુજરાન માટે મહેનત કરતા દરેક માણસ સાથે સન્માનથી વર્તજે. ભલે એનું કામ બિલકુલ નજીવું લાગતું હોય.
- ★ એવી રીતે જીવજે કે તારા પ્રામાણિકતાનો વિચાર કરે ત્યારે તેઓ તને યાદ કરે.
- ★ વિચારો મોટા કરજે, પણ નાના-નાના આનંદ માણી લેજે.
- ★ ઘસાઈ જજે, કટાઈ ન જતો. પોતાની જાતને સતત સુધારતા રહેવાની કોશિશ કરજે.
- ★ જેમને એ વાતની ક્યારેય જાણ ન થવાની હોય એવા લોકો માટે કશુંક સારું કરવાની આદત કેળવતો રહેજે.
- ★ બીજાઓની સફળતા વિશે ઉત્સાહ અનુભવજે. બીજા લોકોને એમનું મહત્વ ભાસે એવું કરવાની તક શોધતો રહેજે.
- ★ તારા કુટુંબને તું કેટલો પ્રેમ કરે છે એ દરરોજ શબ્દો વડે, સ્પર્શ વડે અને તારી વિચારશીલતા વડે દર્શાવતો રહેજે.
- ★ હારમાં ખેલદિલી બતાવજે, જીતમાં ખેલદિલી બતાવજે.
- ★ કોઈની પણ પ્રશંસા જાહેરમાં કરજે પણ ટીકા ખાનગીમાં કરજે.
- ★ તારી નજર સામે સતત કશુંક સુંદર રાખજે, ભલે પછી એ નાનકડું ફૂલ હોય.
- ★ આપણાથી સહેજ જેટલું થઈ શકે એમ છે એવું લાગે માટે કશું જ નહીં કરવું એમ નહીં રાખતો. જે થોડુંક પણ તારાથી થઈ શકે એ કરજે જ.
- ★ કોઈપણ વિશે ક્યારેય આશા સમૂળગી છોડી દેતો નહીં. ચમત્કારો દરરોજ બનતા હોય છે.

લાંબા સિદ્ધાંતોને યાદ રાખવા માટે મહત્વપૂર્ણ સંકેત ય.દ્વિતિ

લાંબા સિદ્ધાંતોને યાદ રાખવા એ વિદ્યાર્થીઓ માટે એક સામાન્ય સમસ્યા છે, વિદ્યાર્થીઓની હંમેશા ફરિયાદ હોય છે કે એક વાર વાંચ્યા બાદ તેનો એક અંશ પણ યાદ રહેતો નથી. સામાન્ય રીતે આપણું મગજ બધી જગ્યાએ પહોંચી જાય છે. પરંતુ સિદ્ધાંત વ્યાખ્યા પર રહેતું નથી અને એટલે જ લાંબી વ્યાખ્યાઓ તેમજ સિદ્ધાંત ધ્યાનમાં રહી શકતાં નથી.

એકાગ્ર કેવી રીતે રહેશે? અથવા ધ્યાનરત કેવી રીતે રહેશે?

જવાબ : મહત્વપૂર્ણ સંકેત પદ્ધતિ.

આવો તેને એક પછી એક સમજીએ.

(૧) અધ્યાયના શિર્ષકને વાંચો અને થોડોક સમય તેની પાછળ લગાવો. શિર્ષક દ્વારા જે કંઈ જ્ઞાન તમને મળે છે તેને પ્રાપ્ત કરવાનો પ્રયત્ન કરો. ઉદાહરણ માટે અધ્યાયનું શિર્ષક છે Thermodynamics. શક્ય છે તેનો અર્થ તમને ન સમજાય તેમ છતાં કોઈ અર્થ કાઢવાનો પ્રયાસ કરો. શિર્ષક પર ઊંડાણપૂર્વક નજર નાખો. Thermo નો અર્થ છે heat. તેનો અર્થ એ નીકળે કે આ અધ્યાય dynamics સાથે સંબંધિત છે. અધ્યાય માટે એકાગ્ર થવા અને અનુમાન લગાવવાથી તમે તમારા અચેતન મનમાં અધ્યાયને ગ્રહણ કરવા એક પ્લેટફોર્મ નિર્મિત કરો છો. એ જરૂરી નથી કે, દર વખતે તમારું અનુમાન બિલકુલ સાચું હોય. તેમ છતાં આ અભ્યાસ તમને અધ્યાય માટે એક ભૂમિકા તૈયાર કરવામાં મદદ કરશે. એટલે માનસિક રીતે તૈયાર થઈ જાવ.

(૨) હવે તમે થિયરીના દરેક પેરેગ્રાફને એ રીતે વાંચો કે, તેમાંથી તમને મહત્વપૂર્ણ સંકેત મળી જાય. જે મહત્વપૂર્ણ સંકેત હશે તે સમગ્ર પેરાગ્રાફનું પ્રતિનિધિત્વ કરશે.

(૩) વિશ્વાસ કેળવો કે, આગળના પેરેગ્રાફ વાંચતા પહેલાં પાછળના પેરેગ્રાફના મહત્વપૂર્ણ સંકેતને સારી રીતે ગ્રહણ કરી લેશો. જે તમને પૂર્ણરૂપે અધ્યાયમાં ધ્યાનમગ્ન થવામાં મદદ કરશે.

(૪) માની લો કે, સમગ્ર અધ્યાયમાં ૧૫ પેરેગ્રાફ છે તો તેનો અર્થ એ છે કે ૧૫ અથવા તેનાથી વધુ મહત્વપૂર્ણ સંકેત એકત્ર થયા. હવે આ સંકેતોને ધ્યાનથી જુઓ. પછી તેમની મદદથી સમગ્ર અધ્યાય યાદ રાખવાનો પ્રયાસ કરો.

(૫) ફરી વાર જ્યારે તમે અધ્યાયનું પુનરાવર્તન કરશો તો આ મહત્વપૂર્ણ સંકેત ઝડપી પુનરાવર્તન માટે મદદ કરશે.

જે જે બી બોડવેલ

મને કઈ પ્રવૃત્તિ કરવી ગમશે?

નામ	પ્રવૃત્તિઓ
-----	------------

બાળકો

જાદુ, ટ્રેકિંગ, પેપરકલા, તરવું, સીરામીક આર્ટ, શિલ્પકળા, બેડમિન્ટન, સાઈકલીંગ, સ્ટેમ્પ કલેક્શન, કેન્ડલમેકીંગ, વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ, વસ્તુત્વ, નેતૃત્વ.

મહિલા

પર્યટન, સ્ટ્રિક્કિંગ, પ્લે ગ્રુપ, કેલિગ્રાફી, ભાષાંતર, ઈ-બિઝનેસ, સગપણ કેન્દ્ર, હેલ્થ લાઈન, જ્યોતિષ, ટેલીમાર્કેટીંગ, સોફ્ટ ટોયસ, હર્બલ ઉત્પાદન, નૃત્ય, ચોકલેટ્સ, ડેમો આયોજન.

યુવાનો

ચર્યાસત્ર, પ્રોગ્રામિંગ, વેબ-ડિઝાઈન, મેડિકલ કેમ્પ, વ્યક્તિત્વ વિકાસ, ધર્મ, યોગસાધના, ધ્યાન, માનસ શાસ્ત્ર, માર્શલ આર્ટ, વિચાર - વિનિમય, કારકિર્દી માર્ગદર્શન, વિદેશ - ઈન્ટરનેટ માર્ગદર્શન, હેલ્થકેર, બેંક - એલ.આઈ.સી. માર્ગદર્શન, સામાજિક પ્રગતિ, આયાત - નિકાસ.

વડીલો

હળવું, મળવું, ખોરાકી નિયંત્રણ, ધાર્મિક મુલાકાતો, મનોરંજન, ભાગકામ, યોગાસન, કસરત, સ્વયંસેવક, આત્મ - જ્ઞાન, જીવન શ્રેણી, મનનું સમાધાન, આયુર્વેદિક/નેસર્ગિક ઈલાજ, નવેસરથી વ્યવસ્થા, સકારાત્મક વિચાર - સરણી.

ઈ-કોમર્સ

ભેટયોજના, ડી.ટી.પી., ગ્રાફિક્સ, શિક્ષણકેન્દ્ર, ઓપરેટર, જાહેરખબર, વેપારી મદદ, ફરિયાદ કેન્દ્ર, ઉત્પાદન વધારવું, સ્ટોર હાઉસ, માર્કેટીંગ ડેટા, વાંચનાલય, અધિકારી વહીવટ કેન્દ્ર, રેલ્વે/વિમાન સેવાના બુકીંગ, માલ પહોંચાડનાર, રહેવાની/જમવાની વ્યવસ્થા, લોકર્સ (ખાના) આપવા, વસ્તુઓ ભાડે આપવી, જરૂરી - લોન, માહિતી - સંદેશા, બીલની ચુકવણી, પ્રદર્શન નું આયોજન.

રુમાલ

"ગુલાબી ગૂંથેલ રુમાલ"

બચપણમાં મા એ આપેલ....

"મન" એ ગૂંથેલી રેશમ દોરે એની કોર,

સાહેલીઓ મનડે વખાણતી ચારેકોર,

કોલેજમાં જોતા મિત્રો એ રુમાલ

સરી પડયો હાથે રહ્યો ન ખ્યાલ

એણે ઉપાડી છુપાવ્યો તત્કાલ

મારા હૈયાએ કર્યો ઘણો બબાલ ..

રુમાલ આપ્યો સુગંધી અત્તર છાંટી,

જોઈ રહી હું એમને મીટ માંડી

રમતાં મેં મૂક્યો રુમાલ દાવે

જોઉં કોણ એને જીતી જાવે

લઈ ગયા એ સૌની નજર બચાવી

જોઈ મારી સામે આંખ મચાવી

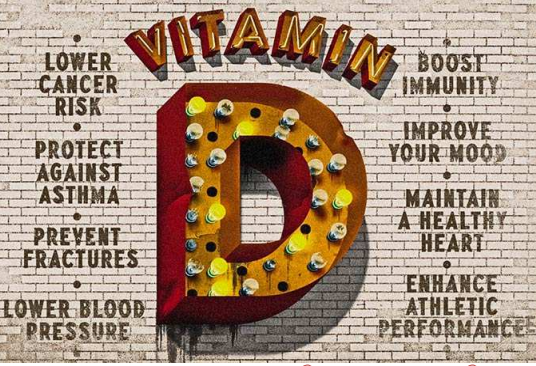
રુમાલની યાદે "મન" મુખડું રીસાયું

"તું મારી" શબ્દો જોતાં મન લોભાયું.

હજી અકબંધ રહી એ સુગંધ ની મ્હોર,

એ લખેલ શબ્દોની "મન" હૈયે શોરબકોર.....!!

- "મન" મનિષા

નવયુવાનો આ 'રોગ' નો શિકાર બની રહ્યા છે!!!

મારા એક યંગ ફ્રેન્ડે વર્ષો સુધી એ.સી. ઓફિસ માં બેસી કામ કર્યાં પછી, લોકડાઉન માં વર્ક ફ્રોમ હોમ શરૂ થયું. ઘર માં જ બેસી, ઘર ના લોકો સાથે આનંદ પ્રમોદ કરતાં કરતાં ઓફિસનું કાર્ય પણ પૂરું થતું. બધું ધીમે ધીમે નવી રીતે એડજસ્ટ થઈ રહ્યું હતું. દોઢ-બે મહિના પસાર થતાં કમર માં એક બાજુ થાપા ના હાડકા ની ઉપર અને એ જ પગમાં ઘૂટણ ની નીચે ધીમે ધીમે દુઃખાવો શરૂ થયો. ઘરગથ્થુ ઈલાજો-પ્રયોગો શરૂ થયા. દુઃખાવો વધતો જ ગયો. એ પગ પર ભાર મૂકી ને ચલાય નહીં. તે બાજુ સૂવા-ઉઠવા-બેસવામાં તકલીફ વધવા લાગી. પંદર-વીસ દિવસ ડોક્ટર ની દવા, પેઈન કીલર દવા ઘણું કર્યું. એક્સપ્રેશર ની ટ્રીટમેન્ટ લીધી. ત્યાં ના દુઃખાવા ને અનુરૂપ યોગના આસનો કર્યાં. યોગાસન થી ચાર પાંચ દિવસ થોડી રાહત થઈ પણ દર્દ કેડો નહોતું મૂકતું. પીડા વધતી ગઈ. એક્સ-રે, બીજા મસમોટા એમ.આર.આઈ રિપોર્ટ કઢાવ્યા. તેમાં એમ સમજાયું કે જ્યાં દુઃખાવો થાય છે ત્યાં સુધી બ્લડ-સરક્યુલેશન વ્યવસ્થિત થતું નથી.

આખું ફેમિલી તોબા તોબા પોકારી ગયું. રોગ પકડાતો નહોતો. દવા અને ટ્રીટમેન્ટ માટે નો ચોક્કસ વિકલ્પ જડતો નહોતો. બધા કંટાળ્યા. હવે બીજા ડોક્ટર ને બતાવવાનું નક્કી કર્યું. બીજા ડોક્ટરે આખી હિસ્ટરી, રિપોર્ટ્સ ચેક કર્યાં પછી ચાર-પાંચ નવા ટેસ્ટ કરાવવા જણાવ્યું. જેમ કે ઈન્ફેક્શન નો રિપોર્ટ, વિટામીન-'ડી' નો ટેસ્ટ, યુરિક એસિડ માટે નો રિપોર્ટ વગેરે વગેરે. હવે આ બધા રિપોર્ટમાં આખી બાબત ધ્યાન માં આવી. કઈ તકલીફ છે તેના પર પ્રકાશ પડ્યો ને રોગ પકડાયો.

શરીર માં વિટામીન-'ડી' ની ઉણપ, ખામી શરૂ થઈ હતી. રોજબરોજ ની જીવન-પદ્ધતિ, કાર્ય-પદ્ધતિ, એ.સી. ઓફિસ માં અને ઘર ના બંધિયાર રૂમ માં ભરાઈ ભરાઈ ને ફરજ પૂરી કરવામાં દિવસ પૂરો થઈ જતો હતો. રાત પડી ગઈ છે તેનું ભાન રહેતું નહોતું. વર્ક-લોડ અને બોસ ના પ્રેશર હેઠળ દિવસ નો ઉજાસ ઓઝલ થઈ ગયો હતો. જીવતો જાગતો દેવતા સૂર્ય રોજ રોજ તેજ-પ્રકાશ-ઉર્જા પ્રદાન કરવા આપણી સમક્ષ પ્રગટ

થાય છે. પરંતુ આપણે એવા બંધનો માં બંધાઈ ગયા છે કે ક્ષણભર તેના દર્શન કરવાનો પણ આપણી પાસે સમય નથી. ધરે થી એ.સી. કાર માં ઓફિસ જવું, આખો દિવસ અને ઉગતી રાત સુધી ઓફિસે જ અને પાછા એ.સી. કાર માં ધરે. આમાં વિટામીન-'ડી' થી સભર સૂર્યપ્રકાશ ક્યાંથી મળે?

ડોક્ટર ના કહેવા મુજબ યુવાનો જીંદગીની રેસ માં, શરીર ની કાળજી લેવાનું ચૂકી જાય છે, જેના પરિણામો અનેક યુવાનો ભોગવી રહ્યા છે.

સ્વસ્થ રહેવા માટે કેલ્શિયમ અને વિટામીન-'ડી' ની મહત્વતા શું?

વિટામીન-'ડી' એટલે શું?

વિટામીન-ડી માણસનાં હાડકાં માટેનું ખૂબ અગત્યનું વિટામિન છે. એ ઘણાં જુદાં જુદાં સ્વરૂપે હોય છે પણ માણસ માટે ડી-3 તરીકે ઓળખાતું કોલેકેલ્સીફેરોલ નામનું વિટામીન-સ્વરૂપ સૌથી અગત્યનું છે.

વિટામીન-'ડી' ક્યા ખોરાકમાંથી મળે?

પ્રાણીજ ચરબી અને માછલીમાંથી આ વિટામિન સૌથી વધુ પ્રમાણમાં મળે છે. જો કે, હવે રાસાયણિક શુદ્ધ સ્ક્રીક તરીકે પણ આ વિટામિન મળે છે. જો ખોરાકમાં વિટામીન ડી-3 પૂરતા પ્રમાણમાં લેવામાં આવે તો આ વિટામિન ખોરાકમાંથી લોહીમાં શોષાઈને લીવરમાં જાય છે. ત્યાં એની પર થોડીક રાસાયણિક પ્રક્રિયા (હાઈડ્રોક્સીલેકેશન) થઈને પછી ફરી લોહી વાટે એ કિડનીમાં પહોંચે છે. કિડનીમાં બાકી રહેલ રાસાયણિક પ્રક્રિયા પૂરી થઈ જાય છે. અને પછી જુદા જુદા અવયવો પર આ પ્રક્રિયા પામેલ વિટામિન કામ કરવા લાગે છે.

૪૨૩ી ગોડબ્લેસ

VITAMIN D FOODS

વિટામીન-'ડી' ખોરાક સિવાય શેમાંથી મળે?

ખોરાકને બદલે બીજા રસ્તે પણ શરીરમાં વિટામિન ઉપલબ્ધ થાય છે. આ રસ્તો છે સૂર્યપ્રકાશનો આપણા શરીરની ચરબીમાં અથવા ખોરાકમાંથી બનેલ ચરબીમાં રહેલ ડીહાઈડ્રોકોલેસ્ટેરોલ નામના ચરબીના ઘટક પર જ્યારે સૂર્યપ્રકાશમાં રહેલ પારજાંબલી (અસ્ટ્રાવાયોલેટ) કિરણો પડે છે ત્યારે એમાંથી વિટામીન-ડી ઉત્પન્ન થાય છે સામાન્ય રીતે જો આખા શરીર પર એટલો સૂર્યપ્રકાશ પડે કે જેથી ચામડીમાં સહેજ લાલાશ આવે, તો એનાથી આશરે ૧૦,૦૦૦ ઈન્ટરનેશનલ યુનિટ જેટલું વિટામીન ડી-૩ મળે છે. શિયાળામાં ઘણી વખત સૂર્યપ્રકાશમાં રહેલ અસ્ટ્રાવાયોલેટ કિરણો વાતાવરણમાં જ શોષાઈ જાય છે અને ત્યારે શરીરમાં પૂરતા પ્રમાણમાં વિટામિન ન બને એવું બનતું હોય છે. નાના બાળકો અને પડદા ઘૂંઘટમાં રહેતી સ્ત્રીઓને ઘણી વખત પૂરતા પ્રમાણમાં સૂર્યપ્રકાશ મળતો નથી અને આને લીધે વિટામીનની ઊણપથી રીકેટ્સ અથવા ઓસ્ટિઓમલેસિયા જેવી હાડકાની તકલીફો ઊભી થાય છે.

વિટામીન-'ડી' ની દૈનિક જરૂરિયાત કેટલી?

પુખ્ત વ્યક્તિ કરતાં બાળકોમાં વિટામીન-'ડી' ની જરૂરિયાત વધારે હોય છે. કારણ કે હાડકાંઓનો વિકાસ આ તબક્કામાં સૌથી વધુ થતો હોય છે. પુખ્ત વ્યક્તિને રોજના ૧૦૦ ઈન્ટરનેશનલ યુનિટ તથા બાળકોને રોજના ૨૦૦ યુનિટ વિટામીન-'ડી' ની જરૂર પડે છે. સગર્ભા અને ધાત્રી માતાને રોજના ૪૦૦ યુનિટ વિટામીન-'ડી' ની જરૂર પડે છે.

શારીરિક ફંક્શન્સ સારી રીતે બને તે માટે મહત્વના પોષક તત્ત્વો પનિજોમાંથી મેળવાય છે. જે હાડકાં અને દાંતને મજબૂત રાખે છે, આપણા શરીરને માટે બે સૌથી અગત્યના ઘટકો કેલ્શિયમ અને વિટામીન ડી છે. પૂરતા કેલ્શિયમ અને વિટામીન ડી મજબૂત અને ગાઢ હાડકાં બનાવવા માટે જરૂરી છે અને આપણને આપણી ઉંમર પ્રમાણે

તંદુરસ્ત રાખે છે. અહીં કેલ્શિયમ અને વિટામીન-'ડી' વિશે તમારે જાણવું જોઈએ એ જરૂરી છે.

કેલ્શિયમ શું છે?

કેલ્શિયમ એક પનિજ છે, જે હાડકા બનાવવા અને તેને તંદુરસ્ત રાખવા માટે જવાબદાર છે. આપણા શરીરમાં આશરે ૯૯ ટકા કેલ્શિયમ આપણા હાડકાં અને દાંતમાં છે. દરેક દિવસે આપણે ચામડી, પેશાબ, તકલીફો અને મળ દ્વારા કેલ્શિયમ ગુમાવવાનું વલણ ધરાવે છે. એ નોંધવું અગત્યનું છે કે આપણું શરીર તેના પોતાના પર કેલ્શિયમ ઉત્પન્ન કરી શકતું નથી. તે ચોક્કસ ખોરાક પર આધારિત છે જે દરરોજ જરૂરી કેલ્શિયમ મેળવવા માટે આપણને મદદ કરે છે.

વિટામીન-'ડી' શું છે?

વિટામીન-'ડી' એ એક મહત્વપૂર્ણ પોષક તત્ત્વ પણ છે જે આપણાં હાડકાને સુરક્ષિત કરવામાં એક સમાન મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે; તે કેલ્શિયમ શોષણ કરવા માટે શરીર દ્વારા જરૂરી છે તેથી, જો તમારા શરીરમાં વિટામીન-'ડી' ની ઊણપ હોય, તો આપણા શરીરમાં કેલ્શિયમનો અભાવ પણ હોય છે. વિટામીન-'ડી' મુખ્યત્વે સૂર્યપ્રકાશ શોષણ દ્વારા આપણી ત્વચા દ્વારા સેન્દ્રિય છે. જો કે, અમુક ચોક્કસ ખોરાક અને પૂરવણીઓ છે જે ઊણપના કિસ્સાઓમાં તમને તંદુરસ્ત રાખવા માટે વિટામીન-'ડી' ના અમુક પ્રમાણમાં મદદ કરી શકે છે.

વિટામીન-'ડી' ના સ્ત્રોતો

વિટામીન-'ડી' નો મુખ્ય સ્ત્રોત સીધો સૂર્યપ્રકાશ છે, આ સિવાય વિટામીન-'ડી' કેટલાક ખોરાકમાં ઉપલબ્ધ છે જેમાં સેલ્મોન, ટુના, ડેરી ઉત્પાદનો જેવા કે દૂધ, પનીર, ઈંડા અને સોયામિલ્કનો સમાવેશ થાય છે. વિટામીન-'ડી' ઈનટેક માટે, ઉપલબ્ધ વિવિધ પૂરવણીઓ છે; તેમ છતાં, આપણે આપણા ડૉક્ટરની પ્રિસ્ક્રિપ્શન વિના તેનો ઉપયોગ ન કરવો જોઈએ.

મૂળભૂત રીતે, હાડકાં માટે માળખાકીય બિલ્ડિંગ બ્લોક તરીકે કેલ્શિયમ કાર્ય કરે છે, જ્યારે વિટામીન-'ડી' શરીરમાં કેલ્શિયમનું શોષણ કરે છે. નેશનલ એડમિડમિક્સના મેડિસિન સંસ્થા અનુસાર, સામાન્ય પુખ્ત વ્યક્તિ એ કેલ્શિયમ ૧૦૦૦ મિલિગ્રામ લેવો જોઈએ, જ્યારે ૬૦૦ મિલિગ્રામ વિટામીન એ દિવસ બંને શરીરની સમાન રીતે મહત્વના ઘટકો છે; તેથી, દરરોજ તમે કેલ્શિયમ અને વિટામીન ડી બંનેમાં યોગ્ય પ્રમાણમાં ઉપયોગ કરી રહ્યા છો તેની ખાતરી કરવા આવશ્યક છે.

પૂરક માહિતી - ગૂગલ પરથી

જે જે બી ગોડવેન્ડ

DRAGON
FRUIT

શરીરને સ્વાસ્થ્ય બક્ષતું ગુણકારી ડ્રેગન ફ્રુટ

ડ્રેગન ફ્રુટ એક બારમાસી, ચડતા ત્રિકોણાકારની સાથે માવાવાળું (ફ્લેશી), વેલા પ્રકારનું કેક્ટસ પ્રજાતિનું ફળ છે, જે વિશ્વભરમાં પ્રથમ, એક સજાવટી છોડ તરીકે અને પછી ફળપાક તરીકે માન્યતા પ્રાપ્ત કરેલ છે. તેના ફળ મોટાભાગની લીલા ભીંગડા અને નાના કાળા બીજ સાથે સફેદ કે લાલ રંગના ફ્લેશ (માવા) સાથે સંયુક્ત તેજસ્વી લાલ ત્વચા સાથે સુંદર અને સ્વાદિષ્ટ લાગે છે. ફૂલ તેથી પણ વધુ સુંદર છે કે જે 'નોબલ વુમન' અથવા 'રાતરાણી' તરીકેના હુલામણાં નામે પણ ઓળખાય છે. ડ્રેગન ફ્રુટ સારી રીતે ઓસ્ટ્રેલિયા, ચાઇના, ઈઝરાયેલ, મલેશિયા, નિકારાગુઆ, તાઈવાન અને ખાસ વિયેતનામ માં તો એક નવા પાક તરીકે સ્થાપિત થયેલ છે. વિયેતનામમાં તે એક મુખ્ય નિકાસ પાક છે, ભારતમાં, આ ફળનું વ્યાપારિક ધોરણે વાપેતર તેજી થી શરૂ થયેલ છે.

પિતાયા ફળ સામાન્ય ભાષામાં ડ્રેગનફ્રુટ તરીકે ઓળખાય છે. આ ફળ મધ્ય અમેરિકા અને દક્ષિણ અમેરિકાનું ફળ છે. એશિયાઈ મૂળના લોકોમાં આ ફળ અત્યંત લોકપ્રિય છે. તેનો સ્વાદ થોડો મીઠો હોય છે. આ ફળનો દેખાવ અત્યંત ઘાટા રંગનો અને ફૂલ મનમોહક હોય છે. સ્વાદ સિવાય આ ફળ વધુ પ્રમાણમાં પાણી અને તત્ત્વો ધરાવે છે, જે દૈનિક આહારમાં જરૂરી હોય છે.

Nutrition Dragon fruit આહારનું પોષણ મુલ્ય પ્રતિ 100 g (3.5 oz)

આ ફળ કાંટાવાળા થોર પર ઉગે છે પરંતુ ફળ પર કાંટા હોતા નથી

શક્તિ	1,104.6 kJ (264.0 kcal)
કાર્બોહાઇડ્રેટ પદાર્થો	82.14 g
શર્કરા	82.14 g
રેષા	1.8 g
ચરબી	0.0 g
નત્રલ (પ્રોટીન)	3.57 g
વિટામિન-સી (8%)	6.4 mg
મિનરલ કેલ્શિયમ (11%)	107 mg
લોહતત્ત્વ (0%)	0.00 mg
સોડિયમ (2%)	30 mg

તેનું બીજું નામ સ્ટ્રોબેરી ઓફ પિયરના નામે ઓળખવામાં આવે છે. તે અત્યંત ઘાટા રંગ તેમજ મનમોહક પૂશાબુ ધરાવતું એક ફળ છે. તેનો દેખાવ ઉપરથી ઘણું ખરબચડુ દેખાવાનર આ ફળ અંદરથી ઘણું મુલાયમ અને સાથે સ્વાદ માં સ્વાદિષ્ટ હોય છે.

જાણો ફાયદા ડ્રેગન ફળ ખાવાના :-

૧) એ-ટી-એજિંગ તરીકે ગુણકારી ડ્રેગન ફ્રુટ. એ-ટી-એજિંગ ત્વચાને ચુસ્ત અને મક્કમ રાખવા માટે એન્ટિઓક્સિડેન્ટ આવશ્યક છે. તેઓ મુક્ત કરચલી સામે લડે છે જે શરીરની આસપાસ વર્તુળ બનાવે છે જે કેન્સર જેવી સમસ્યાઓ પેદા કરવા માટે જાણીતા છે. વિટામિન-સી ની માત્રાને કારણે ડ્રેગન ફળ એન્ટિઓક્સિડેન્ટનો સારો સ્ત્રોત છે. આ ફળની સૌથી અવગણનાવાળી પોષક તત્ત્વો એ તેનું ફોસ્ફરસ પંચ છે. "આપણા કોષોમાંની સૌથી મહત્વપૂર્ણ નિયમનકારી ઘટનામાં ફોસ્ફરસની જરૂર હોય છે અને ફોસ્ફોલિપિડ્સ સેલ્યુલર પટલના પ્રાથમિક ઘટકો છે.

૨) કેન્સરમાં પણ ગુણકારી આ ડ્રેગન ફ્રુટ વિટામિન-સી સિવાય, એમાં કેરોટિન હોય છે, જે સંખ્યાબંધ ગાંઠો ઘટાડવા સહિતના કેટલાક એ-ટી-કાર્સિનોજેનિક ગુણો સાથે જોડાયેલું છે. તદુપરાંત, ડ્રેગન ફળોમાં લાલ રંગ માટે જવાબદાર લાઇકોપીન, પ્રોસ્ટેટ કેન્સરના ઓછા જોખમમાં સંકળાયેલ હોવાનું દર્શાવવામાં આવ્યું છે.

૩) પાચન શક્તિ સારી કરે આ ડ્રેગન ફ્રુટમાં નોંધપાત્ર ફાઇબર સામગ્રી છે. આનો અર્થ એ છે કે તે પાચક માર્ગ દ્વારા પેસેજની સુવિધા આપીને શરીરની આંતરડાની ગતિમાં સુધારો કરી શકે છે. આ વિદેશી ફળનો વપરાશ કબજાયાત અને ચીડિયા આંતરડા સિન્ડ્રોમ જેવી સ્થિતિની શક્યતાને ઘટાડવામાં મદદ કરી શકે છે.

૪) ડાયેબિટીઝમાં ગુણકારી આ ડ્રેગન ફ્રુટ ફાઇબરની માત્રા વધારે હોવાથી વ્યક્તિના બ્લડ સુગરના સ્તરને સ્થિર કરવામાં મદદ કરી શકે છે. તે ઉચ્ચ ગ્લાયસેમિક ઈન્ડેક્સ ખોરાક ખાધા પછી થતી સુગર સ્પાઇકસને અટકાવવામાં પણ મદદ કરે છે. આ સૂચવે છે કે ડાયેબિટીઝ સાથે જોડાયેલા સામાન્ય મુદ્દાઓને રોકવામાં ફળનો નિયમિત વપરાશ ફાયદાકારક જણાય છે.

આશરે 150-300 ગ્રામ વજન ધરાવતું ડ્રેગન ફળ ત્રણ પ્રકારનાં હોય છે

જે જે બી ગોડવંશ

ડ્રેગન ફ્રૂટ

ભારતમાં અને તેમાં ગુજરાતમાં સાહસિક ખેડૂતોએ ડ્રેગન ફ્રૂટનું વાવેતર ક્ષેત્ર અને દક્ષિણ ગુજરાતમાં શરૂ કર્યું છે. તેમના અનુભવ પ્રમાણે આ ફળ સારો નફો રળી આપે છે. આ ફળથી આરોગ્યલક્ષી ફાયદાના અને તેના પલ્પમાં થી જ્યુસ બનતું હોવાથી તેની માંગ વધુ રહે છે. આ ફ્રૂટથી ડાયબિટીશ-બી ના દર્દીઓ માટે ફાયદાકારક છે. તે મધુપ્રમેહ મટાડતું નથી, પરંતુ લોહીમાં સુગરનું પ્રમાણ નિયંત્રણમાં રાખવામાં મદદરૂપ થાય છે. તે કોલેસ્ટ્રોલ કન્ટ્રોલમાં રાખે છે. તે હૃદયની બિમારી ઘટાડે છે. હેમોગ્લોબિનનું જોખમ ઘટાડે છે. વજન નિયંત્રણમાં રાખવામાં મદદ કરે છે. વ્યક્તિની રોગ પ્રતિકારક શક્તિ વધારે છે. શરીરના કોષોની સારવાર કરે છે. આમ આરોગ્યપ્રદ ના અનેક ફાયદાકારક છે.

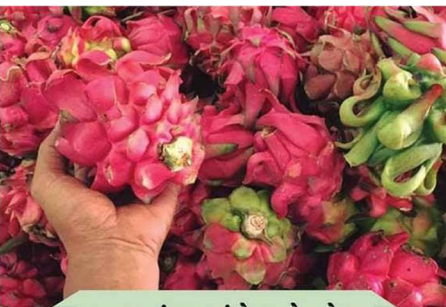

આ ફળ મલેશિયા અને થાઈલેન્ડમાં વિશેષ જોવા મળે છે

ડ્રેગન ફ્રૂટ બન્ને રેતાળ અને કોરાળું જમીનમાં ઉગે છે. તે કેકેટસ પરિવારનું ફળ હોવાથી તેને પાણીની જરૂરીયાત ઓછી હોય છે. તેના બીજ રોપી આ ફળ ઉગાડી શકાય છે, જો કે જાણકારોના મતે તેના ઝાડમાંથી ૨૦ સેન્ટીમીટર કાપી જો તેને રોપવામાં આવે તો તે છોડની

સફળતા બીજમાંથી ઉગેલા છોડ કરતાં વધુ રહે છે. બે રોપા વચ્ચેનું અંતર ઓછામાં ઓછું ૨ મીટર X ૨ મીટરનું રાખવું હિતાવહ છે. છોડ રોપવા માટે ૬૦ સેન્ટીમીટર X ૬૦ સેન્ટીમીટર X ૬૦ સેન્ટીમીટરનો ખાડો કરવો જોઈએ. રોપ વાવ્યાં પછી ખાડો ટોપ સોઇલ થી ભરો ત્યારે તેની સાથે ૧૦૦ ગ્રામ સુપર ફોસ્ફેટ ખાતરનું મીશ્રણ કરી નાંખો. આ ફળના સારા ઉત્પાદન માટે છોડને લાકડી કે સીમેન્ટનો કોલમનો ટેકો આપો. હજુ આ ફળને કોઈ રોગ લાગવાના કે જેતુથી નુકશાનના સમાચાર પ્રાપ્ત થયાં નથી. પ્રથમ વરસે જ તેને ફળ બેસવા શરૂ થાય છે. તેમાંથી મે થી જૂન વચ્ચે ફૂલ બેસે છે અને ઓગષ્ટ થી ડિસેમ્બરની વચ્ચે ફળ આપે છે.

એક એકર જમીન ઉપર ૧૭૦૦ જેટલા છોડ વાવી શકાય છે. ડ્રેગન ફ્રૂટના અનેક પ્રકાર છે જો કે બે મુખ્ય જાત જોઈએ પીન્ક છાલ અને પીન્ક પલ્પ તથા પીન્ક છાલ અને સફેદ પલ્પ, તે બજારમાં અંદાજે રૂપિયા ૧૨૫.૦૦ થી ૩૦૦.૦૦ રૂપિયા કિલોના ભાવે વેચાય છે. રોપાની ખરીદી થી લઈ લણણી સુધીના તમામ પ્રકારના ખર્ચ ગણીએ તો

ગુજરાતનાં કચ્છમાં મોટાપાયે વાવેતર કરવામાં આવ્યું છે

પ્રતિ એકર અંદાજ રૂપિયા

૭૦.૦૦ થી ૮૦૦૦૦.૦૦ જેટલો આવે છે. પ્રતિ છોડ પ્રતિ વર્ષ લગભગ ૨૦ થી ૨૫ કિલો ફળનું ઉત્પાદન આપે છે. આમ પ્રતિ એકર લગભગ પાંચ ટન ફળનું વાર્ષિક ઉત્પાદન થાય છે. અગર માત્ર રૂપિયા ૧૨૫.૦૦ પ્રતિ કિલોનો ભાવ પણ પકડીએ તો ખેડૂતને ખર્ચ બાદ કરતાં ઓછામાં ઓછો પ્રતિ એકર રૂપિયા પાંચ લાખનો નફો શાંતીથી રળીને આપે છે.

ભારત અને ગુજરાતમાં તેનું વાવેતર માટે એવું કહેવાય છે કે ભારતમાં સર્વ પ્રથમ કેરલાના ખેડૂતોએ ડ્રેગન ફ્રૂટની ખેતી આજ થી પાંચ સાત વર્ષ પહેલા શરૂ કરી હતી. આ ઉપરાંત હવે પશ્ચિમ બંગાળ, મધ્યપ્રદેશ, મહારાષ્ટ્રમાં આ ફ્રૂટની બાગાયતી ખેતી વધી રહી છે. જ્યાં સુધી ગુજરાતનો સવાલ છે, ક્ષેત્રમાં તેનો સર્વપ્રથમ પ્રયોગ થયો અને છેલ્લા ત્રણ-ચાર વર્ષથી દક્ષિણ ગુજરાતના ખેડૂતોને આ બાગાયતી પાક ઉગાડવાનું શરૂ કર્યું છે. રાજ્યમાં અંદાજે ૨૫૦૦૦ થી ૩૦૦૦૦ હજાર છોડ ઉગાડ્યાં છે તેવો પ્રાથમિક અંદાજ છે, હજુ સુધી તેના સરકારી અધિકૃત આંકડા જાહેર થયા નથી. દક્ષિણ ગુજરાતના ખેડૂતોનો ખૂબ સારો અનુભવ રહ્યો છે, અને સારો નફો મેળવી રહ્યાંના સમાચાર છે. દેશમાં લગભગ ૧૦૦ મેટ્રીક ટનનું વાર્ષિક ઉત્પાદન થાય છે. વૈશ્વિક બજાર વિશ્વમાં જે દેશોમાં આ ફળનું ઉત્પાદન થાય છે, તેમાં વિયેતનામનું ટોચ પર છે. ત્યાં ૨૦૦૦૦ હેક્ટર જમીન ઉપર વરસે નવ લાખ ટન ફળનું ઉત્પાદન થાય છે. જે મોટા ભાગે ચીન, સીંગાપોર, યુરોપના દેશો, અમેરીકા, જાપાન, કેનેડા અને ઈન્ડોનેશિયા જેવા દેશોમાં નિકાસ થાય છે. વિયેતનામે ૨૦૧૬ માં ૮૯૫ મિલયન યુએસ ડોલરની કિંમતના ડ્રેગન ફ્રૂટની નિકાસ કરી હતી, જે તેના ફળોની કુલ નિકાસનો ૫૦ ટકા જેટલો હિસ્સો છે.

થોડા વર્ષથી આ ફળની માંગ વધી છે. કારણ કે ગ્રાહકોમાં તેના સ્વાસ્થ્યને લગતા લાભ વિશે જાગૃતી આવી છે. અમેરીકા નીકારાગુવા, કોલંબિયા, ઈક્વાડોર, વિયેતનામ, થાઈલેન્ડ અને મલેશિયાથી આ ફળની આયાત કરે છે. આ ઉપરાંત ઘરઆંગણે પણ ખેડૂતો આ ફળની ખેતી શરૂ કરી દિધી છે. અત્યાર સુધી ૯૫ ટકા ફળ કાચા ખવાતા હતાં જો કે હવે તેના સફેદ કે પીન્ક પલ્પમાં થી જ્યુસ બનાવી તેનું વેચાણ શરૂ થયું છે. તેથી તેની માંગ વધી રહી છે.

એક લાલ વચ્ચે સફેદ ગર. બીજુ લાલ છાલ-લાલ ગર. ત્રીજુ પીળી છાલ-સફેદ ગર ધરાવે છે

તુલસીવાણી

તુલસી હાય ગરીબકી કબહૂ ન ખાસી જાય,
મૂએ ઢોરકે ચામસે સોહા ભસ્મ હો જાય ! ~૧

તુલસી યહ સંસારમે ભાત ભાત કે સોગ,
સબસે હિલમિલ ચાસિયે, નદીનાવ સંજોગ ! ~૨

દયા ધર્મ કો મૂલ હૈ, પાપમૂલ અભિમાન,
તુલસી દયા ન છોડિયે જબલગ ઘટમે પ્રાન ! ~૩

એક ઘડી આઘી ઘડી, આઘીસે ભી આઘ,
તુલસી સંગત સાધુકી કટે કોટિ અપરાઘ ! ~૪

તુલસી કહે ઈસ જગતમે સબસે મિસિયે ઘાય,
ક્યા જાને કીસ બેસમે રામચંદ્ર મિલ જાય ! ~૫

તુલસી યહ સંસારમે પંચ તત્ત્વ હૈ સાર,
સંતસમાગમ, હરિભજન, દયા, દાન, ઉપકાર ! ~૬

જહાં રામ તહાં કામ નહિ, કામ તહાં નહિ રામ,
તુલસી દોનો ના રહે દિન રજની એક ઠામ ! ~૭

નીચનીચ સબ તર ગયે, સંતચરણ સવલીન,
જાતિ કે અભિમાનસે બુડે બહોત કુલીન ! ~૮

કામ ક્રોધ મદ સોભકી જબલગ મનમે ખાન,
તુલસી પંડિત મૂરખા, દોઉ એક સમાન ! ~૯

બિનમાંગે મોતી મિલે, માંગે મિલે ન ભીખ,
તુલસી જો વિશ્વાસ કરે તો મિસિયે વિશ્વાઘીશ ! ~૧૦

રત્નકાવિયા

એટલા કડવા ના બનો જેથી સોકો થૂંકી નાખે, એટલા મીઠા ના બનો
જેથી સોકો ચાવી નાખે !

સ્મરણ કરવું આપના હાથની વાત છે અને જીવન મરણ પ્રભુના હાથની
વાત છે !

લાકડાનો અગ્નિ લાકડાને બાળે છે, તેમ દેહમાનો અગ્નિ દેહને બાળે
છે !

આજના સુરજને આવતી કાલનાં વાદળ વાદળ છૂપાવવો તેનું નામ
ચિંતા !

સ્વતંત્ર થાઓ પણ સ્વછંદી ના થાઓ, કરકસર કરો પણ કંજુસાઈ ના
કરો.

ઉદાર બનો પણ ઉડાઉ ના બનો, નમ્ર બનો પણ નમાલા ના બનો !

કપડા ભલે જીર્ણ પહેરો પણ દિલ કદી ફાટેલું રાખતા નહિ !

સ્વ માટે પ્રાર્થીએ તે તો માત્ર યાચના છે, સૌ માટે યાચીએ તે જ સાચી
પ્રાર્થના છે !

પ્રાર્થના આત્માનો ખોરાક છે, નમ્રતા વિનાનો માણસ પાણી વગરની
નદી જેવો છે!

લક્ષણ

ઉત્તમ પુરુષ

(૧) પોતાના ચારિત્ર્યનો વિચાર કરે છે.

(૨) ન્યાય ઈચ્છે છે.

(૩) પોતાની પાસેથી અપેક્ષા રાખે છે.

(૪) સદાચાર નું ચિંતન કરે છે.

(૫) પોતે જ નથી જાણતો તેનો ખેદ કરે છે.

અધમ પુરુષ

(૧) પોતાના પદ નો વિચાર કરે છે.

(૨) મહેરબાની ઈચ્છે છે.

(૩) બીજા પાસેથી અપેક્ષા રાખે છે.

(૪) સુખ સગવડ શોધતો ફરે છે.

(૫) પોતાને બીજા નથી જાણતાં તેનો ખેદ કરે છે.

જે જે બી ગોડવંશ

ઉચ્ચેલીના પર્વતો ના ફળો

(૧) ગુરુ નો પર્વત :-

જે જાતક નો ગુરુ નો પર્વત ઉંચો અને પ્રબળ હોય આવો જાતક બીજા લોકો પર પોતાનો પ્રભાવ બહુજ જલ્દી થી પાડી શકે છે. કાર્યક્ષમતા સારી, સમાજમાં સારું સ્થાન બનાવી શકે છે. સત્યપ્રિય, વ્યાપાર, વાણિજ્ય માં ઉંચો હોદ્દો, જલ્દીથી બીજા ને આધિન થતા નથી. પોતાના આદર્શો જાળવી રાખે છે. સ્વાર્થી, સ્વતંત્રતાવાદી, અર્થોઉપાર્જન ની વૃત્તિ વાળા. આ પર્વત બધા પર્વતોમાં ઉંચો હોય તો જાતક અતિશય શંકાશીલ, મદમસ્ત. સ્ત્રીઓમાં આ પર્વત સૌથી ઉંચો અને પહોળો હોય તો તે સ્વભાવે નમ્ર, માયા રાખવાવાળી, સાથે સાથે અહંકારી પણ હોય છે. ગુરુ નો પર્વત નબળો હોય તો આંતરડા ના રોગો, હૃદય, ગળુ અને વા (દા.ત. સંધિવા વગેરે) ની માંદગી જોવા મળે છે. આવા જાતકો ના વિવાહ નાની ઉંમર માં થઈ જતાં હોય છે.

(૨) શનિ નો પર્વત :-

શનિ પર્વત ઉંચો હોયતો જાતક ભાગ્યવાન, જ્ઞાની, ધની (ધનવાન) હોય છે. શનિ નો પર્વત દબાયેલો હોયતો કાર્યશક્તિ નબળી હોય છે. ખૂબ જ વાતો કરનારા હોય છે. આવા જાતક ને સાધારણ સ્નેહ કે મમતા મળે તો તેઓ વિચલિત બની જતા હોય છે (ઈમોશનલી વીક હોય, શનિ એકલો પાડે) જો પર્વત વધુ પડતો ઉંચો હોય તો જાતક ખૂબ જ ધાર્મિક (spiritual), વિવિધ ગૂઢ રહસ્યો જાણવાની ઈચ્છાવાળા, અર્થ સંચય સારો, ઘાતુ વિદ્યા માં નિપુણ. (મંત્ર, તંત્ર, ઘાતુ) કૃષિ વિશેષણ, વૈજ્ઞાનિક. શનિ નો પર્વત અવિકસિત હોય તો દાંત, પગ, સાંધાની પીડા થાય છે. છતાં આ જાતકો દર્દ થી કંટાડતા નથી કે થાકતા નથી (સહનશક્તિ આપે શનિ)

(૩) સૂર્ય નો પર્વત :-

સૂર્ય નો પર્વત બીજા પર્વતો જેટલો જ સાધારણ હોય તો જાતક બીજા સાથે જલ્દીથી ભળી શકે છે. (માણસને સાથે લઈ ને ચાલે, અહંકારી ન બનાવે). પર્વત સારો હોય તો જાતક પાંચ માં પૂછાય એવો બને. લોકોમાં પ્રશંસા થાય છે. જેમ જેમ આ પર્વત ઉંચો હોય તેમ તેમ જાતક પ્રતિભા, યશ તથા સફળતા પ્રાપ્ત કરે છે. નેતા, લેખક બને છે. જ્યાં જાય ત્યાં પોતાનો પ્રભાવ પાથરીશકે છે. આ લોકોને છળકપટ, ચાલાકી, મિથ્યા, હંસીમજાક પસંદ નથી. આવા જાતક સ્વમાની, સ્વાભિમાની,

મોટાઈ, તડકભડક પસંદ. બધું મોટું અને ભપકાદાર જોઈતું હોય છે. સૂર્યનો પર્વત બગડેલો હોય તો જાતકને આંખ, હાડકાને લગતા દર્દો ની વ્યાધિ રહે છે. અને માન સન્માન માં ઉણપ વર્તાય છે. (ખુશ કરવા પ્રશંસા કરો - ઉપાય)

(૪) બુધ નો પર્વત :-

બુધ નો પર્વત સારો હોય તો જાતક સારો ભાષણકાર, વક્તા, બુદ્ધિ માં પરાજીત ન થનારો ચતુર, લેખન, પઠન, વાણિજ્ય, વિજ્ઞાન માં દર્શન પ્રાપ્ત કરનારા, આ જાતકો કોઈપણ બાબતમાં લાબું વિચાર કરતા નથી. નાની નાની બાબતમાં બગડી જનારા, જો બધા પર્વતો કરતાં બુધ નો પર્વત ઉંચો હોય તો આવા જાતકોને માપી શકાતા નથી (જજ નથી કરી શકાતા) ક્યારેક નમ્ર તો ક્યારેક ઉગ્ર બની જાય છે. ક્યાંક પ્રેમ નો ક્યાંક નફરત વરસાવે છે. બાળક જેવું વર્તન કરનારા. વાસ્તવવાદી (મહેનતુ, જમીન પર જીવનારા, કલ્પનામાં ન રહેનારા) હોવા છતાં કલ્પનામાં રાચનારા. ખેલકુદ માં દક્ષતા, બુદ્ધિશક્તિ ખૂબજ સારી. નાની ઉંમરથી જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ કરનારા. પરિવર્તન પ્રિય. આ જાતકોનું વૈવાહિક જીવન સુખી હોતું નથી. વિચારો માં બદલાવ. અભિનય શક્તિ સારી, કલાકાર. બુધ નો પર્વત કમજોર હોય તો હંમેશા અભાવ નો શિકાર બને છે. માથાનો દુઃખાવો, જ્વર (તાવ), શરદી, આમાશય (ગોલ બ્લેડર) તથા ચામડી ના દર્દો અને નર્વસ સિસ્ટમ ને લગતા વ્યાધિ.

(૫) મંગળ નો પર્વત :-

મંગળ નો પર્વત સારો અને ઉંચો હોય તો જાતક તેજવાન અને સાહસિક હોય છે. જાતકને કોઈની શેહમાં રહેવું ગમતું નથી. કોઈનો આદેશ માનવો ગમતો નથી. ઉપદેશ પસંદ નથી. બધા પર પોતાનું પ્રભુત્વ સ્થાપવાનો પ્રયત્ન કરનારા. મંગળ પર્વત બાકી બધા પર્વતો કરતા ઉંચો હોય તો આવો જાતક અવિચારી સાહસ કરનારા. આંધળુ સાહસ કરનારા, સ્વભાવે ફૂર, ઉગ્ર, ક્રોધી હોય છે. આ જાતકો ને ફક્ત મીઠી વાતો થી જ કાબુ માં કરી શકાય છે. શરીર માં લોહી ને લગતા વ્યાધિ થાય છે. (મંગળ એટલે લોહી નો કારક) મંગળ સારો હોય તો ફૂર, ઉગ્ર, ક્રોધી. (મંગળ જુસ્સો, જોમ આપે એટલે કોઈ પરિસ્થિતિ માં ગભરાય નહીં.) (બીજો મંગળ ખરાબ હોય તો જોમ, જુસ્સો ઓછો).

જે જે બોલવું

ઉચ્ચેનીના પર્વતો ના ફળો

(૬) ચંદ્ર પર્વત :-

સારો અને પુષ્ટ હોય તો (પહોળો) જાતક કલાપ્રિય બને છે. લેખકો, કવિ તથા કલાકાર બને છે. આવા જાતકોને વિજાતીય પાત્ર પ્રત્યે વધુ પડતું આકર્ષણ હોય છે (પુરુષ/સ્ત્રી બને). આવા જાતકોને આનંદ, પ્રમોદ ખૂબજ ગમે છે. પરિવર્તન પ્રિય, સફેદ વસ્તુઓના ચાહકો. જાતકો રૂપાળા હોય છે. રૂપ વધુ ગમતુ હોય છે. બજારોને લગતા વ્યવસાય કરનારા. પાર્ટી, પિકનીક પસંદ, જાતકોને પાત્ર સારું મળે, ખૂબજ બોલકલાં, ઉંચાઈ સારી હોય, ચંદ્ર નો પર્વત અવિકસિત હોય તો મનો-રોગી, માનસિક રીતે અસંતુલિત તથા જળ તત્ત્વ ના રોગો નો ભોગ બને. (જલંધર, હાથપગ વગેરે ના સોજા, શરદી વારંવાર જલ્દી થાય)

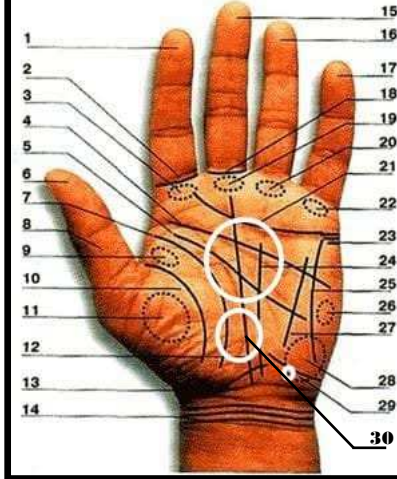
(૭) શુક્ર નો પર્વત :-

શુક્ર નો પર્વત સારો અને ઉંચો હોય તો જાતકો સૌંદર્ય ના પૂજારી બને છે. ખૂબજ ભાવુક હોય છે. સંગીત, ગાયન, વાદન, વિલાવાદન, કવિ, નર્તકો, સજીંદાઓ, અભિનેતા અને ગાયકો બની શકે છે. આ પર્વત અતિશય ઉંચો હોય તો જાતક ખૂબજ વિલાસી, કામુક તથા વિજાતીય પાત્ર ને આકર્ષિત કરનારા હોય છે. શુક્ર પર્વત જો વધુ પડતો વિસ્તારીત હોય તો આવા જાતકો શૂરા, સુંદરી ના ચક્રમાં આવી જાય છે. ખૂબજ સ્વૈચ્છાધારી બને છે. સારા પોશાક ના શોખીન, પરિવર્તનશીલ હોય છે. આવાજાતકોના યુવાન થવાની સાથે જ લગ્ન કરી દેવા જોઈએ અન્યથા ચરિત્રભ્રષ્ટ બને છે. શુક્ર નો પર્વત સમતોલ હોય તો આવા જાતકો સારા અધ્યાપકો અને રાજનીતિજ્ઞ, ચિકિત્સકો બને છે. શુક્ર પર્વત અવિકસિત હોય તો જાતકોને નાક, ગળુ અને ઈન્દ્રિય ને લગતા વ્યાધી થાય. શુક્ર ના પર્વત પર અતિશય આડી અને ઉભી રેખાઓ જાતકને પ્રેમમાં ઉણપ (ખામી) દર્શાવે છે.

(૮) રાહુ નું ક્ષેત્ર :-

આ ક્ષેત્ર પુષ્ટ હોય તો જાતક ખૂબજ મોટો સાહસી હોય છે. સંજોગો અનુસાર વર્તનારા પોતાના સ્વાર્થ માટે ગુપ્તતા જાળવનારા. આ લોકો પાસે શારિરિક શક્તિ કરતાં માનસિક શક્તિ વધારે માત્રામાં હોય છે. આ લોકો હથાપાઈમાં ના ઉતરતા શત્રુઓને ચતુરાઈ થી કે બુદ્ધિથી માત આપતા હોય છે. ઉચ્ચ કોટિ ના ઉપદેશકો, હાજર જવાબી વ્યક્તિત્વ, સારા સલાહકાર, ગુસ્સાપર કાબુ રાખવાની ત્રેવડ વાળા. સામેવાળાના ક્રોધ ને મરક મરક હસી ને શાંત કરનારા, પૂર્ણ ચતુરાઈ, બુદ્ધિવાળા, ઘન સંચય કરનારા, દરેક ક્ષેત્ર માં પારંગત બનનારા. રાહુ નું ક્ષેત્ર વધુ પડતું ઊંચું હોય તો જાતક (૧) નંબર નો ચીટર (ધુર્ત), દંભી અને

ગ્રહોના પર્વત દર્શાવતી હથેળી

3. ગુરુ નો પર્વત
9. મંગળ ૨ નો પર્વત
11. શુક્ર નો પર્વત
12. રાહુ નું ક્ષેત્ર
14. મહિબંધ
19. શનિ નો પર્વત
20. સૂર્ય નો પર્વત
21. કેતુ નું ક્ષેત્ર
22. બુધ નો પર્વત
26. મંગળ ૧ નો પર્વત
28. ચંદ્ર નો પર્વત
4. હૃદય રેખા
5. મસ્તક રેખા
7. જીવન રેખા
10. મંગળ રેખા
24. સૂર્ય રેખા
25. અંતઃસ્ફુરણ રેખા
27. સ્વાસ્થ્ય રેખા
30. ભાગ્ય રેખા

અહંકારી બને છે. રાહુ નું ક્ષેત્ર નબળું હોય તો જાતક અત્યંત કામી, કૂવૃતિ વાળા, રક્તવિકારી, ગૃહિત રોગનો શિકાર (ગમે નહીં તેવા) બને છે. દમ તથા શ્વસન તંત્ર ના રોગ નો ભોગ બને છે.

(૯) કેતુ નું ક્ષેત્ર :-

કેતુ નું ક્ષેત્ર સારું હોય તો જાતક ખૂબજ મોટા જમીનદાર કે ભૂ સંપત્તિવાળા હોય છે. આ જાતકોને જીવનમાં આર્થિક સંકટ કે કષ્ટ જોવું પડતું નથી. આ જાતકો પાસે પૈત્રિક સંપત્તિ (બાપ-દાદા) ની ખૂબ સારી હોય છે. અંકશાસ્ત્ર માં નિપુણ. એકંદરે જીવન માં સુખ ભોગવે છે. કેતુ નું ક્ષેત્ર નબળું હોય તો જાતક ખૂબજ સ્વાર્થી હોય છે. આ જાતકોને યુવાન થતાની સાથે જ ઠેકાણો પાડી દેવા જોઈએ અન્યથા ચરિત્ર ને લગતા વાંધા આવી શકે છે. જીવનની પ્રત્યેક બાબતમાં નફા, નુકસાન નો હિસાબ રાખનારા. આ જાતકોને કોઈ ને કોઈ પ્રકારની એલજી (સંવાહન રોગ) થી પીડાતા હોય છે. તથા ના ઓળખાય તેવા રોગ નો ભોગ બને છે.

કાલ ગણના :-

આયુષ્ય ની ગણના આયુષ્ય રેખા માં ગુરુ ના પર્વત પર થી શરૂ થઈ મહિબંધ પર પૂરી થાય છે. મસ્તક રેખાની શરૂઆત મંગળ-૨ અથવા આયુષ્ય રેખાની શરૂઆત થી શરૂ થઈને મંગળ-૧ પર પૂર્ણ થાય છે. હૃદય રેખા ની શરૂઆત ગુરુના પર્વત થી શરૂ થઈ બુધ ના પર્વત પર પૂર્ણ થાય છે. ભાગ્ય રેખા મહિબંધ થી શરૂ થઈ શનિના પર્વત પર પૂર્ણ થાય છે. વિવાહ રેખા કનિષ્કાટ ની નીચેના ભાગ થી શરૂ થઈ ને હૃદય રેખા પર પૂર્ણ થાય છે. સ્વાસ્થ્ય રેખા શુક્ર ના પર્વત પર થી શરૂ થઈ ને બુધના પર્વત પર પૂર્ણ થાય છે. સૂર્ય રેખા ની શરૂઆત સૂર્ય પર્વત પર થી શરૂ થઈ ને, પૂર્ણ જ્યાં અંત થાય ત્યાં.

જે જે બોડવેંચ

મોબાઇલ ફોનને લગતી અગત્યની જાણકારી...!!!

- સંકલન

સૌએ જાણવું ખૂબ જ જરૂરી છે, પણ મોટા ભાગના મોબાઇલ વાપરનારાઓ આ ચારેય થી અજાણ છે. દસમાંથી નવ જણ જાણતા નથી કે મોબાઇલ કેટલો ઉપયોગી છે. મોબાઇલ ફોન તો હવે લગભગ બધા જ વાપરતા થઈ ગયા છે. પરંતુ આપણી મુશ્કેલીના સમયમાં તે કેવી રીતે તમને મદદ કરે છે તે કદાચ બહુ ઓછા લોકોને ખબર હશે ! બોલો તો ખાસ્સા લાંબા સમયથી તમે મોબાઇલ વાપરતા હશો પરંતુ શું તમે નીચે જણાવેલ બાબતો જાણો છો ?

૧) જો તમારા મોબાઇલ ફોન ક્વેરેજ એરિયાની બહાર હોય અને તમારે કોઈને ફોન કરવાની તાકીદની જરૂર હોય તો આપના મોબાઇલમાં ૧૧૨ નંબર જોડો ! ૧૧૨ નંબર આ સમગ્ર વિશ્વમાં ઈમરજન્સી નંબર તરીકે માન્ય છે. આ નંબર (એટલે કે ૧૧૨) જોડવાથી તમારો મોબાઇલ ગમે તે નેટવર્ક શોધીને તમને નંબર જોડી આપે છે અને તેની વધુ રસપ્રદ બાબત તો એ છે કે તમારા મોબાઇલનું કીપેડ લોક હશે તો પણ આ નંબર લાગશે.

૨) છુપી બેટરી પાવર, જો તમારા મોબાઇલ ફોનની બેટરી ખૂબ જ લો થઈ ગઈ હોય અને ફોન લગભગ બંધ જેવો થઈ ગયો હોય તો “3390# કી દબાવો આ બટન દબાવાથી બેટરીમાં ૫૦ ટકા જેટલો પાવર વધશે અને તે રીઝર્વ પાવર ફરી તમે બેટરી ચાર્જ કરશો ત્યારે ચાર્જ થઈ જશે.

૩) તમારા મોબાઇલ ફોનનો IMEI નંબર જાણવો ખૂબજ જરૂરી છે. એ તમે *#06# ડાયરીમાં લખી રાખો, આપના ફોનના ફોન કોલમાં જઈને તમે આ કી દબાવશો તો એક ૧૫ આંકડાનો નંબર સ્ક્રીન પર આવશે. જો ક્યારેક તમારો ફોન ચોરાઈ જાય કે ખોવાઈ જાય તો પોલીસ ફરિયાદ સમયે આ નંબર આપવો. પોલિસ સર્વિસ પ્રોવાઈડર મારફત આ મોબાઇલ ફોન ક્યા એરિયામાંથી ઓપરેટ થાય છે તે જાણી શકશે, અને કદાચ ફોન ચોરનાર વ્યક્તિને પકડી ન શકે તો આ IMEI નંબરવાળો ફોન બંધ જરૂર કરી શકે છે. જો ચોર તેમાં સીમ કાર્ડ બદલી નાખે તો પણ તેમાંથી ઈનકમિંગ કે આઉટગોઈંગ નથી થઈ શકતા. તેથી તે ફોન વાપરી નહીં શકે કે વેચી પણ નહીં શકે.

૪) જો તમારી કારમાં ડોર રિમોટ કન્ટ્રોલવાળા હોય (આજે તો લગભગ બધી જ કારોમાં હોય છે) ને તમે રિમોટ કારમાં જ ભૂલી ગયા હોય અને કાર લોક થઈ ગઈ હોય તો? જો આવું થાય તો ગભરાશો નહીં, તમારે સ્પેર (ડુપ્લીકેટ) રિમોટ લેવા ઘરે જવાની જરૂર નથી. તમારા ઘરે જે પણ કોઈ હાજર હોય તેના મોબાઇલ ફોન પર ફોન કરો, તેને કહો કે ઘરમાં જે રિમોટ છે તેનું UN-LOCK બટન તેના મોબાઇલ પાસે રાખીને દબાવે અને તમે તમારો મોબાઇલ ગાડીના લોકથી એકાદ ફૂટ દૂર રાખો. સામે છેડેથી UNLOCK બટન દબાવશે કે તરત જ તમારી ગાડીનું લોક ખૂલી જશે. ગમે તેટલા દૂરના સ્થળેથી પણ આ થઈ શકશે.

આમ ઉંચરતી વાત ઘ્યાનમાં રાખો અને આવા સંજોગોમાં તમારા મોબાઇલની ઉંચોગીતા સમજો!!

જે જે બી મોડર્ન

હીસિબખાટ

શબ્દ સંઘાન દ્વારા કહેવત પૂર્ણ કરો.

	"અ"		"બ"
૧	છોકરો શોભે બાપને ઘેર	ક	ઉજળું એટલે દૂધ નહીં
૨	મા તેવી ઠીકરી	ખ	સો શિક્ષક ની ગરજ સારે
૩	સુખમાં સમરે સોની ને	ગ	મગર થી વેર ન કરાય
૪	સોનાની કટારી પેટે બંધાય	ઘ	આઠ વાર ઉભા થવાના જ
૫	પીળું એટલું સોનું નહીં ને	ચ	ઘડો તેવી ઠીકરી
૬	કમ ખાના, ગમ ખાના	છ	વિરસ્ય ભૂષણમ્
૭	પાણી માં રહેવું ને	જ	પણ બોલનારની જીભ ન ઝલાય
૮	ક્ષમા	ઝ	દુઃખ માં સમરે રામ
૯	એક માતા	ટ	તેર તૂટે
૧૦	મારનારનો હાથ ઝલાય	ઠ	છોકરી શોભે વરને ઘેર
૧૧	સાત વાર પડો ત્યારે	ડ	અને નમ જાના
૧૨	સાત સાંધો ત્યાં	ઢ	પણ પેટ માં ન ખોસાય

- * ખીલવું હોય પહેલા તો, જમીનમાં દટાતા શીખવું પડે!!
- * સંબંધનો સૌથી નબળો તબક્કો, જ્યારે લાગણીઓનું સ્પષ્ટીકરણ કરવું પડે!!
- એકલા ચાલવું આમ તો અઘરું નથી, પણ કોઈની સાથે ચાલ્યા પછી એકલા પાછા ફરવું ખૂબ જ અઘરું છે?!
- * ખાનગી વાતોને ખાનગી જ રાખજો, જો વાનગી બની જશે તો તમારા કરતાં લોકોને ચાખવાની મજા આવશે!!

- શિરીષભાઈ પરીખ (યા ગરમ)

જે જેમી મોડવેશુ

કે.એમ.જી. જનરલ હોસ્પિટલ ટ્રસ્ટ, બાલાસિનોર

બાલાસિનોરની કે.એમ.જી. જનરલ હોસ્પિટલ(કુણીવાલા કેમ્પસ)માં માહે જુન ૨૦૨૦ ના માસ દરમ્યાન નીચે મુજબના દર્દીઓએ લાભ લીધેલ છે.

મેડીકલ, ગાયનેક, સર્જીકલ, આંખ, માનસિક, તેમજ ઈમરજન્સીમાં કુલ ૨૭૭૨ દર્દીઓએ, એક્ષ રે વિભાગ ૧૩૦ દર્દીઓએ તથા પેથોલોજી વિભાગમાં કુલ ૧૮૨૮ લાભ લીધેલ છે મેજર ઓપરેશન ૭૯ તથા માર્ઈનોર ૩૧ ઓપરેશનો કરવામાં આવેલ છે.

કમળાબેન શાંતિલાલ પરીખ(કુવાવાળા) સુપર સ્પેશ્યાલીટી સેન્ટર માં માહે જુન ૨૦૨૦ના માસ દરમ્યાન ફીજીશીયન, ઈએનટી, ઓર્થો, સ્કીન, ડેન્ટલ તેમજ ગેસ્ટ્રોલોજીના મળી કુલ ૧૧૩૨ દર્દીઓએ તથા એક્ષ રે ૧૬૬ દર્દીઓએ તથા પેથોલોજી ૩૦૫ દર્દીઓએ લાભ લીધેલ છે.

કે.એમ.જી.જનરલ હોસ્પિટલ ટ્રસ્ટમાં વધુ નોંધાયેલ દાન:-

૧. મોદી એન્ડ મોદી કું. ચેત્રાઈ હ. શ્રી અશોકભાઈ મોદી	: રૂ. ૩,૫૦,૦૦૦
૨. શ્રીમતી સુધાબેન સુમનરાય દેસાઈ (આણંદ)	: રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦
૩. સ્વ. ચંદ્રપ્રભાબેન પ્રવિણચંદ્ર પરીખ (રોકડીયા)	
હ. શ્રી પ્રવિણચંદ્ર લલ્લુભાઈ પરીખ (રોકડીયા)	: રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦
૪. સ્વ. તારાબેન શાંતિલાલ કડકીઆ	: રૂ. ૫૦૦૦

(દિવાસા નિમિત્તે દર્દીઓને ખાદ્ય સામગ્રી માટે)

ડીમ્પલ રૂપેશ પરીખ દર્દી આર્થિક રાહત મિતિ યોજનામાં વધુ નોંધાયેલ દાન:-

૧. શ્રી પાર્શ્વ રૂપેશ પરીખ હ. શ્રી વસંતભાઈ પરીખ	: ૧ મિતિ
૨. શ્રી શ્લોક રૂપેશ પરીખ હ. શ્રી વસંતભાઈ પરીખ	: ૧ મિતિ
૩. એક અનામી દાતા- બાલાસિનોર	: ૧ મિતિ
૪. સ્વ. કમળાબેન મણીલાલ કડકીઆ(બાટલા)	: ૧ મિતિ
૫. સ્વ. તારાબેન શાંતિલાલ કડકીઆ	: ૫ મિતિ

ડીમ્પલ રૂપેશ પરીખ દર્દી આર્થિક રાહત મિતિ યોજનામાં રૂ. ૧૧૦૦૦/-નો ફાળો નોંધાવી ગરીબ દર્દીઓને રાહત દરે દવાઓ આપવા સહભાગી થવા દાતાશ્રીઓને વિનંતી

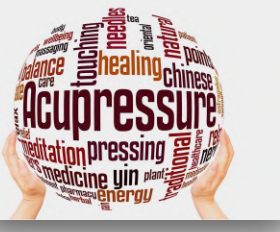
કે.એમ.જી.જનરલ હોસ્પિટલ ટ્રસ્ટમાં રૂ. ૫૦૦૦/- ભરી આજીવન સભ્ય થવા માટે વિનંતી.

શ્રી નિતીન પરીખ

શ્રી પરેશ પરીખ

માનદૂ મંત્રીશ્રીઓ

૨૨ મી ગોડબ્લેસ

પ્રાણશક્તિ હવામાંથી શ્વાસવાટે થઈને શરીરના બધા ભાગોમાં પહોંચાડે છે.

ફેફસાની ચેનલ માં વિક્ષેપ થાય તો

કફ, ટૂંકાશ્વાસ, ચામડીમાં તકલીફ, ઉદાસીનતા, ફિકાશ.

આ ચેનલ પર મુખ્યત્વે નીચે જણાવેલા દાબબિન્દુઓ ઉપયોગમાં લેવામાં આવે છે.

L-૫,૬,૭,૧૧:-

L-૫:- સ્થાન - કોણીના સાંધાની બહારની બાજુ એ આવેલ બિન્દુ. દાબબિન્દુના ફાયદા - ચામડીના રોગ, કોણીમાં સોજો અથવા દુઃખાવા, આંખના પોપચાનો સોજો, કમરનો દુઃખાવો, સ્નાયુ ખેંચાવા, ખભાના સાંધાનો દુઃખાવો.

L-૬:- સ્થાન - નીચેના તરફ હાથના મધ્યભાગ પર આવેલ બિન્દુ. દાબબિન્દુ ના ફાયદા - કફ, તીવ્ર અસ્થમા, કાકડા વધવા, ખભાના સાંધાના સોજામાં ફાયદો થાય છે.

L-૭:- સ્થાન - કાંડાના સાંધાની ૩" ઉપર આવેલ બિન્દુ. દાબબિન્દુ ના ફાયદા - પાછળના ભાગમાં માથાના દુઃખાવા માટે, ગરદનમાં મચકોડ, મોટા આંતરડા નો સોજો

L-૧૧:- સ્થાન - અંગુઠાના નખ ના મૂળની બહારની બાજુ પર આવેલ બિન્દુ.

દાબબિન્દુ ના ફાયદા - માથાનો દુઃખાવો, આંજણી, હાથમાં ન્યુનતમ સંવેદના માં ફાયદો થાય છે.

નાના આંતરડાની મેરીડિયન

નાના આંતરડાની મેરીડિયન આ ઘન વિજભાર ધરાવતી યાંગ ચેનલ છે. આ મેરીડિયન પર ૧૯ દાબબિન્દુઓ આવેલ છે. નાના આંતરડાની ચેનલ હૃદયની ચેનલ સાથે સંલગ્ન (connected) છે.(જુઓ આકૃતિ નંબર ૫)

આકૃતિમાં બતાવ્યા પ્રમાણે ટયલી આંગળીના નખના મૂળથી શરૂ થઈ આ આંગળીની લાઈનમાં હથેળી પાછળ થઈને ગાલના ઠાડકા ના નીચેની તરફના બિન્દુ ને મળી મધ્યકર્ણ પાસે પુરી થાય છે.

આ મેરીડિયન માં વિક્ષેપ (disharmony) થાય તો, હાથની આખી ચેનલમાં દુખાવો થાય છે. માથાનો દુઃખાવો, બહેરાશ, અથવા કાનની આજુબાજુ દુઃખાવો, ગાલ પર સોજા, પેટના નીચેના ભાગમાં દુઃખાવો થાય છે.

આ ચેનલ પર મુખ્યત્વે નીચે દર્શાવેલા દાબબિન્દુઓ ઉપયોગમાં આવે છે.

S.I-૩,૬,૯,૧૭,૧૮,૧૯

S.I-૩:- સ્થાન - ટયલી આંગળીના મેટા કાર્પલ ઠાડકા પરનું બિન્દુ.

દાબબિન્દુ ના ફાયદા - હાથ ઉંચો ન થવો, ખભામાં ચાસકા આવવા, વાઈ, બહેરાશ, સાયનસ, માથામાં દુઃખાવો.

S.I-૬:- સ્થાન - હથેળીની પાછળ ટયલી આંગળીની લાઈનમાં કાંડા ઉપરનું બિન્દુ.

દાબબિન્દુ ના ફાયદા - કાંડામાં દુઃખાવો, હાથમાં દુઃખાવો, ગરદનમાં દુઃખાવો, ગરદન અકળાઈ ગઈ હોય તો તેમા આ બિન્દુ ખાસ કામ કરે છે.

S.I-૯:- સ્થાન - ખભાના સાંધાથી ૩" ઉપરના બાવડાના મધ્યભાગમાં આવેલ બિન્દુ.

દાબબિન્દુ ના ફાયદા - ફોઝન સોલ્ડર.

S.I-૧૭:- સ્થાન - મોઢાના નીચેના જડબાના ખૂણા પર આવેલ બિન્દુ.

દાબબિન્દુ ના ફાયદા - નસકોરી ફૂટવી, કમરનો દુઃખાવો, કાકડાનો સોજો, ગળાનો સોજો

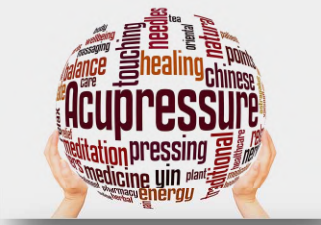
S.I-૧૮:- સ્થાન - કપોલ અસ્થિ નીચે (મધ્યકર્ણ અને નસકોરા ની વચ્ચે) આવેલ આ બિન્દુ.

દાબબિન્દુ ના ફાયદા - દાંતનો દુઃખાવો, ચહેરાનો લકવો, આંખના સ્નાયુઓ નબળા પડી ગયા હોય તો તેમા આ બિન્દુ થી ફાયદો થાય.

S.I-૧૯:- સ્થાન - મધ્યકર્ણ સામે કપોલ અસ્થિ પર આવેલ બિન્દુ.

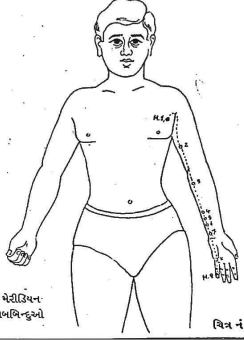
દાબબિન્દુ ના ફાયદા - કાનમાં બહેરાશ અને ચક્કર આવવા (વર્ટિગો)

૨૨મી ગોડવંચુ

હૃદયની મેરીડિયન

આ ઋણ વિજભાર ધરાવતી 'યીન' ચેનલ છે. આર્મ પીટ પરથી શરૂ થઈ ટચલી આંગળીના ટેરવા પર હથેળી તરફ અંદરની બાજુ એ પુરી થાય છે. (જુઓ આકૃતિ નંબર ૭) હૃદયની ચેનલ ઘન વિજભાર ધરાવતી નાના આંતરડાની ચેનલ સાથે સંલગ્ન છે. આ મેરીડિયન પર ૯ દાબબિન્દુઓ આવેલા છે.

હૃદયની મેરીડિયન પરનાં દાબબિન્દુઓ

ચિત્ર નં.૩૩

હૃદયની ચેનલમાં વિક્ષેપ (disharmony) થાય તો પસીનો, ગળામાં શોષ પડવો, હતાશા, અશક્તિ, ઉંઘ ન આવવી.

આ ચેનલ પર મુખ્યત્વે નીચે દર્શાવેલા દાબબિન્દુઓ છે.

H-૩,૫,૬,૭,૮,૯

H-૩:- સ્થાન - છાતી તરફ કોણીના સાંઘા પર આવેલ બિન્દુ.

દાબબિન્દુના ફાયદા - હાથ ઉંચો ન થવો, હાથનો લકવો, છાતીમાં દુઃખાવો, એન્જાયના નો દુઃખાવો.

H-૫:- સ્થાન - કાંડાના સાંઘાથી ૨" ઉપર અલના પર આવેલ બિન્દુ.

દાબબિન્દુ ના ફાયદા - હાથનું ઠંડાપણું, અવાજમાં કર્કશતા.

H-૬,૭:- સ્થાન - કાંડાના સાંઘાથી અલના ના છેડા પર આવેલા બિન્દુઓ.

દાબબિન્દુઓ ના ફાયદા - હૃદય રોગ માટે આ મહત્વના દાબબિન્દુઓ છે. ચિન્તા, રાત્રે પસીનો વળવો, ટૂંકા શ્વાસ વગેરે હોય તો આ દાબબિન્દુઓ પર દબાણ આપવું.

H-૮:- સ્થાન - ચોથી અને પાંચમી આંગળીના સળ (web) નીચે આવેલ બિન્દુ.

દાબબિન્દુ ના ફાયદા - આંગળીના સાંઘામાનો વા, હથેળીમાં કળતર.

H-૯:- સ્થાન - ટચલી આંગળીના હથેળી તરફના પ્રથમ વેઢા પર આવેલ બિન્દુ.

દાબબિન્દુ ના ફાયદા - આ ઈમરજન્સી બિન્દુ છે. છાતીમાં દુઃખાવો, શરીરમાં અશક્તિ, પસીનો વળવો, આંગળામાં કળતર થવું, શ્વેત પ્રદર.

વન-પ્રવેશ મિલન

- વ. વધે ભલે ઈમર. દોસ્તી જવાન છે
- ન. નહોતું જવું વનમાં હજુ દિલમાં તુફાન છે
- પ્ર. પ્રવેશ ભલે કર્યો વનમાં શુવન હજુ બાગવાન છે
- વે. વેરવા છે ફુલ હજુ એવા અરમાન છે
- શ. શમી જશે થનગનાટ પણ મન હજુ બે લગામ છે
- મિ. મિત્રતા રહે અતૂટ અમર એવું અનુમાન છે
- લ. લહેર કરશું શુવનભર. એજ અભિયાન છે
- ન. નજીક છે દિલથી દોસ્તી સર્વેની એજ ઈશ્વર નું વરદાન છે:

સર્વે નિવૃત્ત છતાં પ્રવૃત્ત મિત્રો ને સમર્પિત ☐

ફાઈવસ્ટાર 'ફરાબ' ફેસ્ટિવલ

સ્પેશિયલ ફરાબી
વાનગીઓની રેસિપી

લીના મંજુલ ધારીઆ (હેડમાસ્ટર)

ફરાબી હાંડવો

સામગ્રી

બટાકા ની છીણ એક કપ, પલાળેલા સાબુદાણા, રાજગરો અડધો કપ, શિંગોડા નો લોટ અડધો કપ, સિંગદાણા નો ભૂકો ૨ ચમચી, ૧ ચમચી દહીં, ખાંડ, આદુ-મરચા ની પેસ્ટ ૧ ચમચી, લાલ મરચું, અડધી ચમચી તજ-લવિંગ નો ભૂકો, સ્વાદાનુસાર મીઠું.

રીત

ઉપરની બધી સામગ્રી મિક્ષ કરી પાણી થી જાડું ખીરું રાખવું, હવે ગેસ પર કઢાઈ મૂકી ૨ ચમચી તેલ નાખી જીરું નાખવું, ૧ ચમચી તલ નાખવા, લીમડો નાખવો, પછી બનાવેલું ખીરું પુડલા જેટલું પાથરવું, ધીમો ગેસ રાખવો. ડીશ ઢાંકી દેવી. પાંચ મિનીટ રાખવું. પછી પલટાવી ને પાંચ મિનીટ રાખવું. પૂડા જેવો હાંડવો થશે.

કેળા ના પકોડા

સામગ્રી

૨ પાકા કેળા , અડધો કપ શિંગોડા નો લોટ, મીઠું, શેકેલું જીરા પાવડર અડધી ચમચી, આદુ-મરચા ની પેસ્ટ એક ચમચી, દહીં ૨ ચમચી,

રીત

પાકા કેળા ના ટુકડા કરી, બાકીની બધી સામગ્રી ઉમેરી મિક્ષ કરી કેળા ને દબાવી દેવા, હવે તેલ મૂકી પકોડા ધીમા તાપે તળવા. ગ્રીન ચટણી સાથે સર્વ કરવા.

મોરૈયા ના દહીંવડા

સામગ્રી

૧૦૦ ગ્રામ બાફેલો મોરૈયો, ૩ ચમચી શિંગોડા નો લોટ, ગ્રીન ચટણી, ખજુર-આંબલી ની ચટણી, મસાલા વાળું દહીં,

રીત

બાફેલો મોરૈયો લઈ તેમાં શિંગોડાનો લોટ ઉમેરી મિક્ષ કરી તેના ગોળા વાળવા, તેલમાં ચમચા થી લઈ તળી લેવા , પ્લેટ માં ઠંડા કરવા, પછી સહેજ દબાવવા, પછી તેમાં ગ્રીન ચટણી (સિંગ, કોથમીર, લીલા મરચા, લીંબુ અને ખાંડ) નાખવી, તેના પર ખજુર-આંબલી ની ચટણી નાખવી, પછી તેમાં મસાલા દહીં (મીઠું-મરચું -ખાંડ) નાખવું. કોથમીર નાખી સર્વ કરવું.

જે જે મી મોડવેશુ

ફાઈવસ્ટાર 'ફરાળ' ફેસ્ટિવલ

રાજગરા ના વડા સામગ્રી

રાજગરા નો લોટ ૧ બાઉલ, મસળેલા કેળા ૪ નંગ, આદુ-મરચા ની પેસ્ટ, તલ-કોથમીર-લીંબુ નો રસ, દળેલી ખાંડ,

રીત

રાજગરા ના લોટ માં ઉપરની સામગ્રી મિક્ષ કરી કઠણ લોટ બાંધવો, થેપી ને વડા કરવા., કડાઈ માં તેલ મૂકી, લાલાશ પડતા મીડીયમ તાપે તળવા., ડીશ માં તળેલા મરચા , બટાટા ની વેફર કે કાતરી સાથે સર્વ કરવા.

ફરાળી ચાતરા સામગ્રી

રાજગરા નો લોટ ૧ બાઉલ, મોરૈયા નો લોટ ૧ બાઉલ, દોઢ ચમચી લીંબુ નો રસ, લાલ મરચું ૨ ચમચી, ખાંડ, અળવી ના પણ ૩ નંગ, મીઠું,

રીત

બાઉલ માં રાજગરા નો લોટ, મોરૈયા નો લોટ મિક્ષ કરી તેમાં લીંબુ નો રસ, મીઠું, લાલ મરચું, અને ખાંડ નાખી ખીરું તૈયાર કરવું, અળવી ના પાન ઉપર તે ખીરું ચોપડવું પછી તેના રોલ વાળી બાફવા, ઠંડા પડે પછી કાપવા., કડાઈ માં તેલ મૂકી જીરું, તલ, લીલા મરચા નાખી પાતરાને વઘારવા., નીચે ઉતાર્યા પછી તેના પર દાડમ ના દાણા, અને કોપરા ની છીણ નાખી સર્વ કરો.

ફરાળી માલચુંવા સામગ્રી

સાબુદાણા નો લોટ, મોરૈયા નો લોટ, શિંગોડા નો લોટ, રાજગરા નો લોટ, (હદરેક લોટ ૪ ચમચી), શેકેલો દૂધ નો મોળો માવો ૩ ચમચી, એલચી પાવડર ૨ ચમચી, કાજુ પાવડર ૨ ચમચી,

રીત

બધા લોટ મિક્ષ કરી દૂધ ઉમેરી જાડું ખીરું તૈયાર કરવું., પછી સ્ટફિંગ તૈયાર કરવા, શેકેલો દૂધ નો મોળો માવો, એલચી પાવડર, કાજુ પાવડર મિક્ષ કરો, કડાઈ માં ૨ ચમચી ઘી નાખી ગ્રીસ કરવું, અને બનાવેલું તૈયાર ખીરું તેના પર પાથરવું, થોડીવાર પછી ઉથલાવવું, ઉથલાવ્યા પછી તેના પર બુરું ખાંડ નાખી વચ્ચે સ્ટફિંગ તૈયાર કરેલું નાખી તેના પર બીજો પેહલે થી જે તૈયાર કરેલો માલપુવો છે તે મૂકી દેવો. હળવા હાથે સહેજ દબાવવું, હવે તેને ઉતારી બદામ-પીસ્તા ની કતરણ નાખી સર્વ કરો.

જે જે મી મોડવેશ

ઈન્ડરવુડ - ફાઈનલ રાઉન્ડ

નીચે પૂછેલા દરેક કોયડા નો ઉકેલ શોધો

પંદર માંથી તેર અથવા ચૌદ અથવા પંદર
(બધા જ) જવાબ સાચા આપનાર - કહેનાર
બાબકો, યુવાનો ને ઘરના વડીલો તે પ્રમાણે
તેને ભેટ આપીને પ્રોત્સાહિત કરે.

ઉદાહરણ

read

જાણ

Read between
the lines

<p>1</p> <p>ECONOMY</p>	<p>2</p> <p>JOBINJOB</p>	<p>3</p> <p>REC ORD</p>
<p>A B C D E F G</p> <p>H I J K L M N</p> <p>O P Q R S T V</p> <p>W X Y Z</p>	<p>5</p> <p>GIVE GET</p> <p>GIVE GET</p> <p>GIVE GET</p> <p>GIVE GET</p>	<p>6</p> <p>TRAVEL</p> <hr/> <p>CCCCCCCCCC</p>
<p>7</p> <p>YOUR TIME</p>	<p>8</p> <p>MOONCEON</p>	<p>9</p> <p>MARY</p> <p>+ MARY</p> <hr/>
<p>10</p> <p>REFUG</p>	<p>11</p> <p>LADY</p> <hr/> <p>LADY</p> <p>LADY</p>	<p>12</p> <p>N</p> <p>N SICK N</p> <p>N</p>
<p>13</p> <p>FA ST</p>	<p>14</p> <p>T</p>	<p>15</p> <p>R O O T</p> <p>O O</p> <p>O O</p> <p>T O O R</p>

જે જે સી ગોડવેરુ

શ્રી મદન મોહનજી મંદિર, બાલાસિનોર

અધિકમાસ નિમિત્તે વિવિધ ઉત્સવોનું આયોજન

અધિક આસો સુદ ૧ને તા. ૧૭/૦૯/૨૦૨૦થી અધિક આસો વદ અમાસને તા. ૧૬/૧૦/૨૦૨૦ સુધી ઉજવવામાં આવનાર તિથિઓની યાદી.

તારીખ	તિથિ	ઉત્સવ	તારીખ	તિથિ	ઉત્સવ
૧૭/૦૯/૨૦	આસો સુદ ૧	સંવત્સર	૦૨/૧૦/૨૦	આસો વદ ૧	ગિરીરાજ કુનવારો
૧૮/૦૯/૨૦	આસો સુદ ૨	દ્વિતીયા પાઠ	૦૩/૧૦/૨૦	આસો વદ ૨	હીંડોળા
૧૯/૦૯/૨૦	આસો સુદ ૩	ઠકરાણી ત્રીજ	૦૪/૧૦/૨૦	આસો વદ ૨	અષ્ટ સખા મનોરથ
૨૦/૦૯/૨૦	આસો સુદ ૪	ફતેહ ચોથ	૦૫/૧૦/૨૦	આસો વદ ૩	ગિરીરાજનો દૂધ અભિષેક
૨૧/૦૯/૨૦	આસો સુદ ૫	વસંત પંચમી	૦૬/૧૦/૨૦	આસો વદ ૪	ફૂલ મંડળી
૨૨/૦૯/૨૦	આસો સુદ ૬	ધનધન છઠની રાત	૦૭/૧૦/૨૦	આસો વદ ૫	ફૂલ મંડળી
૨૩/૦૯/૨૦	આસો સુદ ૭	મહાઓચ્છવ	૦૮/૧૦/૨૦	આસો વદ ૬	ફૂલનો હિંડોળો
૨૪/૦૯/૨૦	આસો સુદ ૮	ગોપાષ્ટમી	૦૯/૧૦/૨૦	આસો વદ ૭	જલ-વિહાર
૨૫/૦૯/૨૦	આસો સુદ ૯	દાનઘાટી	૧૦/૧૦/૨૦	આસો વદ ૮	ઝુપડી મનોરથ
૨૬/૦૯/૨૦	આસો સુદ ૧૦	નંદમહોત્સવ,દશેરા	૧૧/૧૦/૨૦	આસો વદ ૯	કુંજ મનોરથ
૨૭/૦૯/૨૦	આસો સુદ ૧૧	ફૂલબંગલો	૧૨/૧૦/૨૦	આસો વદ ૧૦	ફૂલ મંડળી
૨૮/૦૯/૨૦	આસો સુદ ૧૨	ચાંદી બંગલો	૧૩/૧૦/૨૦	આસો વદ ૧૧	મહાપ્રભુજીના જન્મ દિવસ
૨૯/૦૯/૨૦	આસો સુદ ૧૩	મહારાસ	૧૪/૧૦/૨૦	આસો વદ ૧૨	વામન દ્રાદસી
૩૦/૦૯/૨૦	આસો સુદ ૧૪	ચીર હરણ	૧૫/૧૦/૨૦	આસોવદ ૧૩/૧૪	નાવનો મનોરથ
૦૧/૧૦/૨૦	આસો સુદ ૧૫	વિવાર ઓચ્છવ	૧૬/૧૦/૨૦	આસો વદ અમાસ	વૃજ કમલ

નોંધ: - સમય અને મનોરથમાં ફેરફાર કરવાનો હક્ક મંદિરને રહેશે.

આમ વર્ષમાં આવતા ઉત્સવો અધિક માસ દરમિયાન ઉજવવામાં આવશે. રૂા. ૨૫૦૧/- ન્યોછાવર આપીને વૈષ્ણવ પોતાની પસંદગીના ઉત્સવ લખાવી શકે છે. એક દિવસના એકથી વધારે વૈષ્ણવો ઉત્સવો લખાવી શકશે. ઈચ્છુક વૈષ્ણવો ટ્રસ્ટીઓનો સંપર્ક સાધી નામ લખાવી શકે છે. ન્યોછાવરની પહોંચ આપવામાં આવશે. આ મનોરથનો પ્રસાદ તા. ૩૧/૦૩/૨૦૨૧ સુધી આપવામાં આવશે.

જે જે શ્રી મોહનજી

શ્રી મદન મોહનજી મંદિર, બાલાસિનોર

અધિકમાસુ નિમિત્તે વિવિધ ઉત્સવોનું આયોજન

દ્રુષ્ટીશ્રી,

તા. ૧૭/૦૯/૨૦૨૦થી તા. ૧૬/૧૦/૨૦૨૦ સુધી શ્રી મદન મોહનજી મંદિર, બાલાસિનોર ખાતે અધિક માસ નિમિત્તે ઉજવનાર ઉત્સવોની યાદી મુજબ અમારા તરફથી તિથિની નોંધણી કરશો.

૧. તિથિ _____ તા. _____ ઉત્સવ _____

૨. તિથિ _____ તા. _____ ઉત્સવ _____

આ સાથે એક તિથિના રૂ. ૨૫૦૧/- લેખે _____ તિથિના રૂ. _____

મોકલાવ્યા છે.

How to pay in this corona time

ONLINE

Bank : Dena Bank, Branch : BALASINOR

A/C No : 019210003367

IFSC CODE : BARBODDBBSIN

Note : inform your dates or tithi to Shri Bipinbhai Mody (Thasarawala) at BALASINOR, Cell No : +91 98253 41014.

Any one in Mumbai

Vasantbhai Parikh (Kuwawala) +91 93246 23361	Daxesh Kadakia (Latakari) +91 98331 76158
Dilipbhai Dharia (Lalakha) +91 98192 65015	Ashwin Dharia (Balbal) +91 98199 03457
Pravin K Shah +91 98215 75238	Hitesh K Shah +91 98202 03095

જે જે શ્રી મોડ્યવંશ

શૈલેષ દેસાઈ

માણસને સદાય તેના મનોવિકાર પજવતા હોય છે. આ મનોવિકારો માં ઈર્ષ્યા અને આત્મિ માણસને ઠરવા નથી દેતો. માણસ હંમેશા સુખ તરસ્યો છે. સુખ મેળવવા એ વલખાં મારે છે. સુખની અતિભૂખ તેને ઠરવા નથી દેતી. આ અત્મિ એટલે અસંતોષ છે જે માણસને પારાવાર દુઃખ આપનારું પરિબળ છે. માણસને મન સુખ માટે સ્પર્ધા કરવા તેને પ્રેરે છે. સુખી થવા નહીં પણ બીજા કરતા વધારે સુખી થવા અને દેખાવા પ્રયત્ન કરે છે. પોતે પડોશી કરતાં, અન્ય સ્વજનો કરતાં સહેજ ને વધુ ચઢિયાતો છે. એવા અહંકારથી પીડાઈ તે માનસિક સંતોષની ભૂખ, પ્રતિષ્ઠાની ભૂખ, પ્રશંસાની ભૂખ, ધનની ભૂખ, વૈભવની ભૂખ માણસનું મન જ્યાં સુધી ભટકતું રહે, ત્યાં સુધી એ સુખની અનુભૂતિ કરતું નથી. માણસ તૃષ્ણાઓના મહાસાગરમાં ડૂબેલો રહે છે. તૃષ્ણા બહુ સંતાન મચી છે. એની કુખે પ્રત્યેક પળે નવી સંતાન સૃષ્ટિ જન્મતીજ રહે છે. દરેક વાસના ને તૃષ્ણા ખોરાક માંગે છે. માણસને અધૂરી કામનાઓ તેને ઠરવા નથી દેતી. માણસ જેટલા અંશે પોતાની તૃષ્ણાઓનો પરિત્યાગ કરે તેટલા અંશે તે સુખી થઈ શકે. માણસ અંદરથી જેટલો શુદ્ધ બની શકે તેટલા અંશે તેનું બાહ્ય વર્તન પણ શુદ્ધ બને. જીતની હદ હોઈ શકે પણ તૃષ્ણાની કોઈ હદ નથી. ઈર્ષ્યા વિવેકનો શત્રુ છે. ઈર્ષ્યા કારણે કરવાનું ન કરવાનું કરવા તૈયાર થઈ જાય છે અને ન વિચારવાનું વિચારે છે. માણસ જેમ નાનો હોય તેની ઈર્ષ્યા પણ નાની, માણસ જેમ મોટો તેમ તેની ઈર્ષ્યા ની પ્રબળતા પણ મોટી. માણસની ઈર્ષ્યા કરીને અંતે શું મળવાનું છે? માણસના હાથમાં ઈર્ષ્યા કરીને કેવળ પરિતાપ મળે છે. ઈર્ષ્યા કરીને બીજાનું સુખ નથી મેળવી શકતા. ઈર્ષ્યા એ મનનાં હાથનું રમકડું છે. ઈર્ષ્યા એ માણસ દ્વારા ખેલ કરવો છે. ઈર્ષ્યા નું બીજુ નામ એટલે દાઝ-મત્સર છે એ સૂચવે છે કે એ તરફ સંસારી કે સંત નું હું પદ અને અભિમાન માણસને ઈર્ષ્યાળુ બનાવે છે.

હકીકતમાં મન બીજાનું જ માની લે છે દુઃખ બીજાનું જોઈને ભગવાનને પ્રાર્થના કરવી જોઈએ કે તેને વધુ સુખ આપજે અને મને મારી યોગ્યતા પ્રમાણે સુખ આપજો. આમ

અંદરથી લઘુતા અનુભવે છે. ત્યારે ત્યાંથી ઈર્ષ્યાનો જન્મ થાય છે. લઘુતા એ મનની સંકડાશ છે. જેનું મન જેટલા પ્રમાણમાં મોકળું છે તે તેટલા પ્રમાણમાં ઈર્ષ્યાની આગથી મુક્ત ઈર્ષ્યાને કારણ જ તેઓ બીજાનું ઐશ્વર્ય સહી શકતા નથી. ઈર્ષ્યાળુ માણસ બીજાનું સુખ ભરમીભૂત કરવાના સ્વપ્નો સેવે છે. એનામાં ગુપ્ત રીતે રહેલી વેરવૃત્તિ બીજાને દુઃખી જોઈને પોતાને હરખ ઉપજાવે છે. માણસ મહત્વકાંક્ષાને વશ થઈને પણ જે સુખ બીજો માણસ ભોગવી રહ્યો છે, તે પોતાને નહીં મળવાને કારણે બળાપો વ્યક્ત કરે છે. બીજાના સુખો જોઈ પોતે દુઃખ અનુભવાય કે બીજાને દુઃખી કરીને પોતે સુખ અનુભવાય. માણસ દયાપાત્ર છે. એ પોતાની વાસનાઓ નો શું લાભ છે એટલે એની ઈર્ષ્યા કે દોષ વૃત્તિ માં વૃદ્ધિ થાય. તેની તરફ ક્ષમા ભવ રાખવો જોઈએ. એના પ્રત્યે કરુણા દાખવવી જોઈએ. આ જગત અતિ વ્યાધિ અને એટલે આપણે તેના પ્રત્યે ક્ષમાભાવ દાખવવો. એના પ્રત્યે કરુણાશીલ રહેવું. તમારાં ઈર્ષ્યાતાપ વધારી જગતને વધુ દુઃખી બનાવશો નહીં.

ઈશ્વરે માણસનું સર્જન આનંદ વહેંચવા કરેલું છે. ઈશ્વર મને નિર્દોષ રાખજે બીજાને ભલે મહાનતા બક્ષજો. ઈર્ષ્યા, ક્લેષ એમ વેરવૃત્તિ એ તમારા દિમાગથી કોઈને હણી નાખવાની ભૂલમાં કોશિષ ના કરશો. તમારા મનની પવિત્રતાને ભરખી જશો. અંતે તમે વિનાશની ખીણમાં ધકેલાઈ જશો, ઈર્ષ્યા કરવાથી એસીડીટી થાય છે. દરેક રોગનો જન્મ જેવા વિચારો ને પ્રમાણે થાય છે. એસીડીટી વધીને અલ્સર થાય છે. હસતાં માણસો શરીર થોડા જાડા હોય છે. ને બળતા સ્વભાવવાળા લોકો તેને તરછોડે છે.

.....* * *.....

જેની આંખોમાં અમી તેને દુનિયા ગમી, જેની વાણીમાં અમી તેને દુનિયા નમી!

.....* * *.....

જીવનનો આધાર વાણી અને પાણી પર છે ! ઈચ્છા દુઃખની માં છે !

.....* * *.....

ઉપવાસ તૂટે તો વાંધો નહિ, કોઈનું દિલ ના તૂટવું જોઈએ !

.....* * *.....

જે જે બી ગોડવંચુ

કરી રહેલા કૌડિન્ય ઋષિ સધ્યામાં મગ્ન હતા. આ સમય જોઈ સુશીલા કેટલીક સ્ત્રીઓને નદીમાં અલંકૃત થયેલી સુંદર પહેરવેશ ધારણ કરી સ્ત્રીઓ કોઈ દેવી દેવતા ઓની પૂજા કરી રહી હતી. ત્યાં જઈ ઉત્સુકતાથી પૂછ્યું કે તે બધી અનંદના દોરા અને અનંતના દેવનું પુજન કરી રહી હતી. ૧૪ ગાંઠ વાળા અનંત દેવ દોરખના રૂપ માં પ્રસન્ન હતા, પ્રસાદ લઈ સુશીલા દોરો લઈ પોતાના પતિ પાસે આવી.

કૌડિન્ય ઋષિ એ તે દોરાને શરીર પર ધારણ ન કરતા અગ્નિકુંડમાં પધરાવ્યો જેનો એક ભાગ વાયુ દ્વારા જંગલમાં ઉડ્યો. તેને શોધવા, પશ્ચાતાપ થવાથી, ખુબ દિવસો ભટક્યા, નિરાશા પ્રાપ્ત થઈ. ભૂમી પર બેભાન બન્યા. તે જ સમયે અનંત ભગવાને પ્રસન્ન થઈ દર્શન દીધા અને પોતાના વ્રતનો મહિમા સમજાવ્યો. ભગવાન શ્રી અનંતે આ વ્રત ભાદરવા મહિનાની શુકલ પક્ષની ચૌદસના દિવસે કરવું જેમાં વૈદિક બ્રાહ્મણ દ્વારા ગણેશ, કુળદેવી, અનંતનાગ સાથે શેષનાગનું પૂજન કરવું, નવ નાગ સાથે ગંગા, ચમુના, સરસ્વતી નું સ્થાપન કરી, અલંકૃત કરી, અનંતદેવને ૧૪ ગાંઠમાં, ૧૪ લોકના દેવોનું આવાહન કરી ૧૬ ઉપચાર પૂજન કરી નૈવેદ્ય, આરતી વગેરે કરી પોતાનો પરિવાર, બ્રાહ્મણાદંધ અને પરિવાર સાથે ભોજન કરવું. આ વ્રત દુઃખ, શોક વગેરે મટાડનારું છે. ધન ધાન્યની વૃદ્ધિ કરનારું છે. પિતૃ કૃપા કરનારું છે. સંતતી, સંપત્તિથી ભરપૂર કરનારું છે. મોક્ષ અપાવનારું છે. આ વ્રત કરનારના હૃદયમાં ઈશ્વર જીવને અને પરમાત્માનો સંબંધ સત્યરૂપમાં અનુભવ કરાવે છે. જેથી જીવને પ્રતિત થાય છે કે પોતાને મળેલું માનવ જીવન ઈશ્વર નાં અંશરૂપ છે. અભાગભલ છે તેથી વ્રત ઉત્સવના માધ્યમ થી જીવનને અમૃત બનાવી જન્મ મરણના ચક્રમાંથી મુક્ત થઈ ભગવાનના હૃદયમાં સ્થાન મેળવવું એજ સંકલ્પ સત્ય છે.

આ અનંત વ્રતનો મહિમા લખનાર, વાંચનાર, લેખનું દાન દેનાર, વ્રત કર્યાનું ગૌ દાન સમાન પુણ્યફળ પ્રાપ્ત થાય છે.

અસ્તુ... કલ્યાણ વસ્તુ!!

ભાગવત કથાકાર – શ્રી કમલેશભાઈ

જે જેની ગોડવંચ

અષ્ટસુખા

શ્રી કુંભનદાસજી

અષ્ટછાપ સખામંડલમાં જેમનું સ્થાન પ્રથમ છે, શ્રી કુંભનદાસજી તે મહાન ભક્ત કવિ છે. શ્રી નાથજીની કીર્તન સેવામાં મહાપ્રભુ શ્રી વલ્લભાચાર્યજીએ સર્વ પ્રથમ શ્રી કુંભનદાસજીને નિયુક્ત કર્યા હતા. એમનું જીવન સ્વચ્છ આરસી જેવું પ્રકાશિત અને દૈવી હતું.

તેઓનો જન્મ શ્રી ગોવર્ધન પાસે જમુનાવતા ગામમાં થયો હતો. એમના પિતા એવું માનતા હતા કે કુંભ ના મેળામાં કોઈ સંતની કૃપાથી પુત્રની પ્રાપ્તિ થઈ છે. તેથી તેમનું નામ કુંભનદાસ રાખ્યું. કુંભનદાસના બાળપણમાં જ એમના માતા-પિતા નું મૃત્યુ થવાથી, એમના કાકાએ એમને મોટા કર્યા. એમના કાકા ધર્મદાસજી પાસેથી જ એમને કથા, કીર્તન અને સત્સંગના સંસ્કાર મળ્યા. ઠાકોરજીની કૃપાથી નાનપણથી જ એમને મધુર કંઠ, કાવ્ય સ્થના અને ગાયન કલાની ભેટ મળી હતી.

શ્રી મહાપ્રભુજીની પ્રથમ ભારત યાત્રા સમયે ગિરીરાજજીમાં ભગવદ્ સ્વરૂપનું પ્રાગટ્ય થયું હતું, જેને પ્રજવાસીઓએ 'દેવદમન' નામ આપ્યું હતું. થોડા સમય બાદ, જ્યારે મહાપ્રભુજી ગોવર્ધન પાછા પધાર્યા ત્યારે એક નાનું મંદિર સિદ્ધ કરીને શ્રીનાથજી ને તેમાં પધરાવી અને સદુ પાંડે, રામદાસ ચૌહાણ ને કુંભનદાસજીને કમલ: ભોગ, શૃંગાર ને કીર્તન સેવામાં નિયુક્ત કર્યાં.

કુંભનદાસજીને સાત પુત્રો હતા. પણ તે પોતાને દોઢ પુત્રના પિતા જ માનતા. એક પુત્ર એમના શ્રી કૃષ્ણદાસજી, જેઓ ફક્ત ગાયોની સેવા કરતા પણ નામસેવામાં મન નહોતું તેથી તેને અડધો પુત્ર માનતા. કુંભનદાસજીના બીજા પુત્ર શ્રી ચતુર્ભુજદાસજી, પિતાની જેમ જ શ્રીજીની નામ સેવા અને કીર્તન સેવા કરતા. તેથી તેઓને કુંભનદાસજી આખો પુત્ર કહેતા. આમ 'નિરોઘલક્ષણ' ગ્રંથમાં જેમ શ્રી વલ્લભે આજ્ઞા કરી છે, 'પુત્રે કૃષ્ણપ્રિય રતિ:' એટલે કે શ્રીકૃષ્ણ જેને પ્રિય છે એવા પુત્રમાં જ આસક્તિ રાખવી, એ પુષ્ટિમાર્ગના સિદ્ધાંતનું એમણે પાલન કર્યું હતું.

તે સમયના રાજા માનસિંહ, એકવાર ભક્ત કવિ શ્રી કુંભનદાસજીના દર્શન કરવા આવ્યા. એ સમયે કુંભનુદાસજી સ્નાન કરીને બેઠા હતા અને એમને રાજા માનસિંહના આગમનની જાણ ન હતી. પોતાની ભત્રીજી પાસે તિલક કરવા આસન અને આરસી માંગી. ભત્રીજીએ કહ્યું કે, 'આસન ખાઈકે

શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા

એક અસામાન્ય ગ્રંથ

શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા એ, બે અસામાન્ય વિભૂતિઓ વચ્ચેનો વાર્તાલાપ છે જે ગ્રંથ રૂપે આપણને મળ્યો છે. કુરુક્ષેત્રની ભૂમિ ઉપર અને ધર્મયુદ્ધની પૃષ્ઠભૂમિ પર અર્જુન અને ભગવાન શ્રી કૃષ્ણ વચ્ચે થયેલો અદ્ભૂત અને અસામાન્ય વાર્તાલાપ એટલે શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા!!

અર્જુનને નિમિત્ત બનાવી ને ભગવાન શ્રીકૃષ્ણએ જે ગીતા સંદેશ આપ્યો છે તે આધ્યાત્મિક જીવન અને ભૌતિક જીવન માટે પણ તેટલો જ ઉપયોગી છે. જીવન એક સફેદ અને કાળા તંતુઓના બનેલા વસ્ત્રપટ જેવું છે. જીવનમાં સુખ-દુખ, જય-પરાજય, હતાશા -નિરાશા, હાનિ-લાભ સફળતા-નિષ્ફળતા મોહ-વીમોહ વગેરે આવવાના જ.

આધ્યાત્મિક જીવનમાં પણ રાગ, દ્રેષ, ઇર્ષ્યા, અભિમાન, કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ વગેરે આવવાના જ. આ બધામાંથી કેવી રીતે માર્ગ કાઢવો તેનું માર્ગદર્શન ગીતામાં મળે છે. ગીતા એ મનુષ્ય જીવનની મેન્યુઅલ છે. તેમાં વેદ અને ઉપનિષદોનો નિયોડ આપેલો છે. તેમાં જીવજગત અને જગદીશ નું જ્ઞાન મળે છે. આપણને નવાઈ લાગશે કે ફક્ત આધ્યાત્મિક દ્રષ્ટિએ જ નહીં પણ વ્યક્તિગત રીતે અને સામાજિક રીતે પણ ભૌતિક જિંદગી સફળ સુખી અને શાંત કેવી રીતે બનાવી તેનું માર્ગદર્શન પણ શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતામાં છે. સમાજ અને રાષ્ટ્રને સુદૃઢ બનાવવા ના વિચારો રાખવાવાળા દરેક નેતાઓએ શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતામાંથી માર્ગદર્શન લેવું જ જોઈએ. (પરમ પૂજનીય પાંડુરંગ શાસ્ત્રીજીએ ગીતાના શ્લોકો પર આધારિત પ્રયોગો દ્વારા અપૌરુષેય લક્ષ્મી impersonal wealth ઉભી કરી કેટલાય ગામોની શક્તિ બદલી નાખી છે.... સામાજિક ક્રાંતિ) ગીતા, એ જ્ઞાનીઓ માટે જ્ઞાન-રસ, કર્મયોગીઓ માટે માર્ગદર્શન અને ભક્તો માટે ભક્તિનો સાગર છે. ગીતામાં કવિઓ, સાહિત્યરસિકો અને તત્ત્વજ્ઞાનીઓ અને મોટીવેશનલ સ્પીકર માટે મુદ્દાઓનો ભંડાર છે. ગીતામાં વિદ્યાર્થીઓ, યુવાનો, સ્ત્રીઓ વૃદ્ધો દરેક માટે પોઝિટિવ સંદેશ છે.

સાઇકલ પંકચર થઈ જાય તો તેમાં હવા કેવી રીતે ભરવી એ ગીતા નો વિષય નથી, પણ જો તું પ્રયત્ન કરીશ અને જ્ઞાન મેળવીશ તો સાઈકલ તો શું પણ વિમાન ના ટાયર માં પણ તું હવા ભરી શકીશ એ ગીતા નો વિષય છે!

રમતગમતના ક્ષેત્રમાં હાર(defeat) આવે તો નિરાશ થઈશ નહીં પરંતુ પ્રયત્ન કરીશ તો "બાઉન્સબેક" કરી શકીશ એ ગીતા નો વિષય છે. જીવનરૂપી રમત કેવી રીતે રમવી તેના વિશે ગીતામાં માર્ગદર્શન છે. ક્રિકેટની રમતની જેમ જીવન-રમતમાં ફાસ્ટ બોલિંગ , ગુગલી બોલિંગ, સ્પિન બોલિંગ તથા હારજીત વગેરે પ્રશ્નો આવશે જ. આ બધાનો સામનો કરતા કરતા goal ઉપર ફોકસ કરી વર્લ્ડ કપ કેવી રીતે મેળવવો તેના વિશે માર્ગદર્શન મળશે.

શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા રમતમાંથી out થવાનો ડર, જીવનમાંથી મૃત્યુનો ડર, પાપનો ડર, અસફળતાનો ડર વગેરે ડર કાઢી નાખે છે.

ગીતા એ સંત જ્ઞાનેશ્વર, સ્વામી વિવેકાનંદ, લોકમાન્ય તિલક, ગાંધીજી, પરમ પૂજનીય પાંડુરંગ શાસ્ત્રી ,તથા વિદેશી તત્ત્વજ્ઞાનીઓ જેવા કે ઇમર્સન તથા થોમસ કાર્લાઈલ વગેરે અને સ્વયં ભગવાન યોગેશ્વર નો પ્રિય વિષય છે!

ગીતા એ ભગવાન યોગેશ્વર નો શ્વાસ છે. !!

Geeta is not the Bible of Hinduism but Geeta is the Bible of Humanity

વિશ્વમાં પ્રથમ અણુ બોમ્બ બનાવનાર વૈજ્ઞાનિક ઓપનહેમર દ્વારા જ્યારે પ્રથમ અણુ વિસ્ફોટ કરવામાં આવ્યો ત્યારે જે ઊર્જા અને તેજ પ્રકટ થયું તે જોઈને તેના મોઢામાંથી અનાયાસે જ ગીતાના અગિયારમા અધ્યાય 'વિશ્વરૂપ દર્શન' નો એક શ્લોક સરી પડેલો!

બ્રિટન દેશના મહાન તત્ત્વજ્ઞાની થોમસ કાર્લાઈલ એ તો ભગવદ્ ગીતાથી એટલા બધા પ્રભાવિત હતા કે અમેરિકાના મહાન તત્ત્વજ્ઞાની ઈમરસન જ્યારે બ્રિટન પધાર્યા ત્યારે તેમણે આ ગ્રંથ તેમને ભેટ રૂપે આપેલો. અને ત્યારબાદ ઈમરસન પણ આ ગ્રંથથી એટલા પ્રભાવિત થયા કે એમના દ્વારા આખું અમેરિકા મુક્ત વિચારોથી પ્રભાવિત થયું. મહાત્મા ગાંધીજીએ શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા માંથી ફક્ત બે જ શબ્દો ઉપાડેલા. એક શબ્દ એટલે 'અહિંસા' અને બીજો શબ્દ એટલે 'અભયમ'. ફક્ત આ બે શબ્દો ની તાકાતથી તેઓ અંગ્રેજ સલ્તનત સામે લડ્યા. અને ભારતને સ્વતંત્રતા અપાવી.

લોકમાન્ય તિલકે 'ગીતા રહસ્ય' નામનું પુસ્તક લખ્યું. સંત જ્ઞાનેશ્વરે 'જ્ઞાનેશ્વરી' નામનું પુસ્તક લખ્યું છે.

આ થઈ તત્ત્વજ્ઞાનીઓ, વૈજ્ઞાનિકો, સંતો અને મહાનુભાવો ની વાત! આજના જમાનાના મેનેજમેન્ટ ગુરુ અને મોટીવેશનલ સ્પીકર પણ ગીતાના તત્ત્વજ્ઞાન નો ઉપયોગ મેનેજમેન્ટ માટે વાપરવાનું કહે છે. આજના જમાનાના એક સફળ મોટીવેશનલ સ્પીકર શ્રી વિવેક બિંદ્રા પણ પોતાની સફળતાનું રહસ્ય શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતાને ગણાવે છે! શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતામાં કુલ ૭૦૦ શ્લોક આવેલા છે. તેમાંથી ૫૭૪ શ્લોક શ્રીકૃષ્ણ દ્વારા બોલવામાં આવેલા છે, ૮૪ શ્લોક અર્જુન દ્વારા, ૪૧ લોક સંજય દ્વારા, અને ૦૧ શ્લોક ધૃતરાષ્ટ્ર દ્વારા બોલવામાં આવેલા છે. શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતાના આ ચારેય પાત્રો સંસારી જીવો હતા. એમનામાંથી કોઈએ પણ સંન્યાસ લીધો નહોતો. ચારેય જણ ગૃહસ્થ હતા. આમ ગીતા એ ગૃહસ્થીઓ માટે પણ અમૂલ્ય ગ્રંથ છે. પોતાની દિવ્ય દૃષ્ટિથી આ વાર્તાલાપ જોનાર અને સાંભળનાર અને તેનું વર્ણન કરનાર સંજય માં તો એવી નીડરતા આવી ગઈ કે તેણે પોતાના શહેનશાહ શ્રી ધૃતરાષ્ટ્રને મોઢે કહી દીધું કે : હે રાજન, જ્યાં યોગેશ્વર ભગવાન શ્રી કૃષ્ણ છે અને જ્યાં ગાંડીવધારી અર્જુન છે ત્યાં જ શ્રી, વિજય, વિભૂતિ, તેમજ અચળ નીતિ છે એવો મારો સ્પષ્ટ મત છે.

યત્ર યોગેશ્વરઃ કૃષ્ણઃ યત્ર પાર્થો ધનુર્ધરઃ

તત્ર શ્રીઃવિજયો ભૂતિ, ધ્રુવા નીતિઃ મતિ મમ !!

તો આવી છે આ મહાન ગ્રંથની અસામાન્યતા!!

જ્યોતિપુંજ

e-JYOTI PUNJ

August – 2020

"હંમેશુ શુભવિક અને પાંચિક
ભાંડન નાં આગુટ શખવાં."

ૐ

ગણેશુય

નમઃ

Publishing day 20th

of every month

WPP License No.

MR/TECH/WPP-147/
South/2018-20

Regd.No.MCS / 050 / 2018—20

Posted at Mumbai Patrika
Channel Sorting Office,
Mumbai—400 001

on 20th & 21st of every month

Printed, Published &
Edited by Bankim Rajni-
kant Parikh on behalf of

Shree Balasinor Na-
vyuvak Sangh
& Printed at

Lohana Hitechhu,
6/B Mohatta Bhavan,
3rd Floor,

E. Moses Road, Worli,
Mumbai—400018

& Published at
118/120,

Ardeshar Dadi Street,
2nd Floor, V.P. Road,
Mumbai—400004

Editor:

Bankim Rajnikant Parikh

